

BOSNA I HERCEGOVINA
URED ZA RAZMATRANJE ŽALBI

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РАЗМАТРАЊЕ ЖАЛБИ

BOSNIA AND HERZEGOVINA
PROCUREMENT REVIEW BODY

PRILJENO: 30 -12- 2025			
Službeni broj	Klasifikacijska oznaka	Redni broj	Broj pritvika
07-2-	16-3-	893-	122/25

Broj: JN2-01-07-1-2009-8/25
Sarajevo, 18.12.2025.godine

Ured za razmatranje žalbi, rješavajući po žalbi žalitelja [REDACTED] od 03.12.2025. godine, izjavljenoj na Rješenje, broj: 07-2-16-3-893-57/25 od 26.11.2025. godine, Ugovornog organa: Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine, Sarajevo u postupku javne nabavke Sistema za biometrijsku identifikaciju birača i za skeniranje glasačkih listića na biračkim mjestima, na osnovu čl. 111. Zakona o javnim nabavkama („Službeni glasnik BiH“ br. 39/14, 59/22 i 50/24) i člana 193. st. 1. i 2., kao i 228. stav 1. Zakona o upravnom postupku („Službeni glasnik BiH“ br. 29/02, 12/04, 93/09, 41/13 i 53/16), na Plenarnoj sjednici Ureda za razmatranje žalbi, održanoj dana 18.12.2025. godine, donio je:

RJEŠENJE

Žalba žalitelja [REDACTED] od 03.12.2025. godine, izjavljena na Rješenje, broj: 07-2-16-3-893-57/25 od 26.11.2025. godine, Ugovornog organa Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine, Sarajevo u postupku javne nabavke Sistema za biometrijsku identifikaciju birača i za skeniranje glasačkih listića na biračkim mjestima, odbija se kao neosnovana.

OBRAZLOŽENJE

Ugovorni organ, Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine, Sarajevo, objavio je Obavještenje o nabavci broj: 794-1-1-170-3-19/25 na Portalu javnih nabavki, datum slanja obavještenja na objavu 14.11.2025. godine, u postupku javne nabavke „Sistema za biometrijsku identifikaciju birača i za skeniranje glasačkih listića na biračkim mjestima“ [REDACTED]

Nezadovoljan sadržajem Tenderske dokumentacije, žalitelj [REDACTED] izjavio je žalbu, od 21.11.2025. godine, koja je usvojena Rješenjem, broj: 07-2-16-3-893-57/25 od 26.11.2025. godine, ugovornog organa Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine, Sarajevo.

Nezadovoljan sadržajem Rješenja, broj: 07-2-16-3-893-57/25 od 26.11.2025. godine, ugovornog organa Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine, Sarajevo, žalitelj [REDACTED] je izjavio žalbu, od 03.12.2025. godine.

Ugovorni organ je postupajući u skladu sa odredbama člana 100. stav (6) Zakona o javnim nabavkama, prosljedio navedenu žalbu Uredu za razmatranje žalbi zajedno sa Odlukom u kojoj se izjašnjava o žalbenim navodima i dokumentacijom.

Aktom, broj: JN2-01-07-1-2009-4/25 od 09.12.2025. godine ovaj organ je žalitelju [REDACTED] dostavio Izjašnjenje, ugovornog organa na koje se isu očitovao.

Žalitelj u žalbi navodi:

- Žalitelj je u prvom žalbenom navodu zahtijevao da se poveća procjenjena vrijednost javne nabavke budući da postavljeni zahtjevi u vezi sa drugim izbornim ciklusom (izbori 2028.) štampanja i transporta glasačkih listića, tehničara itd., nisu obuhvatali istraživanje tržišta i ne mogu odgovoriti postavljenim zahtjevima. Dakle, prvobitna žalba uključivala je zahtjev za uklanjanje svih usluga za lokalne izbore 2028. godine, kao i štampanje i pakovanje glasačkih listića. Ugovorni organ je usvojio takav žalbeni navod, pa je planirana javna nabavka izmjenjena sa 75.200.000,00 KM na 83.200.000,00 KM, odnosno povećana je vrijednost javne nabavke za 8.000.000,00 KM, što apsolutno nije dovoljno, jer odgovor ugovornog organa je povećao vrijednost javne nabavke koja se odnosi samo na štampanje i pakovanje glasačkih listića. Međutim ugovorni organ je potpuno zanemario druge usluge koje su dio opsega rada za lokalne izbore planirane za 2028. godinu a koje se odnose na: Tehnička podrška/tim za upravljanje projektima na licu mjesta, Priprema 12.000 uređaja u skladištu, Opskrba 5.300 operatera, Nabavka 500 tehničara za terensku podršku, Nabavka helpdeska (78 osoba), Transport glasačkih listića i opreme do/od OIK/GIK. Žalitelj traži od Ureda za razmatranje žalbi BiH da se usvoji ovaj žalbeni navod tako što će ugovorni organ povećati budžet projekta kako bi se obuhvatile gore navedene usluge ili da se one uklone iz opsega lokalnih izbora 2028. godine.
- Svi ponuđači trebaju dostaviti potpuno funkcionalnu jedinicu za biometrijsku identifikaciju birača i skener glasačkih listića na jednom od 3 lokalna jezika, (bosanski, hrvatski i srpski). Opsežna demonstracija će se provesti pred Komisijom za evaluaciju nakon podnošenja ponude (istog ili kasnijeg dana). Biometrijska identifikacija birača treba da pokaže podudaranje otiska prsta birača na osnovu njihove lične karte (koju očitava MRZ), u roku od 5 sekundi, kako je propisano u tenderskom dokumentu. Skener glasačkih listića treba da bude u stanju da prepozna najmanje 4 različite oznake na glasačkom listiću veličine A4 od 200 izbora, u roku od 10 sekundi. Nedostavljanje uzorka opreme rezultirati će direktnom diskvalifikacijom. Takođe, napominjemo da primjeri, uključujući softver, trebaju biti dostavljeni zajedno sa prijedlogom na dan podnošenja, te nedostavljanje radnih primjera rezultirati će trenutnom diskvalifikacijom. Žalitelj predlaže ugovornom organu ovaj dodatak, jer bez njega, i sa širokim opsegom prihvatljivih referenci, kompanije bez relevantnog iskustva će dati odgovor na osnovu proizvoda koji ne postoji i nikada neće ispravno raditi. Jedini način da se osiguraju funkcionalni proizvodi koji neće zakazati je da se zahtijeva dostavljanje uzoraka i demonstracija. Takođe predlažemo da se ovaj zahtjev uključi u u kriterije kvalifikacije, umjesto da se fokusira na vrijeme isporuke, budući da je CIK već utvrdio raspored implementacije i svi dobavljači ga se moraju pridržavati. Štaviše, zahtijevanje potpunog operativnog demo-prikaza tokom faze nadmetanja osigurava da ponuđač ima tehničke kapacitete za implementaciju u datom roku. Ovaj žalbeni navod nije usvojena od strane ugovornog organa. Međutim žalitelj navodi slijedeće razloge da bi ovaj žalbeni navod ipak trebao biti usvojen: S obzirom na kratak vremenski okvir za isporuku funkcionalnog proizvoda, te koliko je projekat važan i osjetljiv, CIK ne bi trebao riskirati prihvatanjem proizvoda koji nije spreman ili još ne postoji. Razumijemo da zakon o nabavkama zahtijeva uzorke, dokumentaciju i/ili fotografije robe, a ne zahtijeva uzorak po defaultu. Imajući na raspolaganju uzorke i demonstraciju na jednom od lokalnih jezika omogućava CIK-u da procijeni stvarno rješenje i procijeni šta bira na mnogo bolji način nego putem dokumentacije ili fotografija. Tehnička usklađenost se najbolje može dokazati primjercima, a ne dokumentacijom koja se ne može validirati. Žalba je odbijena

iz pravnih razloga, ali s obzirom na vremenski rok za implementaciju i osjetljivost projekta, CIK bi trebao razmotriti da traži uzorke i demonstraciju rada na jednom od lokalnih jezika. U odgovoru na žalbu dodani su tehnički uslovi da se certifikacije moraju dostaviti prilikom isporuke opreme (3 mjeseca nakon dodjele ugovora). Ovo ne rješava dati problem. Za uređaje bez prethodne historije će se tvrditi da ispunjavaju uslove na papiru, na osnovu čega će se dodijeliti ugovor, bez osnova. Ovo predstavlja visok rizik za projekat i izlaže ga neuspjehu. Netraženje uzoraka će na kraju dovesti do žalbenih zahtjeva i žalbi svih ponuđača. Zahtijevamo da se uz ponudu dostave i uzorci, kao i demonstracija rada, kako bi se osigurala fer konkurencija među ponuđačima i uspjeh projekta.

- U Aneksu 3 Obrazac za cijenu ponude stranica 58 D) Usluge tehničke podrške i usluge održavanja tačka 6. Ugovorni organ zahtjeva angažovanje 5.565 operatera za instalaciju i postavljanje opreme i dežurstvo na biračkom mjestu dan prije i na dan izbora. Žalitelj zahtjeva od ugovornog organa da iz tenderske dokumentacije ukloni zahtjev da ponuđač obezbijedi 5.565 operatera. Opskrba operatera unutar biračkog mjesta predstavlja veliko izlaganje riziku za ponuđače. Kompanije bi bile optužene za manipulisanje izborima od strane političkih aktera. Dakle, opseg rada operatera također uključuje upravljanje dva uređaja tokom izbornog dana unutar biračkog mjesta. Svaka interakcija između operatera i birača može biti pogrešno protumačena od strane političkih stranaka ili kandidata, za što će ponuđač biti odgovoran, što naša kompanija svakako ne može preuzeti odgovornost za takvo nešto. Svi radnici na biračkim mjestima (uključujući operatore) trebaju biti direktno pod uticajem i upravom CIK-a. Ovo je globalni standard koji osigurava nepristrasnost i slobodu od vanjskog utjecaja, kako bi se zaštitio integritet izbora. Operateri trebaju biti odgovorni samo CIK-u i nikome drugom. Štaviše, direktno pozivanje operatera na odgovornost CIK-u jača poštovanje procesa, jer osigurava da su sve operativne odluke, radnje i interakcije na biračkom mjestu. Biračka mjesta ostaju u potpunosti pod jurisdikcijom CIK-a. Ovaj aranžman ne samo da podržava principe transparentnosti i institucionalno vlasništvo, već minimizira percepciju od vanjskih smetnji. Od održavanja pune operativne kontrole, CIK pokazuje svoju obavezu nepristrasnosti i jača javno povjerenje u izbornu administraciju. Ovaj žalbeni navod je djelimično usvojen i smanjen je broj operatera koje treba obezbijediti. Međutim, žalitelj upućuje ugovorni organ i Ured za razmatranje žalbi kako je izabranom ponuđaču potrebna potvrda i garancija da operateri neće biti ti koji će upravljati uređajima na dan izbora.
- U Aneksu 3 Obrazac za cijenu ponude na stranici 60 E) Usluga edukacije korisnika i tehničkog osoblja tačka 8. Edukacija predsjednika i zamjenika predsjednika birački odbora, 1 dan ugovorni organ zahtjeva edukaciju za 10.600 ljudi. Žalitelj traži da ugovorni organ jasno definiše da će se obuka predsjednika i zamjenika predsjednika birački odbora realizovati putem online platforme za e-učenje. Platforma za e-učenje omogućava praćenje obuke i certifikacije, te omogućava višestruku obuku i obuku u zadnji čas. Obuka, ispit i certifikacija predsjedavajućih i potpredsjedavajućih izbornih odbora Online obuka bi se organizovala u školama za one koji nemaju pristup online platformi - procjenjuje se na 10%. Osiguravanje efikasnosti projekta i pravilno ispitivanje i certifikaciju izbornih odbora. Također osigurava brzo i efikasno uključivanje zamjenskih ili novih predsjedavajućih/potpredsjedavajućih odbora neposredno prije izbora. Online platforma za e-učenje omogućava učesnicima da pohađaju obuku u vrijeme koje sami odaberu i vlastitim tempom, a što je najvažnije, omogućava osvježanje prije dana izbora. Ovaj žalbeni navod nije osnovan. Žalitelj je predložio provođenje obuke putem platforme za e- učenje. Online platforme za e-učenje omogućavaju praćenje obuke, certifikaciju i dozvoljavaju višestruke obuke i sesije u zadnji čas. Ovo omogućava kontinuiranu obuku zamjenskih predsjedavajućih, potpredsjedavajućih, operatera ili tehničara. Online platforme za e-učenje omogućavaju

učesnicima da završe obuku u vrijeme koje odaberu i vlastitim tempom. Najvažnije je da takve platforme omogućavaju obnovu znanja neposredno prije dana izbora. Navedeno je žalitelj predložio iz razloga što projekat ima ograničen budžet, a uslovi su opsežni i uključuju visoke troškove. Žalitelj zahtjeva da se dozvoli korištenje platforme za e-učenje za obuku predsjedavajućih i potpredsjedavajućih zbog velikog broja istih (10.600), suprotno zahtjevamo da se poveća budžeta za projekat kako bi se omogućila obuka tako velikog broja ljudi.

- Tačkom 9.1 Edukacija osoblja ugovorni organ zahtjeva od ponuđača da obezbijedi edukaciju za Trenere (TOT): 150 trenera (lokacije određuje ugovorni organ) i Operatere i tehničare (TOO): 5.565 operatera i 500+ tehničara, kroz regionalne centre gdje bi troškove smještaja, putovanja i hrane za edukatore platio ponuđač. Žalitelj predlaže da izmjeni tenderska dokumentacija u ovom dijelu sa prijedlogom da se jasno definiše i zatražite ili obuku trenera ili obuku operatera. Obje se ne bi trebale tražiti zajedno. Takođe, ovaj dio oko troškove smještaja, putovanja i hrane za edukatore koju bi platio ponuđač svakako treba brisati jer sva obuka treba da se provoditi putem online sistema za e-učenje. Online sistemi omogućavaju kontrolu nad sadržajem i mogu biti opsežniji i ponavljati se po potrebi, za razliku od obuke u učionici. Online testiranje i certifikacija pokazali su se efikasnijim u stvarnom učenju. Online platforma eLearning omogućava učesnicima da pohađaju obuku u vrijeme koje sami odaberu i vlastitim tempom, a što je najvažnije, omogućava osvježanje prije dana izbora. Ovaj žalbeni navod je usvojen, međutim s obzirom na ishod tačke #3 prvobitne žalbe i odgovor CIK-a, uloge tehničara i operatera se preklapaju. Broj operatera, tehničara i instruktora treba prepustiti na diskreciju ponuđaču da procijeni veličinu zahtjeva, na osnovu svog operativnog modela i iskustva. Online platforme za e-učenje omogućavaju praćenje obuke, certifikacije i dozvoljavaju višestruke obuke i sesije u zadnji čas. Ovo omogućava kontinuiranu obuku zamjenskih predsjedavajućih, potpredsjedavajućih, operatera ili tehničara. Žalitelj zahtjeva da se odluka o broju operatera, instruktora i tehničara prepusti ponuđaču, s obzirom da postoji Ugovor o razini usluge (SLA). Takođe, naš zahtjev je da se omogući hibridna obuka, kombinirajući platformu za e-učenje i obuku uživo.
- Na stranici 23 tenderske dokumentacije ugovorni organ u Segmentu A - Tehničke komponente - Obavezno iskustvo u novčanoj vrijednosti minimalno 40% ukupnog traženog iskustva (minimalno 15.000.000,00 KM) zahtjeva: 1. Isporuka i integracija uređaja za biometrijsku identifikaciju birača, uključujući biometrijski softver, softverske licence, sistem za upravljanje identitetima, potrošni materijal za biometrijske uređaje i tehničku podršku. Pod sličnim iskustvom podrazumijeva se i isporuka i integracija biometrijskih uređaja i softverskih rješenja za potrebe sigurnosnih sistema (npr. kontrola pristupa, autentifikacija osoba, sigurnosna verifikacija), Uslovi priznanja iskustva su da tehnički zahtjevi i kompleksnost budu uporedivi sa zahtjevima predmeta nabavke, uključujući: Integraciju više uređaja u jedinstveni sistem; Upravljanje identitetima korisnika; obaveznu tehničku podršku i održavanje; Softverske licence i nadogradnje za kontinuirani rad sistema. Žalitelj predlaže da slično iskustvo s uređajima za biometrijsku identifikaciju uključuje isporuku i integraciju biometrijskih uređaja i softverskih rješenja SAMO za implementacije vezane za izbore. Implementacije izbora su jedinstvene u smislu pripreme i podrške na dan izbora. Imate samo 12 sati da osigurate da sve besprijekorno funkcioniše u tom vremenskom okviru. Sa sistemima kontrole pristupa ili sigurnosti i verifikacije, sistem može prestati raditi cijeli dan ili dva, a zatim biti popravljen sljedećeg dana. Softver i hardver vezan za izbore moraju se rigorozno testirati unaprijed i provjeriti i certificirati prije dana izbora. Iskustvo iz drugih sektora, kao što su kontrola pristupa, sigurnost ili komercijalni verifikacijski sistemi, ne mogu se smatrati ekvivalentnim, jer ta okruženja ne repliciraju operativna, logistička i pravna ograničenja izbornog procesa. Umjesto trenutnog teksta koristit će se: Implementacija izbora je specifično zahtjevno: postoji jedan fiksni operativni prozor od približno 12 sati

u kojem cijeli sistem mora besprijekorno funkcionirati na hiljadama biračkih mjesta istovremeno. Za razliku od konvencionalnih biometrijskih ili sigurnosnih sistema, koji mogu privremeno otkazati i biti popravljani sljedećeg dana, izborna tehnologija ima nultu toleranciju na zastoje. Svaki kvar, čak i kratki prekid, može direktno ugroziti pristup birača, odgoditi operacije glasanja i ugroziti kredibilitet izbora. Ovaj žalbeni navod ugovorni organ nije usvojio uz obrazloženje da vrlo mali broj zemalja ima iskustva u implementaciji izborne tehnologije u Evropi. Žalitelju nije jasno zašto je u odgovoru spomenuta Evropa, iako to nije bilo dio zahtjeva ??? Projekat u BiH je složen i implementira se u vrlo kratkom roku. To zahtijeva iskusnog ponuđača sa specifičnim iskustvom u izornoj tehnologiji. CIK je postavio visoke sigurnosne standarde u uslovima i stroge kaznene odredbe u slučaju zastoja. To ne bi nužno spriječilo neuspjeh projekta.. To samo garantuje novčano kažnjavanje ponuđača zbog neizvršenja, ali ne bi spriječilo neuspjeh projekta. Zato ponovo tražimo da se prilikom biometrijske verifikacije birača prizna samo stvarno izorno iskustvo.

- Takođe referenca: stranica 23 tenderske dokumentacije: Slično iskustvo kao i skeniranje glasačkih listića, žalitelj predlaže da slično iskustvo uključuje samo isporuku i integraciju skeniranja glasačkih listića na biračkim mjestima i softverskih rješenja SAMO za implementacije vezane za izbore. Pasoši, lične karte i drugi identifikacijski dokumenti su generički i uniformni. Glasački listići nisu i zahtijevaju daljnje sigurnosne procese i identifikatore. Pravila za identifikaciju glasačkih listića su prilično različita jer moraju slijediti izorno zakonodavstvo i biti prilagodljiva. Osim toga, dan izbora traje samo 12 sati, a hardver i softver moraju raditi gotovo besprijekorno na dan izbora. Nema sljedećeg dana za ponovni pokušaj. Za razliku od standardiziranih identifikacijskih dokumenata, glasački listići nisu uniformni, razlikuju se ovisno o izbornom natjecanju i zahtijevaju više slojeva sigurnosti, uključujući serijske brojeve, sigurnosne oznake, varijacije dizajna, pravila odlučivanja i usklađenost sa izbornim zakonodavstvom. Ovaj žalbeni navod je ugovorni organ odbio uz obrazloženje da vrlo mali broj zemalja ima iskustva u implementaciji izborne tehnologije u Evropi. Ponovo ponavljamo zašto je u odgovoru spomenuta Evropa, iako to nije bilo dio zahtjeva ??? Projekat u BiH je složen i implementira se u vrlo kratkom roku. To zahtijeva iskusnog ponuđača sa specifičnim iskustvom u izornoj tehnologiji. CIK je postavio visoke sigurnosne standarde u uslovima i stroge kaznene odredbe u slučaju zastoja. To ne bi nužno spriječilo neuspjeh projekat od neuspjeha. To samo garantuje kažnjavanje ponuđača zbog neizvršenja, ali ne bi spriječilo neuspjeh projekta. Ponavljamo da tražimo da se prilikom skeniranja glasačkih listića prizna samo stvarno iskustvo na izborima.

- U Aneksu 15A tehničke specifikacije sistema za biometrijsku identifikaciju birača u tabeli na stranici 138 pod r/b 1 zahtjevan je BVI terminal (uređaj za biometrijsku identifikaciju birača) sa tehničkim specifikacijama, između ostalog, sa IP65 zaštitom, AES-256 enkripcija. Žalitelj zahtijeva da se ukloni zahtjev za IP65 ocjenom za skeniranje glasačkih listića i BVI terminal (uređaj za biometrijsku identifikaciju birača). IP65 ocjena je moguća samo za potpuno zatvorena kućišta. Međutim, uređaji za identifikaciju birača i skeneri glasačkih listića uključuju štampače, putanje papira i druge mehaničke otvore koji se ne mogu zatvoriti. Stoga, primjena IP zahtjeva na uređaj s namjenskim otvorima proturiječi samom IP standardu. Jedina faza u kojoj se primjenjuje IP zaštita je transport i skladištenje - što je već obuhvaćeno zaštitnim kućištem s IP67 ocjenom. Kao rezultat toga, IP65 zahtjev za uređaj je tehnički nemoguć, suvišan i treba ga ukloniti. Žalitelj takođe navodi kako je ugovorni organ svakako na stranici 156 u tabeli komplet skenerskog seta po biračkom mjestu zahtijevao kofer IP67, što svakako potvrđuje i gore navedeni zahtjev za uklanjanje IP65. Ugovorni organ je ovaj žalbeni navod djelimično usvojio, budući da Ugovorni organ zahtijeva uređaj koji mora zadovoljavati standard otpornosti na proljevanje tekućine i prašinu primjeren kancelarijskoj opremi i to IP54, dok transportno pakovanje (kofer) mora biti IP67 radi

zaštite tokom skladištenja i transporta. Naručilac je u svom odgovoru tvrdio da je IP zaštita za standardnu kancelarijsku opremu IP54. Ta tvrdnja nije tačna. Većina standardne kancelarijske opreme nema IP zaštitu (bez zaštite) ili ima jednostavnu zaštitu od umetanja velikih stranih tijela unutar kućišta (IP20). Međutim, zbog svoje operative prirode, biometrijski identifikacijski uređaj i skener glasačkih listića uključuju neophodne otvore (kao što su priključci, ventilacijski otvori i interfejsi integriranih komponenti) koji se ne mogu zatvoriti bez narušavanja normalnog rada. Zatvaranje ovih područja radi postizanja IP54 ocjene ometalo bi bitne operacije i ugrozilo upotrebljivost opreme. Ako je razlog zahtjeva za IP54 osiguranje adekvatne zaštite tokom transporta, rukovanja i skladištenja, potvrđujemo da je ta potreba u potpunosti pokrivena torbom za nošenje koju isporučujemo za oba uređaja. Torbica ima ocjenu IP67, nudeći viši nivo zaštite od zahtjeva IP54, efikasno štiteći uređaje od prašine i prodora vode tokom svih faza nekorištenja. U radnim uslovima, ovi uređaji su namijenjeni za upotrebu u zatvorenom prostoru u kontrolisanim okruženjima, gdje IP54 nije potreban za njihovo normalno funkcionisanje. Kombinacija uređaja i njegovog zaštitne torbe sa IP67 oznakom stoga ispunjava i premašuje predviđeni nivo zaštite, uz očuvanje pune funkcionalnosti uređaja. Iz ovih razloga, tražimo uklanjanje zahtjeva IP65/IP54 za uređaje.

- U Aneksu 3A Obrazac ponuđene robe i kompatibilnosti zahtjevani su minimalni tehnički zahtjevi za tehničke komponente Sistema, pa tako na stranici 70 pod tačkom 4.1.5. navodi se zahtjev za OCR-a, kao i stranici 71 pod tačkama 4.2.4 i 4.2.6. za prepoznavanje znakova Optičko prepoznavanje znakova (OCR) ili Inteligentno prepoznavanje znakova (ICR) kao dijela zahtjeva za skener glasačkih listića. Žalitelj traži da se uklone takvi zahtjevi. Skeneri glasačkih listića ne koriste OCR/ICR; oni se oslanjaju isključivo na OMR (optičko prepoznavanje oznaka), koje očitava popunjene oznake na unaprijed definiranim mjestima na glasačkim listićima. OCR/ICR tehnologije su dizajnirane za interpretaciju štampanog ili rukom pisanog teksta i zahtijevaju znatno veći kapacitet obrade, koji skeneri na biračkim mjestima nisu napravljeni da podrže. Uključivanje OCR/ICR-a bi nepotrebno povećalo složenost uređaja, usporilo obradu glasačkih listića i ne bi pružilo nikakvu dodatnu vrijednost izbornom toku. Iz ovih razloga, zahtjevi za OCR/ICR nisu primjenjivi i treba ih eliminirati. Ovaj žalbeni navod nije usvojen i zahtjev za uklanjanje OCR/ICR uslova je odbijen uz obrazloženje da su potrebni za čitanje QR kodova. U odgovoru se navodi da je potreban OCR za čitanje QR kodova (osnovna sigurnosna funkcija). Prepoznavanje QR koda se provodi korištenjem digitalne obrade slike i prepoznavanja uzoraka, gdje se kodod tretira kao mašinski čitljiva binarna mreža (kao specijalizirani jezik jedinica i nula). OCR (optičko prepoznavanje znakova) koristi ekstrakciju karakteristika (Feature Extraction) za prepoznavanje oblika koji su ljudima čitljivi (slova i brojeva), te ih prevodi u digitalni tekst, OCR se tehnički ne može koristiti za prepoznavanje QR kodova. CIK je u svom odgovoru već priznao da prepoznavanje slobodnog rukopisa nije potrebno. S obzirom na to da se QR kodovi mogu čitati bez OCR/ICR tehnologije, tražimo da CIK ukloni sve OCR/ICR zahtjeve iz TD-a i da naloži čitanje QR kodova sa 100% tačnošću i oznaka korištenjem OMR tehnologije.
- U Aneksu 15B Sistem za skeniranje listića (SGL) na stranici 154 pod tačkom 4.1. Hardverske karakteristike između ostalog zahtjevana je Optička rezolucija: 600 DPI. Žalitelj preporučuje smanjenje minimalne optičke rezolucije na: 200 DPI. To je rezolucija koja bi bila efikasna za performanse skenera glasačkih listića na dan izbora. Podržavanje veće rezolucije usporava brzinu obrade i efikasnost glasanja što omogućava veću brzinu protoka birača prilikom glasanja. Ovaj žalbeni navod nije osnovan od strane ugovornog organa. Žalitelj navodi slijedeće: Zatražili smo da se uslovi za DPI za skener glasačkih listića smanji sa 600 DPI na 200 DPI, ali je CIK odbio zahtjev. Iako veće rezolucije mogu izgledati korisne u teoriji, praktično iskustvo, standardi certifikacije i

principi optičkog prepoznavanja oznaka (OMR) potvrđuju da je 200 DPI optimalna konfiguracija za skeniranje izbornih listića. Optičko prepoznavanje oznaka (OMR) detektuje popunjene mete na osnovu intenziteta kontrasta i površine, a ne na osnovu detalja na mikronivou. Pri rezoluciji od 200 DPI, tipičan oval od 3-5 mm predstavljen je sa 24-40 piksela, što nudi više nego dovoljnu granularnost za pouzdano otkrivanje oznaka. Prelazak na 600 DPI ne povećava tačnost, jer se algoritmi detekcije oslanjaju na relativne pragove sive skale, a ne na finije piksele. Američki EAC WSG 2.0, najnoviji i najrigorozniji standard u Sjedinjenim Američkim Državama za glasačke sisteme, potvrđuje da snimanje u sivim tonovima od 200 DPI ili dvotonsko snimanje u potpunosti ispunjava uslove za tačnost prebrojavanja glasova. Ovo svako može potvrditi pristupom javnoj WSG dokumentaciji. Slika od 600 DPI ima 9 puta više piksela od slike od 200 DPI, što dramatično povećava veličinu datoteke i korištenje memorije, vrijeme obrade slike, zahtjeve za pohranu, mrežu i arhiviranje. Ovi faktori smanjuju propusnost skenera i mogu skratiti životni ciklus prenosivih medija ili SSD memorije. Ne samo da slike od 600 DPI nisu neophodne, već zapravo čine proces glasanja složenijim i sporijim. Za uređaje namijenjene za biračka mjesta koje su dizajnirane za brzinu i efikasnost, 600 DPI uvodi nepotrebno računarsko opterećenje bez mjerljive stvarne koristi. Pri vrlo visokim rezolucijama, skeneri počinju snimati tekstu papirnih vlakana, prašinu i artefakte ispisa, dodajući vizualni šum slikama. To može zakomplicirati obradu slike, zahtijevajući dodatno filtriranje slike i povećavajući rizik od lažno pozitivnih oznaka pod određenim uvjetima osvjetljenja ili ispisa. U praksi, 600 DPI može smanjiti pouzdanost umjesto da je poboljša. Gotovo svi certificirani skeneri za biračke okruge u SAD-u koriste rezoluciju od 200 DPI. Sistemi skenera glasačkih listića daju prednost brzini, kompaktnom prostoru za pohranu i robusnosti u odnosu na snimanje ultra visoke rezolucije. Korištenje skenera od 600 DPI za OMR (optičko prepoznavanje oznaka) glasačkih listića ne pruža nikakvu tehničku prednost u odnosu na 200 DPI. OMR se oslanja na kontrast, a ne na fine detalje, a 200 DPI već snima oznake sa više nego dovoljnom jasnoćom. Veća DPI može dovesti do nepotrebne buke, sporije obrade i povećanih zahtjeva za pohranu podataka. Standardi certifikacije, uključujući američki EAC WSG 2.0 - najnoviji standard za izborne sisteme u Sjedinjenim Državama - potvrđuju da je skeniranje u sivim tonovima ili dvotonsko skeniranje u rezoluciji od 200 DPI dovoljno za brojanje glasačkih listića, što ga čini optimalno balansiranim rješenjem za tačnost, efikasnost i pouzdanost. Iz navedenog, tražimo da CIK smanji optičku rezoluciju skenera glasačkih listića sa 600 DPI na minimalno 200 DPI u datim okolnostima.

- Na stranici 156 u tabeli pod rb/5 Komplet skenerskog seta po biračkom mjestu pod r/b 1 zahtijevano je SGL Terminal: SSD 128 GB. Žalitelj preporučuje sljedeću promjenu: smanjenje zahtjeva za SSD na 32 GB. 128 GB ograničava potencijalne dobavljače - samo jedan dobavljač ima tu specifikaciju. Interna memorija pohranjuje samo naš efikasan operativni sistem i aplikaciju. Povećanje zahtjeva za kapacitetom ne poboljšava performanse. Sadržaj/slike glasačkih listića pohranjuju se na eksternu memoriju. Ovaj žalbeni navod je djelimično usvojen, međutim CIK je odbio zahtjev za smanjenje kapaciteta SSD memorije na 32 GB. CIK je primijenio logiku pohranjivanja 4.000 glasačkih listića A4 formata u rezoluciji od 300 DPI na 12 GB. CIK je također napravio pogrešnu procjenu u vezi s prostorom za pohranu koju troše operativni sistem i aplikacija. U vezi sa tačkom 11 ove žalbe, tražimo smanjenje minimalne rezolucije za rad na 200 DPI. Stoga je gornji argument nevažeci, jer se zasniva na 300 DPI ili više. Nadalje, u našem operativnom modelu, glasovi i slike glasačkih listića pohranjuju se na eksternu memoriju, a ne na internu memoriju uređaja. Ovo je ključno kako bi se omogućio kontinuitet glasanja u slučaju oštećenja određenog uređaja koji zahtijeva zamjenu novim. Na osnovu tražene rezolucije od 200 DPI i činjenice da se slike

- glasačkih listića pohranjuju na eksternu memoriju, tražimo da se SSD pohrana smanji na minimalno 32 GB u datim okolnostima.
- Na stranici 119 je navedeno da se Skener jednostavno prenosi na praznu glasačku kutiju, u kom trenutku se kutija sa koje je skinut automatski zatvara, sprečavajući njeno fizičko otvaranje bez narušavanja pečata. Žalitelj zahtijeva da se ovaj zahtjev ukloni. Zahtjev bi trebao biti: glasačka kutija treba da omogućava sigurno zatvaranje bez izlaganja/pristupa glasačkim listićima unutra. Glasačke kutije se ne zatvaraju automatski. Proces se mora obaviti ručno na siguran način, kao i kod obične glasačke kutije. Automatsko pečačenje glasačke kutije nakon uklanjanja SGL-a povećava operativnu složenost na dan izbora, a istovremeno ne povećava sigurnost sistema. Postoji mnogo valjanih razloga zašto neko može odlučiti da ukloni skener sa glasačke kutije, a da je ne želi zapečatiti. Na primjer, nakon prve instalacije na početku izbornog dana, ako član biračkog odbora odluči ponovo provjeriti da li je glasačka kutija prazna prije prvog glasanja, to neće moći učiniti. Drugi primjer je da ako se skener zamijeni zbog kvara, bit će potrebna i dodatna glasačka kutija, a tada će glasovi biti nepotrebno dijeljeni u dvije glasačke kutije umjesto jedne. Alternativno, ponovno otvaranje glasačke kutije može se razmotriti samo ako se ponovo instalira SGL, ali to bi tada potvrdilo da stvarna sigurnost ovisi o digitalnom heš lancu glasova pohranjenih unutar SGL-a, a ne o načinu na koji su operativno i logistički zaštićeni glasovi na papiru. Vrlo je jednostavno: Za svaki digitalni glas treba postojati originalna kopija glasa na papiru (tj. ručno označen glasački listić). Papirni glasovi imaju za cilj statističku reviziju digitalnih rezultata. Prisustvo BVI, gdje svaki glasač odgovara jednom jedinstvenom otisku prsta, predstavlja izvor istinitoskog zapisa o broju glasova datih na biračkom mjestu. Dodavanje veće složenosti cjelokupnom sistemu fizičkim mjerama za automatsko pečačenje glasačke kutije, čini sistem ranjivijim na komplikacije i ne povećava sigurnost ili integritet, budući da oni nalaze u mnogo robusnijim i pouzdanijim evidencijama poput BVI. Ovaj žalbeni navod nije osnovan od strane ugovornog organa. CIK je odbio zahtjev za ukidanje automatskog zatvaranja i pečačenja glasačkih kutija, uz pretpostavku da će se proces provoditi pred svim članovima izborne komisije i posmatračima neposredno prije otvaranja biračkog mjesta, te da će se proces nastaviti pod njihovim nadzorom. Na isti način, zatvaranje i pečačenje glasačkih kutija nakon uklanjanja SGL-a bi se također odvijalo pod nadzorom članova biračkog odbora i izbornih posmatrača. Automatsko zatvaranje/pečačenje glasačke kutije može donijeti operativne složenosti procesu na biračkom mjestu, uzrokujući probleme. Jednostavnost je ključna. Naša trenutna glasačka kutija ne podržava navedenu funkciju, a s obzirom na kratak vremenski okvir za isporuku i implementaciju, nema vremena za razvoj takve funkcije na glasačkoj kutiji. Čini se da ova karakteristika favorizuje određeni dizajn koji nije uobičajen među ponuđačima, dajući nefer prednost određenom dobavljaču. Imajući u vidu navedeno, žalitelj traži uklanjanje uslova za automatsko zatvaranje glasačke kutije i tražimo da se taj uslov zamijeni nekim koji teži istom cilju na realističniji način: "Glasačka kutija ne smije dozvoliti pristup glasačkim listićima unutra nakon što se SGL ukloni, a istovremeno mora imati funkciju sigurnog zatvaranja, zaštićena od neovlaštenog otvaranja sa sigurnosnim pečatima".
 - Na stranici 153 tenderske dokumengacije naveden je MDW (Middleware) Biometrijski modul Tehnički zahtjevi MDW Biometrijske komponente za pohranu uključuju korištenje SQL Servera 2022. Žalitelj predlaže korištenje PostgreSQL-a kao alternative SQL Serveru 2022. PostgreSQL je relacijska baza podataka otvorenog koda, korporativnog nivoa, koja se široko koristi u kritičnim vladinim i izbornim sistemima. U potpunosti podržava zahtjeve sigurnosti, performansi i dostupnosti definirane u specifikaciji. Kako PostgreSQL ispunjava zahtjeve: Sigurnost: Podržava AES-256 enkripciju (podaci u mirovanju), TLS 1.3 (podaci u tranzitu), sigurnost na nivou reda i detaljnu reviziju putem pgAudita. Kriptografija: Kompatibilna sa PKI, međusobnim TLS-om i certifikatima koje izdaju vanjski autoriteti (uključujući CIK CA).

Performanse: Lako obrađuje >5.000 zapisa/sat s latencijom <5 sekundi. Dostupnost: Podržava replikaciju i automatski failover putem zrelih alata kao što su Patroni ili PgAutoFailover. Upravljanje certifikatima: Integrira se s HSM modulima i podržava automatiziranu rotaciju certifikata i CRL/OCSP validaciju. Ovaj pristup garantira isti (ili viši) nivo sigurnosti, skalabilnosti i operativne pouzdanosti, a istovremeno smanjuje troškove licenciranja. Osim toga, ova opcija omogućava ponuđačima da predlože vlastita provjerena, već implementirana middleware rješenja zasnovana na PostgreSQL-u, pod uvjetom da u potpunosti ispunjavaju potrebne tehničke specifikacije. Ovaj žalbeni navod nije usvojen od strane ugovornog organa, budući da je CIK je odbacio prijedlog da se za modul Centralized Middleware koristi PostgreSQL umjesto SQL Server MDW-a. Ovaj zahtjev je, posebno, specifičan za tehnologiju, za razliku od drugih zahtjeva koji ostavljaju ponuđačima da predlože tehnologije na kojima su njihovi sistemi izgrađeni. Naš prijedlog PostgreSQL-a ispunjava sve zahtjeve sigurnosti, kriptografije, performansi, dostupnosti i upravljanja certifikatima. Naš zahtjev nije da se nameće PostgreSQL kao rješenje, već da se prepusti ponuđačima da predlože tehnologiju na kojoj se rješenje zasniva, kako se ne bi dala nefer prednost određenim ponuđačima koji već koriste tu tehnologiju. Ovo krši principe jednakog i nediskriminirajućeg pristupa i aktivne i fer konkurencije iz člana 3. Zakona o javnim nabavkama BiH. Iz svega navedenog žalitelj traži da se izmijeni zahtjev u pogledu onoga što integracija želi postići, a ne koju tehnologiju primijeniti.

- Ugovorni organ je izmijenio i dopunio tendersku dokumentaciju za nabavku robe sistema za biometrijsku identifikaciju birača i skeniranje glasačkih listića na biračkim mjestima broj 07-2-16- 3-893-42/25 za otvoreni postupak nabavke (međunarodni platni razred) pozivajući se na odredbe člana 53. stav (6) Zakona o javnim nabavkama, ali isti u potpunosti nije primjenio. Naime, odredba člana 53. stav (6) Zakona o javnim nabavkama propisuje: "(?) Ugovorni organ može napraviti izmjene i dopune tenderske dokumentacije pod uslovom da se one dostave zainteresiranim kandidatima/ponuđačima istog dana, a najkasnije pet dana prije isteka utvrđenog roka za prijem zahtjeva za učešće ili ponuda. U slučaju da takve izmjene podrazumijevaju suštinsku promjenu predmeta nabavke, ugovorni organ produžiti će rok za prijem zahtjeva za učešće ponuda u zavisnosti od složenosti predmeta nabavke. Rok za produženje ne može biti kraći od sedam dana." Budući da je ugovorni organ izmijenio tendersku dokumentaciju koja podrazumijeva suštinsku promjenu predmeta nabavke, te da se radi o vrlo specifičnoj i zahtjevnoj nabavki, bio je dužan i obavezan da produži najmanje rok za predaju ponuda za 15 dana, budući da se radi o vrlo zahtjevnom postupku javne nabavke kako bi potencijalni ponuđači imali dovoljno vremena da pripreme ponudu u skladu sa svim zahtjevima i promjenama koje su dopunjene i izmjenjene u tenderskoj dokumentaciji. Posebno žalitelj naglašava da je rok koji se sada određen 30.12.2025. godine, te da produžavanjem roka samo za 7 dana kako je to propisano članom 53. stav (6) Zakona o javnim nabavkama ne bi imalo nikakvog efekta, jer u tom periodu dolaze novogodišnji praznici i u tom produženom roku ne rade institucije koje bi trebale izdati određene potvrde/uvjerenja što bi onemogućilo potencijalne ponuđače da predaju uredno svoju ponudu. Prema tome, žalitelj zahtjeva da se ovaj žalbeni navod usvoji i utvrdi novi datum za predaju ponuda koji ne bi nikako trebao biti kraći od 15 dana.
- Ugovorni organ je u Izmjenama i dopunama tenderske dokumentacije broj 07-2-16-3-893-62/25 od 28.11.2025. godine pod tačkom 13. izmijenio tačku 5.5. tenderske dokumentacije tako što je povećao vrijednost javne nabavke za 8.000.000,00 KM, pa je umesto 75.200.000,00 KM sada procjenjena vrijednost javne nabavke 83.200.000,00 KM. Takva izmjena tačke 5.5. tenderske dokumentacije je zahtjevala i izmjenu tačke 15.1.1 (Garancija za ozbiljnost ponude) tako što je u navedenoj tački potrebnio izmijeniti procjenjenu vrijednost javne nabavke sa 75.200.000,00 KM na 83.200.000,00 KM i vrijednost garancije za ozbiljnost ponude sa 1.128.000,00 KM na 1.248.000,00 KM.

Žalitelj zahtjeva da se usvoji ovaj žalbeni navod i izmjeni tačka 15.1.1 tenderske dokumentacije koja bi bila usklađena sa tačkom 5.5. tenderske dokumentacije.

Prije nego što se upustio u meritorno odlučivanje, ovaj organ je pristupio provjeri formalnih pretpostavki za ulaganje žalbe, koje moraju biti ispunjene na strani žalitelja, kako bi se uopće pristupilo njenom rješavanju, a odnose se na uslovljene pretpostavke u skladu sa članom 227. Zakona o upravnom postupku, čl. 109. i čl. 111. Zakona o javnim nabavkama i utvrdio da su ispunjeni uslovi za postupanje po istoj na način kako definišu odredbe pozvanih članova.

Nakon što su prednje pretpostavke preispitane, ovaj organ je uvidom u dostavljenu dokumentaciju, te analizom svakog dokaza pojedinačno i u njihovoj međusobnoj vezi, a u odnosu na žalbene navode i propisani zakonski postupak, odlučio kao u dispozitivu odluke.

Polazeći od navoda žalitelja koji je u prvom žalbenom navodu zahtjevao da se poveća procijenjena vrijednost javne nabavke budući da postavljeni zahtjevi u vezi sa drugim izbornim ciklusom (izbori 2028.) štampanja i transporta glasačkih listića, tehničara itd., nisu obuhvatali istraživanje tržišta i ne mogu odgovoriti postavljenim zahtjevima.

U Izjašnjenju na žalbu ugovorni organ ističe slijedeće:

„Ugovorni organ je razmatrajući žalbene navode žalitelja istaknute u žalbi od 21.11.2025. godine izjavljene na tendersku dokumentaciju broj: 07-2-16-3-893-42/25 od 14.11.2025. godine u pogledu procijenjene vrijednosti za predmetnu nabavku žalbu djelimično uvažio na način da je procijenjenu vrijednost nabavke povećao. Ugovorni organ posebno ističe da je postupao u skladu sa članom 14.a stav (1) Zakona o javnim nabavkama BiH (ZJN BiH) koji propisuje obavezu provjere tržišta prije pokretanja postupka nabavke i utvrđivanja realne procijenjene vrijednosti nabavke. Obzirom na kompleksnost nabavke, predmet i obim, ali i specifičnost, ugovorni organ je ponovno izvršio provjeru procijenjene vrijednosti uzimajući u obzir sve stavke predmeta nabavke te podatke koje je prikupio tokom procesa istraživanja tržišta, te imajući u vidu iznos finansijskih sredstava osiguranih u budžetu ugovornog organa, utvrdio da je potrebno procijenjenu vrijednost nabavke od 75.200.000 KM bez PDV povećati na iznos od 83.200.000,00 KM bez PDV. Ugovorni organ je kako u prethodnoj provjeri tako i u provjeri po žalbi postupio u skladu s članom 3. ZJN BiH koji propisuje principe jednakog tretmana, nediskriminacije, transparentnosti i aktivne i pravedne konkurencije. Ugovorni organ je nesporno utvrdio da je ovim povećanjem procijenjene vrijednosti ista u skladu sa zahtjevima tržišta u odnosu na predmet nabavke.

Stoga je ugovorni organ izmijenio Odluku o nabavci sistema za biometrijsku identifikaciju birača i za skeniranje glasačkih listića na biračkim mjestima. Izmjeni Odluke o nabavci sistema za biometrijsku identifikaciju birača i za skeniranje glasačkih listića na biračkim mjestima je prethodilo donošenje Odluke o izmjeni i dopunama Plana nabavki Centralne izborne komisije BiH za uvođenje specifičnih izbornih tehnologija broj: 07-2-16-3-814-3/25 od 26.11.2025. godine iz koje je vidljivo da se razlog i opravdanost utvrđivanja (povećanja) procijenjene vrijednosti nalazi u činjenici da su povećana finansijska sredstva potrebna za nabavku papira i štampanje glasačkih listića za lokalne izbore 2028. godine, za transport glasačkih listića za dva izborna ciklusa i za troškove zakupa skladišnog prostora za period od jedne godine. Ovi navodi i dokazi ugovornog organa čine žalbene navode neosnovanim i proizvoljnim.

Dokaz 1: Odluka o izmjeni Odluke o nabavci sistema za biometrijsku identifikaciju birača i za skeniranje glasačkih listića na biračkim mjestima broj: 07-2-16-3-893-58/25 od 26.11.2025. godine; Dokaz 2: Odluka o izmjeni i dopunama Plana nabavki Centralne izborne komisije BiH za uvođenje specifičnih izbornih tehnologija broj: 07-2-16-3-814-3/25 od 26.11.2025. godine;

Nadalje treba istaći činjenicu da je ugovorni organ u svim fazama postupka vršio prethodno istraživanje tržišta. Znači, da je prije pokretanja postupka predmetne nabavke vršeno istraživanje tržišta, nadalje i nakon pokretanja postupka nabavke ugovorni organ je u kontinuitetu istraživao tržište tokom pripreme i izrade tenderske dokumentacije u smislu iskustava i definisanja tehničkih

specifikacija kao i nakon njenog objavljivanja na Portalu javnih nabavki rješavajući po žalbi. U prilog ovim navodima kao dokaz ugovorni organ dostavlja sačinjene zabilješke o istraživanju tržišta za predmetnu nabavku koje se nalaze u spisu predmeta, kojim se dokazuje neosnovanost žalbenog navoda da ugovorni organ nije izvršio prethodno istraživanje tržišta.

Nedopušten je zahtjev ponuđača da mijenja bitan element ovog postupka na način kako je to naveo u žalbi, dakle da ugovorni organ procijenjenu vrijednost ugovora / projekta poveća, odnosno zahtjeva od ugovornog organa da ukloni usluge tehničke podrške za upravljanje projektima na licu mjesta; (priprema 12.000 uređaja u skladištu; angažovanje 5.300 operatera; angažovanje 500 tehničara za terensku podršku; nabavku helpdeska (78 osoba); transport glasačkih listića i opreme do/od OIK/GIK) ili da iste ukloni iz opsega lokalnih izbora 2028. godine, a da ni na koji način nije obrazložio razloge niti je za isto dostavio dokaze. Važno je naglasiti da je povećanje procijenjene vrijednosti od 75.200.000 KM na 83.200.000 KM u skladu sa istraživanjem tržišta i raspoloživim budžetom, što je u skladu sa zakonskom odredbom da ugovorni organ mora procijeniti nabavku prema realnim tržišnim cijenama.

Ističemo da je ugovorni organ, prilikom određivanja vrijednosti ove javne nabavke analizirao tržišne cijene, ali i realizaciju istih ugovora nakon proteklih Lokalnih i Općih izbora u Bosni i Hercegovini. Dokaz 3: Zabilješka broj: 07-2-16-3-870-14/25 od 15.10.2025. godine Dokaz 4: Zabilješka broj: 07-2-16-3-893-31/25 od 27.10.2025. godine Dokaz 5: Zabilješka broj: 07-2-16-3-893-51/25 od 24.11.2025. godine

Žalbeni navod broj 1. prema mišljenju ovog Ugovornog organa je u cjelosti neosnovan. Ugovorni organ je opravdano i u skladu sa zakonom povećao procijenjenu vrijednost nabavke, uzimajući u obzir sve relevantne troškove i stavke predmeta nabavke. Povećanje procijenjene vrijednosti nije proizvoljno, već je rezultat analize tržišta i procjene stvarnih troškova, što je u skladu sa članom 14.a stav (1) i članom 15. Zakona o javnim nabavkama BiH (ZJN BiH). Ovi članci propisuju obavezu ugovornog organa da:

- procijeni vrijednost nabavke na realan i objektivan način;
 - obezbijedi da procjena vrijednosti uključuje sve relevantne stavke i troškove predmeta nabavke;
 - provodi istraživanje tržišta kako bi se osigurala realna procjena i transparentnost postupka.
- Zahtjevi žalitelja za dodatnim povećanjem ili uklanjanjem pojedinih usluga nemaju zakonsku osnovu, jer žalitelj nije dostavio relevantne dokaze koji bi osporili procijenjenu vrijednost nabavke. Dakle, navodi žalitelja ne mogu utjecati na zakonitost postupka, a postupak povećanja vrijednosti nabavke ostaje u skladu sa zakonskim principima transparentnosti, jednakog tretmana i fer konkurencije (član 3. ZJN).“

Uvidom u spis ovaj organ je utvrdio slijedeće:

Tačkom 5.5 Tenderskog dokumenta propisano je slijedeće:

„5.5 Procijenjena vrijednost nabavke (bez PDV-a):

75.200.000,00 KM bez PDV-a, slovima: sedamdesetpetmilijonadvijestotinhiljada KM bez PDV“

Uvidom u Izmjene i dopune tenderske dokumentacije za nabavku robe sistema za biometrijsku identifikaciju birača i za skeniranje glasačkih listića na biračkim mjestima broj: 07-2-16-3-893-62/25 od 28.11.2025. godine ovaj organ je utvrdio da je pod tačkom 13 propisano slijedeće:

„Mijenja se tačka 5.5 TD procijenjena vrijednost nabavke (bez PDV-a) na način da se riječi: „75.200.000,00 KM bez PDV-a slovima: sedamdesetpetmilijonadvijestotinhiljada KM bez PDV-a, zamjenjuju riječima: „83.200.000,00 KM bez PDV, slovima: osamdesetmilijonadvijestotinhiljada KM bez PDV-a. „

U odnosu na žalbeni navod žalitelja koji zahtjeva od ugovornog organa da poveća procijenjenu vrijednost nabavke ovaj organ ističe da je uvidom u spis predmeta utvrdio da je ugovorni organ prije pokretanja postupka nabavke izvršio prethodnu provjeru tržišta na način da je uputio Javni poziv za dostavljanje informativnih ponuda za nabavku specifičnih izbornih

tehnologija koje će se koristiti na izborima u Bosni i Hercegovini koji je objavljen na web stranici ugovornog organa dana 02.10.2025. godine i upućen na više od 20 e-mail adresa. U vezi sa pomenutim Javnim pozivom ugovorni organ je zaprimio ukupno 5 informativnih ponuda što je evidentirano u Službenoj zabilješci broj:07-2-16-3-870-14/25 od 15.10.2025. godine. Također, ugovorni organ je uputio upite izbornim komisijama Albanije i Gruzije s ciljem dostavljanja informacija u vezi javnom nabavkom specifičnih izbornih tehnologija a što je evidentirano u Službenoj zabilješci broj:07-2-16-3-893-31/25 od 27.10.2025. godine. Na osnovu provedene provjere tržišta na prednje navedeni način ugovorni organ je procjenio vrijednost nabavke na 75.200.0,00 KM bez PDV-a kako je i definisano tačkom 5.5 Tenderskog dokumenta. Kako je žalbom na tendersku dokumentaciju od 21.11.2025. godine žalitelj osporio procijenjenu vrijednost nabavke ističući da ista nije dovoljna s obzirom da nabavka obuhvata i izborni ciklus za 2028. godinu, ugovorni organ je proveo dodatno ispitivanje tržišta koje je uključilo cijene transporta za 2028. godinu a što je evidentirano u Službenoj zabilješci broj:07-2-16-3-893-52/25 od 24.11.2025. godine nakon čega je ugovorni organ izvršio izmjenu Odluke o nabavci sistema za biometrijsku identifikaciju birača i za skeniranje glasačkih listića na biračkim mjestima broj:07-2-16-3-893-58/25 od 26.11.2025. godine i povećao procijenjenu vrijednost nabavke na 83.200.000,00 KM bez PDV-a. Navedena promjena procijenjene vrijednosti nabavke je izvršena Izmjenama i dopunama tenderske dokumentacije za nabavku robe sistema za biometrijsku identifikaciju birača i za skeniranje glasačkih listića na biračkim mjestima broj: 07-2-16-3-893-62/25 od 28.11.2025. godine. Prednje navedeno činjenično stanje ukazuje da je ugovorni organ izvršio detaljno ispitivanje tržišta i na bazi izvršene analize i dostupnih budžetskih sredstava procjenio vrijednost nabavke na 75.200.0,00 KM bez PDV-a koju vrijednost je povećao na 83.200.000,00 KM bez PDV-a. nakon što je izvršio dodatnu provjeru tržišta i uključio cijene transporta za 2028. godinu. Detaljne razloge za ovakvo postupanje ugovorni organ je naveo u svom izjašnjenju a što je prihvatljivo i za ovaj organ jer se postupanje s tim u svezi ocjenjuje potpuno usklađenim sa referentnom, upućujućom odredbom.

Razmatrajući žalbeni navod kojim žalitelj ističe da procijenjena vrijednost nabavke nije dovoljna, ovaj organ ističe da, žalitelj navedeno ističe, ali bez konkretizacije iznesenih žalbenih razloga niti upućuje na jedan konkretan dokaz kojim nedvojbeno i zasniva iznesene tvrdnje, pa se u navedenom smislu ne može potvrditi da je dovoljno niti u zadovoljavajućoj mjeri uvjerljivo isticanje s tim u svezi, s obzirom da žalitelj nije niti učinio vjerovatnim postojanje činjenica i razloga u suprotno.

Sve prednje navedeno upućuje da žalitelj nije uspio uspješno osporiti predmetni sadržaj tenderskog dokumenta u predmetnom postupku, uzevši da provedene radnje i okolnosti vezane s tim u svezi upućuju na prihvatljivo postupanje ugovornog organa, sve u namjeri pravilnog i potpunog utvrđenja potrebnih okolnosti.

Imajući u vidu naprijed navedeno, ovaj navod žalitelja se odbija kao neosnovan.

Na navod žalitelja da svi ponuđači trebaju dostaviti potpuno funkcionalnu jedinicu za biometrijsku identifikaciju birača i skener glasačkih listića na jednom od 3 lokalna jezika, (bosanski, hrvatski i srpski), odnosno dostavljanje uzoraka i demonstraciju na licu mjesta

U Izjašnjenju na žalbu ugovorni organ ističe slijedeće:
„Članom 49. tačka d) Zakona o javnim nabavkama propisano je da ugovorni organ može zahtijevati jedan ili više dokaza o tehničkoj i profesionalnoj sposobnosti ponuđača, i to: uzorke, opise i/ili fotografije robe koja je predmet isporuke. Međutim, obzirom da je ovaj zakonski uslov fakultativan ugovorni organ poštujući principe iz člana 3. Zakona o javnim nabavkama aktivne i pravične konkurencije opredijelio se da u ovom momentu je dovoljno da se dostave prospektna dokumentacija (katalozi), a kako je navedeno u Aneksu 3A. Obzirom da ugovorni organ želi da mu

se isporučiti najkvalitetniji uređaj biće dopunjena TD na način da se zahtijeva tačnost i pouzdanost opreme.

Navod žalitelja kojim zahtjeva da ugovorni organ traži da svi ponuđači trebaju dostaviti potpuno funkcionalnu jedinicu za biometrijsku identifikaciju birača i skener glasačkih listića uključujući softver na dan podnošenja ponuda je nerealan i prilagođen ponuđaču što čini postupak netransparentnim. Nesporna je činjenica da je predmet nabavke oprema koja se ne nalazi na tržištu u Bosni i Hercegovini niti u regionu i koja nije komercijalnog karaktera, te s tim u vezi ne bi bilo prihvatljivo propisati dostavljanje uzoraka uz ponudu, a potom u procesu evaluacije njihovu demonstraciju rada. Iz ovakvog zahtjeva žalitelja proizilazi da već posjeduje na zalihi opremu te proizilazi da bi propisivanje dostavljanja uzoraka predstavljalo favorizovanje njega kao ponuđača što je neprihvatljivo. Ugovorni organ je tražio u TD da roba bude proizvedena u 2026. godine što nije kompatibilno sa zahtjevom za dostavom uzorka. Upravo je cilj ugovornog organa nabavka opreme i softvera koji će se koristiti za najmanje pet narednih izbornih ciklusa u Bosni i Hercegovini. Ugovorni organ je cijenio prije svega iznos javnih sredstava koja se troše u odnosu na kvalitet predmeta nabavke koji želi dobiti u ovom postupku pa je propisivao zahtjeve u TD.

Ugovorni organ je dodatno osigurao funkcionalnost i kvalitet nabavljene opreme kroz sljedeće mjere:

1. Bankovna garancija za dobro izvršenje ugovora

Garantuje 10% vrijednosti ugovora, pružajući finansijsku sigurnost u slučaju neizvršenja ili neurednog izvršenja ugovora,

o Dokaz: TD Broj: 07-2-16-3-893-62/25, član "Bankovna garancija".

2. Tehnički kriteriji skenera i biometrijske opreme

o Preciznost čitanja markiranih polja > 99,5%. o Pouzdanost interpretacije cijelog glasačkog listića > 99,90%. o Brzina skeniranja u skladu sa tehničkom specifikacijom.

o Dokaz: Izmjene i dopune TD Broj: 07-2-16-3-893-42/25 od 03.12.2025. godine, paragraf o tehničkim kriterijima i dokazima (certifikati WSG ili testni izvještaji).

3. Verifikacija i certifikacija uređaja u međunarodnoj laboratoriji

o Jedan uređaj za biometrijsku identifikaciju i jedan skener iz svake faze isporuke bit će testirani u ovlaštenoj međunarodnoj laboratoriji radi usklađenosti sa tehničkom specifikacijom.

o Dokaz: Izmjene i dopune TD Broj: 07-2-16-3-893-62/25 od 28.11.2025. godine, paragraf o certifikaciji.

4. Nadzor i korektivne mjere

o Ponuđač je obavezan izvršiti korektivne mjere i/ili zamjenu uređaja bez dodatnih troškova ukoliko ne zadovoljava kriterije preciznosti, pouzdanosti i brzine,

o Dokaz: TD Broj: 07-2-16-3-893-42/25, odjeljak "Provjera i korektivne mjere".

Sve mjere su jasno definirane, objektivne i srazmjerne predmetu nabavke, čime se osigurava da ugovorni organ dobije funkcionalnu i pouzdanu opremu bez potrebe za dostavom uzoraka uz ponudu.

Nadalje ugovorni organ je u Izmjenama i dopunama TD od broj: 07-2-16-3-893-62/25 od 28.11.2025. godine propisao način na koji će se ugovorni organ osigurati da oprema koja se isporučuje radi u skladu sa tehničkim zahtjevima pravilno i funkcionalno u svrhu za koju je namijenjena.

U tački 11.1 TD „rok isporuke i dovođenje u funkcionalno stanje“ na kraju teksta dodaje se paragraf koji glasi „Ugovorni organ će jedan uređaj za biometrijsku identifikaciju birača i jedan uređaj za skeniranje glasačkih listića isporučene u prvoj fazi kao i po jedan uređaj isporučen u drugoj fazi dostaviti ovlaštenoj međunarodnoj laboratoriji/institutu radi usklađenosti i ocjene istih sa uslovima iz Tehničke specifikacije i za certificiranje za izborni proces u Bosni i Hercegovini“.

Žalitelj tvrdi da, zbog kratkog vremenskog okvira i osjetljivosti projekta, CIK ne bi smio prihvatiti proizvod koji još ne postoji ili nije spreman. Ova tvrdnja nije osnovana obzirom da su u okviru prethodnih provjera tržišta, svi potencijalni ponuđači dostavili inicijalne informativne ponude, uključujući proizvođače uređaja za biometrijsku identifikaciju i skeniranje glasačkih listića. Ponude jasno pokazuju da tržište raspolaže funkcionalnim rješenjima koja zadovoljavaju tehničke zahtjeve projekta i da ponuđači posjeduju kapacitete za implementaciju u predviđenom vremenskom roku.

Dokaz 6: Izmjene i dopune TD broj: 07-2-16-3-893-62/25 od 28.11.2025. godine

U vezi sa ovim navodima podnositelja žalbe ističemo da je Ugovorni organ u odgovoru na pitanje br. 4 ponuđača putem portala javnih nabavki odgovorio na način: „ zahtjev da oprema bude proizvedena u 2026. godini uveden je kako bi se osigurala nabavka najnovije generacije uređaja, usklađenih sa aktuelnim sigurnosnim standardima, te kako bi se izbjegla isporuka zastarjele ili dugo skladištenom opreme. Oprema ove vrste (biometrija, skeneri i komunikacione jedinice) uobičajeno se proizvodi i finalno konfigurira nakon zaključenja ugovora, tako da je rok od 180 dana realan i izvodiv i za proizvodnju i za kompletno komisioniranje. Na ovaj način se obezbjeđuje pun garantni period, dostupnost tehničke podrške i pouzdan rad sistema u izborima.

Dokaz 7: Pitanje ponuđača od 18.11.2025. godine i odgovor Ugovornog organa od 20.11.2025. godine

Isto tako, u korist postavljenog uslova Ugovornog organa u TD da oprema bude proizvedena u 2026. godini potvrđuje konstatacija ponuđača kroz „pitanja/odgovori“ na portalu javnih nabavki od 05.12.2025.godine u kojoj ponuđač podržava zahtjev Ugovornog organa i između ostalog, navodi: „Moramo konstatovati da u potpunosti podržavamo ovakve zahtjeve Ugovornog organa, ali da želimo razjasniti da li konfiguracija uređaja koje ćemo proizvesti u 2026. godini može sadržati i elemente biometrijske verifikacije koji nisu predviđeni minimalnim zahtjevima. Konkretno, uređaj za biometrijsku verifikaciju koji bi proizveli bi mogao da sadrži i skener šarenice (dužice) oka. “

Dokaz 8: Pitanje ponuđača od 05.12.2025. godine

U pogledu ovih žalbenih navoda ističemo da je ugovorni organ, u pogledu dokazivanja tehničke i profesionalne sposobnosti, definisao minimum uslova koje ponuđači treba da zadovoljavaju, kao i da su isti srazmjerni predmetu javne nabavke, te ih cijenio relevantim za nabavku funkcionalnog predmeta nabavke.

Na osnovu zakonskog okvira (član 49. i član 3. ZJN) i dokaza navedenih u TD (bankovna garancija, tehnički kriteriji, certifikacija, nadzor i korektivne mjere), žalbeni navod br. 2 prema mišljenju ovog Ugovornog organa nije osnovan u cjelosti. Ugovorni organ je adekvatno osigurao kvalitet i funkcionalnost opreme bez potrebe za dostavom uzoraka u fazi podnošenja ponuda, u skladu sa zakonom i principima aktivne i pravične konkurencije.“

U odnosu na prednje navedeno ovaj organ ističe da je članom 44. stav (2) Zakona o javnim nabavkama propisano da Ugovorni organ u tenderskoj dokumentaciji definira uslove za kvalifikaciju na način da utvrdi minimum zahtjeva za kvalifikaciju kandidata/ponuđača u pogledu njihove lične sposobnosti, ekonomskog i finansijskog stanja, te njihove tehničke i/ili profesionalne sposobnosti. Nadalje, stavom (3) istog člana propisano je da Minimum kvalifikacionih uslova koje ugovorni organ odredi za kandidate/ponuđače, kao i dokumenti koji su potrebni za njihovo dokazivanje obavezno treba da budu srazmjerni predmetu javne nabavke i u skladu s njim. Postavljeni uslovi ne smiju imati ograničavajući karakter na konkurenciju i moraju biti jasni i precizni. U odnosu na postavku zahtjeva ne samo tehničke prirode već i svih ostalih aspekata nabavke, nesporno je da ovlasti za pripremu elemenata nabavke ima isključivo ugovorni organ, pri

tome je obaveza ugovornog organa uputiti na razloge i okolnosti postavljenih zahtjeva u namjeri zasnivanja svrhe i smisla koji se predmetnom nabavkom želi postići, uključujući sve njene elemente koji su sastavni dio. Prednje navedeno činjenično stanje ukazuje da se ugovorni organ nije opredjelio za dostavljanje uzoraka ističući da isto nije praktično, daljnje opravdavajući takvu okolnost specifičnostima predmeta nabavke i činjenici da ista nije locirana u BiH niti u regionu, a što daljnje dovodi u pitanje i svrhu takvog zahtjeva i to u dijelu mogućnosti i načina demonstracije rada, sve usljed kompleksnosti i sofisticiranosti konkretnog predmeta javne nabavke.

Međutim, istodobno, u svom izjašnjenju ugovorni organ ističe da je dodatno osigurao funkcionalnost i kvalitet nabavljene opreme kroz sljedeće mjere: Bankovna garancija za dobro izvršenje ugovora- Garantuje 10% vrijednosti ugovora, pružajući finansijsku sigurnost u slučaju neizvršenja ili neurednog izvršenja ugovora, Tehnički kriteriji skenera i biometrijske opreme- Preciznost čitanja markiranih polja > 99,5%. o Pouzdanost interpretacije cijelog glasačkog listića > 99,90%. o Brzina skeniranja u skladu sa tehničkom specifikacijom, Verifikacija i certifikacija uređaja u međunarodnoj laboratoriji- Jedan uređaj za biometrijsku identifikaciju i jedan skener iz svake faze isporuke bit će testirani u ovlaštenoj međunarodnoj laboratoriji radi usklađenosti sa tehničkom specifikacijom, Nadzor i korektivne mjere- Ponuđač je obavezan izvršiti korektivne mjere i/ili zamjenu uređaja bez dodatnih troškova ukoliko ne zadovoljava kriterije preciznosti, pouzdanosti i brzine.

Imajući u vidu činjenicu da je ugovorni organ zasnovao razloge zbog kojih nije tražio dostavljanje uzoraka u predmetnom postupku javne nabavke, a koji su takve prirode da su vezani za posebnost obilježja predmeta nabavke, navod žalitelja se odbija kao neosnovan.

Na navod žalitelja da u Aneksu 3 Obrazac za cijenu ponude stranica 58 D) Usluge tehničke podrške i usluge održavanja tačka 6. Ugovorni organ zahtjeva angažovanje 5.565 operatera za instalaciju i postavljanje opreme i dežurstvo na biračkom mjestu dan prije i na dan izbora. Žalitelj zahtjeva od ugovornog organa da iz tenderske dokumentacije ukloni zahtjev da ponuđač obezbijedi 5.565 operatera. Žalitelj ističe da mu je potrebna potvrda i garancija da operateri neće biti ti koji će upravljati uređajima na dan izbora.

U Izjašnjenju na žalbu ugovorni organ ističe sljedeće:

„U vezi žalbenih navoda br. 3 koje je Ugovorni organ djelimično uvažio ističemo: Ugovorni organ je Dopunom tenderske dokumentacije za nabavku robe sistema za biometrijsku identifikaciju birača i za skeniranje glasačkih listića na biračkim mjestima broj 07-2-16-3-893-65/25 od 03.12.2025. godine izvršio dopunu u tački 9.1 „Edukacija osoblja“ na način da su se u podtački „Operateri i tehničari (TOO) „ riječi „ 5.565 operatera i 500+ tehničara, kroz regionalne centre“ zamijenile riječima „ dovoljan broj operatera i tehničara za 5.300 biračkih mjesta.

Ugovorni organ ostaje pri zahtjevu TD da ponuđač osigura dovoljan broj operatera i tehničara za 5.300 biračkih mjesta s obzirom da je u pitanju projekat uvođenja specifičnih izbornih tehnologija po principu „ključ u ruke“ i veoma je bitno da niti jedan segment u procesu ne zataji, te stoga ugovorni organ želi da se osigura od svih vrsta rizika. Osim toga, operateri bi bili zaduženi da postave uređaje na biračkom mjestu i izvrše testiranje dan uoči izbora, te budu podrška u vrijeme izbora, a ovlaštenja za rad na biračkom mjestu bila bi data od strane ugovornog organa. ”

Dokaz 9: Dopune tenderske dokumentacije za nabavku robe sistema za biometrijsku identifikaciju birača i za skeniranje glasačkih listića na biračkim mjestima broj 07-2-16-3-893-65/25 od 03.12.2025. godine u tački 2.

Iz navedenog obrazloženja proizilazi da je Ugovorni organ smanjio broj operatera i tehničara; te da je istakao u dopunama tenderske dokumentacije da će operateri biti zaduženi da postave uređaje na

biračkom mjestu i izvrše testiranje dan uoči izbora, te budu podrška u vrijeme izbora, a ovlaštenja za rad na biračkom mjestu bila bi data od strane ugovornog organa.

S tim u vezi, u potpunosti je neosnovan navod žalitelja da Ugovorni organ postavi kao zahtjev u TD izdavanje potvrda i garancija odabranom ponuđaču da operetari neće biti ti koji će upravljati na dan izbora.

Prema odredbama TD definisano je: "Inicijalna konfiguracija, učitavanje biračkog spiska i sigurnosnih ključeva, programiranje skenera vrši se u skladištu dobavljača (ne dalje od 20 km od sjedišta ugovornog organa).

Instalaciju uređaja na biračkim mjestima obavljaju osobe obučene od strane ponuđača, uz prisustvo predsjednika i članova biračkog odbora.

Instalacija uključuje:

- fizičko postavljanje i napajanje uređaja,
- inicijalnu konfiguraciju i provjerava funkcionalnost uređaja.

U slučaju tehničkih problema, CIK obezbjeđuje rezervne uređaje, koje postavljaju operateri. Biračko mjesto tokom instalacije i Izbornog dana obezbjeđuje policija."

Ovim je jasno propisano da:

- a) Operateri imaju isključivo tehničku funkciju,
- b) Svi tehnički procesi se nadgledaju od strane biračkog odbora,
- c) Operateri ne upravljaju izborima niti mogu utjecati na birački proces.

Nadalje u istom aneksu je propisano:

"4. Dry Run test

Obavezna simulacija kompletnog sistema prije izbora. Jedan u skladištu a drugi sa BM.

Ugovorni organ zahtijeva potpunu provjeru i test sistema dan prije izbora, kako je navedeno u TD i Aneksu 15 - tzv. Dry Run testiranje:

- Prvi test se provodi u skladištu, za provjeru ispravnosti svih uređaja prije transporta na biračka mjesta;
- Drugi test se provodi na biračkom mjestu, simulirajući stvarnu situaciju i integraciju svih uređaja.

Dry Run test i intervencije operatera osiguravaju funkcionalnost sistema i minimalizuju rizik od neispravnosti. A to moraju uraditi samo operateri. Tvrdnja žalitelja da angažman operatera predstavlja rizik od manipulacije izborima nije osnovana. Broj i obaveze operatera definirani TD su opravdani i u skladu sa zakonom i najboljom praksom izbornog procesa. Tokom prethodnih provjera tržišta (informativne ponude Hipernova, INFOSCAN, MIRU Systems, Artco Group, Dominion Voting System) ponuđači su potvrdili kapacitete i spremnost da opskrbe operatere za 5300 biračkih mjesta, stoga nije osnovana tvrdnja o mogućem riziku u izvršavanju ugovora.

Na osnovu navedenih dokaza, žalbeni navod br. 3 prema mišljenju ovog UO nije osnovan u mjeri u kojoj pokušava osporiti potrebu za angažmanom operatera, posebno što je nakon prve žalbe Ugovorni organ:

- smanjio broj operatera na realan i izvediv nivo,
- omogućio fleksibilnost angažmana po biračkom mjestu,
- a u osnovnoj verziji TD je bilo propisano (a tako i ostalo) da operateri ne upravljaju uređajima tokom glasanja, već rade pod nadzorom CIK-a, čime je minimiziran rizik i garantovana nepristrasnost.

Dokaz 10: Aneks 15 stranica 136 TD tačka II Instalacija i postavljanje broj: 07-2-16-3-893-42/25 od 14.11.2025. godine

Naglašavamo, da će svi predsjednici, zamjenici predsjednika biračkih odbora, koje imenuje Ugovorni organ kao i članovi biračkih odbora i njihovi zamjenici proći edukaciju korištenja specifičnih izbornih tehnologija, u skladu sa zahtjevima iz TD. Dakle, operateri ni u kojem slučaju neće upravljati uređajima na dan izbora, već će pružiti tehničku podršku u smislu nesmetanog funkcionisanja uređaja na biračkom mjestu.“

Uvidom u spis ovaj organ je utvrdio slijedeće:

Uvidom u Aneks 3 Tenderskog dokumenta Obrazac za cijenu ponude ovaj organ je utvrdio da je pod tačkom D) Usluge tehničke podrške i održavanja pod rednim brojem 6 zahtijevano: Angažman 5.565 operatera za instaliranje i postavljanje opreme i dežurstvo na biračkom mjestu dan uoči i na dan izbora.“

Tačkom 9.1 Tenderskog dokumenta propisano je slijedeće:

„Ponudač je obavezan obezbijediti edukaciju za:

- Trenere (TOT): 150 trenera (lokacije određuje ugovorni organ)
- Operatere i tehničare (TOO): 5.565 operatera i 500+ tehničara, kroz regionalne centre
- Pozivni centar (Call center): obuka za 70 operatera, 7 supervizora i 1 koordinatora
- Uputstva za instalaciju, korištenje opreme i softvera, opis funkcionalnosti i opcija,
- FAQ i rješavanje potencijalnih problema.

Troškovi smještaja, putovanja i hrane za edukatore se uključuju u cijenu ponude 9.2 Garantni i produženi garantni period održavanja predmeta nabavke“

Uvidom u Dopune tenderske dokumentacije za nabavku robe sistema za biometrijsku identifikaciju birača i za skeniranje glasačkih listića na biračkim mjestima broj: 07-2-16-3-893-65/25 od 03.12.2025. godine ovaj organ je utvrdio da je pod tačkom 2 propisano slijedeće:

„Dopunjava se tačka 9.1 „Edukacija osoblja“ Tenderske dokumentacije na način da se u podtački „Operatere i tehničare (TOO)“ riječi „5.65 operatera i 500+ tehničara kroz regionalne centre“ zamjenjuju se sa riječima „dovoljan broj operatera i tehničara sa 5.300 biračkih mjesta“

Na kraju teksta tačke 9.1 dodaje se nova rečenica koja glasi: „Kako bi ponuđači mogli odrediti odgovarajući broj potrebnih operatera i tehničkog osoblja koje će ponuđač angažovati na dan uoči izbora i na dan izbora u prilogu ove TD se dostavlja tabelarni pregled u excel tabeli svih biračkih mjesta po OIJ sa brojem registrovanih birača na svakom od biračkih mjesta“

ANEKSOM 15 Tenderskog dokumenta na strani 136 propisano je slijedeće:

„II INSTALACIJA I POSTAVLJANJE

Inicijalna konfiguracija, učitavanje biračkog spiska i sigurnosnih ključeva, programiranje skenera vrši se u skladištu dobavljača (ne dalje od 20 km od sjedišta ugovornog organa). Instalaciju uređaja na biračkim mjestima obavljaju osobe obučene od strane ponuđača, uz prisustvo predsjednika i članova biračkog odbora.

Instalacija uključuje:

- fizičko postavljanje i napajanje uređaja,
- inicijalnu konfiguraciju i provjerava funkcionalnost uređaja.

U slučaju tehničkih problema, OIK obezbjeđuje rezervne uređaje, koje postavljaju operateri. Biračko mjesto tokom instalacije i Izbornog dana obezbjeđuje policija.“

ANEKSOM 15 Tenderskog dokumenta na strani 124 propisano je slijedeće:

„4. Dry Run test

Obavezna simulacija kompletnog sistema prije izbora. Jedan u skladištu a drugi sa DM. 4.1. Detaljna procedura

Autentifikacija 50-150 birača po BM, skeniranje 50-150 listića na 143 općinske jedinice, dodatni test u glavnom centru. Prenos po završetku procesa i prikaz rezultata, analiza otpornosti sistema,

formalni izvještaj CIK-a i ponuđača. Inicijalni test 150 dana prije izbora, finalni 30 dana prije izbora.

NAPOMENA: Odnosi se na cijeli proces“

U odnosu na prednje navedeno isticanje žalitelja da je tenderskom dokumentacijom propisano da ponuđač mora da obezbijedi 5.565 operatera, ovaj organ ističe da je tačka 9.1 Tenderskog dokumenta izmjenjena. Dopunama tenderske dokumentacije za nabavku robe sistema za biometrijsku identifikaciju birača i za skeniranje glasačkih listića na biračkim mjestima broj: 07-2-16-3-893-65/25 od 03.12.2025. godine kojim je između ostalog propisano da se „Dopunjava se tačka 9.1 „Edukacija osoblja“ Tenderske dokumentacije na način da se u podtački „Operatere i tehničare (TOO)“ riječi „5.65 operatera i 500+ tehničara kroz regionalne centre“ zamjenjuju se sa riječima „dovoljan broj operatera i tehničara sa 5.300 biračkih mjesta“.

Navedena činjenica je žalitelju zajedno sa drugim učesnicima postupka nesporno bila dostupna (putem Portala javnih nabavki) sa istom se složio ne sporivši je, pa ostaje nejasnim njegovo upućivanje na podatak koji je izmjenjen, stoga i nerelevantan za pripremu ponude i odvijanje radnji postupka.

U odnosu na isticanje žalitelja da mu je potrebna garancija ugovornog organa da operateri neće biti ti koji će upravljati uređajima na dan izbora u svom izjašnjenju ugovorni organ ističe da :

- a) Operateri imaju isključivo tehničku funkciju
- b) Svi tehnički procesi se nadgledaju od strane biračkog odbora.
- c) Operateri ne upravljaju izborima niti mogu utjecati na birački proces.

Zahtjev žalitelja izražen u predmetnom smislu ...da mu ugovorni organ posebno obezbjedi garanciju da operateri neće upravljati uređajima na dan izbora je neopravdan iz razloga što je uslovima postupka, ANEKSOM 15 Tenderskog dokumenta na strani 136 jasno navedeno koja je funkcija operatera i s tim u svezi čak izričito navedeno na isti nemaju upravljački uticaj niti uticaj na birački proces.

U tom smislu, shodno takvom stanju stvari žalitelj nije uspio dovesti do drugačijeg zaključivanja s obzirom da okolnosti konkretnog postupka ukazuju da je ugovorni organ jasno naveo potrebne i jasne informacije s tim u svezi.

Na navod žalitelja da u Aneksu 3 Obrazac za cijenu ponude na stranici 60 E) Usluga edukacije korisnika i tehničkog osoblja tačka 8. Edukacija predsjednika i zamjenika predsjednika birački odbora, 1 dan ugovorni organ zahtjeva edukaciju za 10.600 ljudi. Žalitelj traži da ugovorni organ jasno definiše da će se obuka predsjednika i zamjenika predsjednika biračkih odbora realizovati putem online platforme za e-učenje. Platforma za e-učenje omogućava praćenje obuke i sertifikacije, te omogućava višestruku obuku i obuku u zadnji čas.

U Izjašnjenju na žalbu ugovorni organ ističe slijedeće:

„Imajući u vidu da se u izborni proces BiH uvode uređaji za identifikaciju birača, skeneri, softver za unos podataka, te da se radi o specijaliziranoj opremi koja zahtjeva praktičnu demonstraciju i fizičko rukovanje, Ugovorni organ ističe da se putem on-line platformi ne može adekvatno simulirati korištenje i rukovanje sa navedenom opremom. Nadalje, neosnovan je žalbeni navodi iz razloga što je neophodno da izborna administracija tokom praktične i uživo održane obuke stekne sigurnost u radu kroz direktan kontakt sa uređajem, što je ključno za sprječavanje grešaka na dan izbora. Također, kada govorimo o sigurnosnom aspektu, održavanje obuka uživo omogućava sigurno okruženje u kojem su prisutni imenovani predsjednici i zamjenici biračkih odbora od strane Ugovornog organa. Tokom održavanja obuke uživo treneri koji drže obuku odmah mogu uočiti moguće greške, te iste odmah otkloniti, a izborna administracija na taj način će lakše savladati sve praktične korake koje je potrebno da se izvrše na uređajima koji će biti na biračkim mjestima na dan izbora.

Imajući u vidu ozbiljnost izbornog procesa, ističemo da obuka uživo stvara osjećaj ozbiljnosti i odgovornosti, jer izborna administracija prolazi kroz simulaciju realnih situacija. Predsjednici i zamjenici biračkih odbora koji će biti angažirani na taj dan osim što trebaju svoje znanje stečeno tokom obuka primijeniti praktično i profesionalno, taj dan preuzimaju i odgovornost prema svim biračima koji će doći na biračko mjesto da ostvare svoje biračko pravo i prvi put glasaju putem uređaja za identifikaciju birača i skenera za glasačke listiće.

Zbog specifičnosti izborne tehnologije, sigurnosnih zahtjeva i potrebe za praktičnim iskustvom predsjednika i zamjenika biračkih u izbornom procesu obuka se mora provoditi isključivo uživo. Time se osigurava pouzdanost, standardizacija i integritet izbornog procesa.

Naglašavamo da održavanje obuka uživo za izbornu administraciju osigurava da sve radnje i interakcije na biračkim mjestima na dan izbora izornoj administraciji koja je na taj dan angažovana budu poznate i da su sigurni u procese koje provode.

U korist navedenom govori činjenica i da je izabrani ponuđač tokom edukacije, a u skladu sa zahtjevima iz tenderske dokumentacije obavezan obezbjediti na svakoj obuci samo jedan skener za glasačke listiće i samo jedan sistem za biometrijsku identifikaciju birača sa dovoljnim brojem glasačkih listića, a radi praktične obuke u procesu.

Također, Ugovorni organ je učinio dostupnim biračka mjesta i broj birača u Bosni i Hercegovini sa proteklih Lokalnih portalu JN, kako bi se ponuđačima omogućila efikasnija priprema za provedbu obuka.

Takođe, Ugovorni organ je Izmjenama i dopunama tenderske dokumentacije broj: 07-2-16-3-893-62/25 od 28.11.2025. godine brisao tačku 11. Zakup prostora za održavanje jednodnevnih obuka za OIK, predsjednike i zamjenike bo, operatere i tehničare (za 30 do 40 lica na jednoj edukaciji) iz Aneksa 3 tačka E) "Usluga edukacije korisnika i tehničkog osoblja". Nadalje, Ugovorni organ je u istim Izmjenama i dopunama TD u tački 26. dopunio Aneks 15.E TD na način da se na kraju Aneksa dodaje sljedeći tekst: „Nakon što Ponuđač izvrši edukaciju trenera ToT, educirani treneri će izvršiti edukaciju biračkih odbora po OIJ u trajanju edukacije od šest nastavnih sati za svaku OIJ, po grupama od 50 polaznika. U saradnji sa Ugovornim organom dinamika izvođenja edukacije će biti precizirana posebnim planom, nakon konsultacija sa OIK/GIK. Takođe, u Dopunama tenderske dokumentacije za nabavku robe sistema za biometrijsku identifikaciju birača i za skeniranje glasačkih listića na biračkim mjestima broj 07-2-16-3-893-65/25 od 03.12.2025. godine u tački 4. Ugovorni organ je dopunio Aneks 15.E „Tehnička specifikacija usluga edukacije korisnika i tehničkog osoblja” TD u tački 2. „Razvoj i testiranje sistema / tehnička priprema” na način što se na kraju teksta dodaje rečenica koja glasi: „OIK/GIK su obavezni osigurati prostor (salu) za održavanje obuka i edukacije koju će vršiti odabrani ponuđač.

Iz ovih Izmjena i dopuna TD nesporna je činjenica da je Ugovorni organ troškove zakupa prostora za održavanje obuka prenio kao obavezu na OIK/GIK i da odabrani ponuđač u ovom pravcu neće imati troškove, osim troškova prevoza opreme do osnovne izborne jedinice u kojoj se planira obuka. Žalbeni navod kojim žalitelj zahtijeva da se obuka predsjednika i zamjenika predsjednika biračkih odbora realizuje isključivo putem online platforme za e-učenje prema mišljenju ovog Ugovornog organa nije osnovan. Ugovorni organ je propisao da se edukacija predsjednika i zamjenika biračkih odbora izvodi praktično i uživo, uz obaveznu fizičku upotrebu izborne tehnologije:

Aneks 3 TD, E) Usluga edukacije korisnika i tehničkog osoblja, tačka 8 (str. 60) - propisuje edukaciju za 10.600 polaznika. Nigdje nije predviđen online model kao jedini način obuke.

Dokaz 11: Izmjene i dopune TD broj: 07-2-16-3-893-62/25 od 28.11.2025. godine

Dokaz 12: Izmjene i dopune TD broj: 07-2-16-3-893-42/25 od 03.12.2025. godine (Aneks 3A)

Online obuka ne omogućava fizičko rukovanje uređajima, rad sa glasačkim listićima niti simulaciju izbornog procesa. Praktična obuka uživo je neophodna kako bi članovi biračkih odbora:

- ovladali radom na specijaliziranoj opremi,
- smanjili potrebu za tehničkim intervencijama na dan izbora,
- povećali sigurnost i pouzdanost izbornog procesa,
- savladali sve sigurnosne i proceduralne korake.

Svi navedeni dokazi potvrđuju da je obuka predviđena kao strukturirana, fizička i praktična, te da online platforma može biti samo dodatni alat, ali nikako zamjena za obaveznu praktičnu obuku. Na osnovu iznesenih dokaza iz TD, Aneksa 3, izmjena TD , žalbeni navod br. 4 u cjelosti nije osnovan. Ugovorni organ je pravilno i zakonito propisao obaveznu praktičnu obuku uživo kako bi se osigurala efikasnost, sigurnost i integritet izbornog procesa. Online platforma nije predviđena kao jedini model obuke i ne može zamijeniti obaveznu praktičnu edukaciju.“

Uvidom u spis ovaj organ je utvrdio slijedeće:

Uvidom u Aneks 3 Tenderskog dokumenta Obrazac za cijenu ponude ovaj organ je utvrdio da je pod tačkom E) Usluga edukacije korisnika i tehničkog osoblja definisano slijedeće

E) Usluga edukacije korisnika i tehničkog osoblja					
1.	Obuka trenera (TOO) 2 dana, 1 prenoćište na bazi polupansiona i sala za edukaciju	osoba	150		
2.	Edukacija tima za upravljanje projektima u Centralnoj izbornoj komisiji Bosne i Hercegovine (Projektni menadžer, logistika, IT, call centar, trening menadžer), 2 dana	osoba	15		
3.	Obuka operatera, 1 dan	osoba	5.565		
4.	Obuka tehničara terenske podrške, 1 dan	osoba	500		
5.	Obuka osoblja centra za podršku (Call centra), 1 dan	osoba	70 operatera, 7 supervizora i 1 kontrolor		
6.	Obuka osoblja za logistiku i skladištenje, 1 dan	osoba	5		
7.	Edukacija izborne administracije (OIK/GIK), 1 dan	osoba	563		
8.	Edukacija predsjednika i zamjenika predsjednika biračkih odbora, 1 dan	osoba	10.600		
9.	Obuka osoblja za korištenje integrisanog sistema, 3 dana	osoba	15		
10.	Obuka IKT osoblja za Data centar, 10 dana	osoba	6		
11.	Zakup prostora za održavanje				

- ovladali radom na specijaliziranoj opremi,
- smanjili potrebu za tehničkim intervencijama na dan izbora,
- povećali sigurnost i pouzdanost izbornog procesa.
- savladali sve sigurnosne i proceduralne korake.

Imajući u vidu da je ugovorni organ u svom izjašnjenju detaljno obrazložio da postoji stvarna potreba za obukom uživo, kao i da žalitelj nije dokazao, niti učinio vjerovatnim, da istu neće moći organizovati, odnosno da će zbog iste imati dodatne troškove, s obzirom na činjenicu da je iste ugovorni organ preuzeo na sebe, navod žalitelja se odbija kao neosnovan.

Na navod žalitelja da je tačkom 9.1 Edukacija osoblja ugovorni organ zahtjeva od ponuđača da obezbijedi edukaciju za Trenere (TOT): 150 trenera (lokacije određuje ugovorni organ) i Operatere i tehničare (TOO): 5.565 operatera i 500+ tehničara, kroz regionalne centre gdje bi troškove smještaja, putovanja i hrane za edukatore platio ponuđač. Žalitelj predlaže da izmjeni tenderska dokumentacija u ovom dijelu sa prijedlogom da se jasno definiše i zatražite ili obuku trenera ili obuku operatera. Obje se ne bi trebale tražiti zajedno. Takođe, ovaj dio oko troškove smještaja, putovanja i hrane za edukatore koju bi platio ponuđač svakako treba brisati jer sva obuka treba da se provoditi putem online sistema za e-učenje.

U Izjašnjenju na žalbu ugovorni organ ističe sljedeće:

„Dopunom tenderske dokumentacije br. 07-2-16-3-893-42/25 od 03.12.2025. godine tačka 9 1 dopunjena na način da su se u podtački "Operateri i tehničari (TOO)" riječi "5.565 operatera 1500+ tehničara, kroz regionalne centre" zamijenile sa riječima "dovoljan broj operatera i tehničara za 5.300 biračkih mjesta", iz kojih razloga je broj operatera i tehničara prepušten ponuđaču.

Nadalje, Rješenjem kojim je odlučeno o žalbi žalitelja broj: 07-2-16-3-893-57/25 od 26.11.2025. godine žalitelj je upoznat da jednodnevnu obuku operatera i tehničara terenske podrške ponuđač može da uradi i online i/ili in room, s tim da mora predložiti dokaze o završenoj edukaciji kako bi ugovorni organ mogao dodijeliti certificate polaznicima obuke.

Žalitelj osporava obavezu obuke trenera (ToT), operatera i tehničara, predlažući isključivo online obuku i prepuštanje broja osoblja diskreciji ponuđača. Ovaj zahtjev nije prihvatljiv iz sljedećih razloga:

Izmjenama TD broj 07-2-16-3-893-62/25 od 28.11.2025. godine, tačka 9 Aneksa 3 propisuje: "Ponuđač mora angažovati dovoljan broj operatera za pokrivanje svih 5.300 biračkih mjesta, ali jedan operater može biti angažovan na više biračkih mjesta." Ovim je ponuđaču ostavljena fleksibilnost, a rigidne numeričke odrednice o broju operatera i tehničara su uklonjene.

Obuka trenera (ToT) ostaje obavezna. Treneri (150 ToT) obučavaju biračke odbore (BO) i njihova edukacija je ključna za standardizaciju i verifikaciju obuke, što je institucionalna odgovornost CIK-a i OIK/GIK.

Prema TD i odgovoru na pitanje #79, svaka obuka uključuje fizički skener, uređaj za biometriju i dovoljan broj glasačkih listića za praktičnu obuku. Stoga praktična obuka BO mora biti uživo. Online obuka ne može osigurati praktične vještine potrebne za rad na specifičnim uređajima i smanjenje tehničkih intervencija na dan izbora.

Ugovoni organ je uklonio troškove prostora i logistike za ponuđača Izmjenom TD brisana je tačka 11 Aneksa 3, čime su obaveze plaćanja prostora, smještaja i logistike prebačene na OIK/GIK, dok ponuđač obezbjeđuje transport opreme i uređaje.

Ponuđaču je dozvoljeno da internu obuku operatera i tehničara organizuje online, uživo ili hibridno, uz obavezu praktične obuke BO.

Žalbeni navod br. 5 prema mišljenju ovog UO nije osnovan jer:

- brojevi osoblja su racionalizovani,
- obuka trenera ToT ostaje obavezna,
- obuka BO mora biti praktična i uživo,
- troškovi prostora i logistike za ponuđača su uklonjeni,

Uvidom u Izmjene i dopune tenderske dokumentacije za nabavku robe sistema za biometrijsku identifikaciju birača i za skeniranje glasačkih listića na biračkim mjestima broj: 07-2-16-3-893-62/25 od 28.11.2025. godine ovaj organ je utvrdio da je pod tačkom 26 propisano slijedeće:

„Dopunjava se Aneks 15E TD na način da se na kraju Aneksa dodaje slijedeći tekst: „Nakon što Ponuđač izvrši edukacija trenera ToT, educirani treneri će izvršiti edukaciju biračkih odbora po OIJ u trajanju edukacije od šest nastavnih sati za svako OIJ, po grupama od 50 polaznika. U saradnji sa Ugovornim organom dinamika izvođenja edukacije će biti precizirana posebnim planom, nakon konsultacija sa OIK/GIK“.

Pod tačkom 34. propisano je slijedeće: „Briše se dosadašnja tačka 11. Aneks 3 tačka E) Usluga edukacije korisnika i tehničkog osoblja i dodaje se nova tačka 11. koja glasi „Troškovi prevoza opreme iz skladišta Ponuđača do lokacije u OIJ radi održavanja jednodnevne obuke“ paušal 143 OIJ.“

Uvidom u Dopune tenderske dokumentacije za nabavku robe sistema za biometrijsku identifikaciju birača i za skeniranje glasačkih listića na biračkim mjestima broj: 07-2-16-3-893-65/25 od 03.12.2025. godine ovaj organ je utvrdio da je pod tačkom 4 propisano slijedeće:

Dopunjava se Aneks 15E „Tehnička specifikacija usluga edukacije korisnika i tehničkog osoblja“ TD u tački 2. „Razvoj i testiranje sistema/tehnička priprema“ na način što se na kraju teksta dodaje rečenica koja glasi „OIK/GIK su obavezni osigurati prostor (salu) za održavanje obuka i edukacije koje će vršiti odabrani ponuđač“

U odnosu na prednje navedeno činjenično stanje ovaj organ ističe da je uvidom u sadržaj tenderskog dokumenta utvrdio da predmet nabavke između ostalog obuhvata i uređaje za biometrijsku identifikaciju birača (uključujući softver, softverske licence, sistem za upravljanje identitetima, potrošni materijal i tehničku podršku); uređaje za skeniranje glasačkih listića (uključujući softver za prepoznavanje i interpretaciju glasačkih listića, softverske licence, potrošni materijal, vanjske baterije/akumulatore i glasačke kutije u koje se integrišu skeneri); sistem za upravljanje izborima - centralizovani sistem za upravljanje i monitoring rada uređaja. Dakle, radi se o specifičnim uređajima za čiju upotrebu je potrebno izvršiti obuku koja zahtjeva praktičnu primjenu a za koju se putem on-line platformi ne može adekvatno simulirati korištenje i rukovanje sa navedenom opremom, zbog čega je ugovorni organ zahtijevao obuku uživo.

Ovaj organ ukazuje na odredbe člana 102. stav (1) Zakona kojim je propisano da stranke u postupku dužne su iznijeti sve činjenice na kojima zasnivaju svoje zahtjeve ili odluke, postupke, radnje ili nečinjenja, te predložiti dokaze kojima se te činjenice utvrđuju. Istim članom stav (3) Zakona propisano je da u postupku pravne zaštite žalitelj je dužan dokazati ili bar učiniti vjerovatnim postojanje činjenica i razloga koji se tiču pravnog interesa na podnošenje žalbe, povreda postupka ili povreda primjene materijalnog prava, koje su istaknute u žalbi, za koje zna ili bi trebalo da zna. U svojoj žalbi žalitelj ne ističe razloge niti iznosi dokaze da nije u mogućnosti obezbijediti obuku uživo, osim što ističe da obuka uživo zahtjeva visoke troškove. Imajući u vidu činjenicu da je ugovorni organ Izmjenama i dopunama tenderske dokumentacije za nabavku robe sistema za biometrijsku identifikaciju birača i za skeniranje glasačkih listića na biračkim mjestima broj: 07-2-16-3-893-62/25 od 28.11.2025. godine kao i Dopunama tenderske dokumentacije za nabavku robe sistema za biometrijsku identifikaciju birača i za skeniranje glasačkih listića na biračkim mjestima broj: 07-2-16-3-893-65/25 od 03.12.2025. godine brisao obaveze ponuđača koje stvaraju troškove ponuđačima (npr. zakup prostora za održavanje obuka) osim troškova prevoza opreme do osnovne izborne jedinice u kojoj se planira obuka, ovaj organ zaključuje da je obrazloženje ugovornog organa u cjelosti prihvatljivo za ovaj organ, navedeno iz razloga jer je praktična obuka uživo neophodna kako bi članovi biračkih odbora:

• online elementi su dozvoljeni samo za operatere i tehničare, ali ne mogu zamijeniti obaveznu praktičnu obuku.

Ovim je ugovorni organ u potpunosti osigurao zakonitost, fer konkurenciju i integritet izbornog procesa.“

Uvidom u spis ovaj organ je utvrdio slijedeće:

Uvidom u Aneks 3 Tenderskog dokumenta Obrazac za cijenu ponude ovaj organ je utvrdio da je pod tačkom D) Usluge tehničke podrške i održavanja pod rednim brojm 6 zahtjevano: Angažman 5.565 operatera za instaliranje i postavljanje opreme i dežurstvo na biračkom mjestu dan uoči i na dan izbora.“

Tačkom 9.1 Tenderskog dokumenta propisano je slijedeće:

„Ponudlač je obavezan obezbijediti edukaciju za:

- Trenere (TOT): 150 trenera (lokacije određuje ugovorni organ)
- Operatere i tehničare (TOO): 5.565 operatera i 500+ tehničara, kroz regionalne centre
- Pozivni centar (Call center): obuka za 70 operatera, 7 supervizora i 1 koordinatora
- Uputstva za instalaciju, korištenje opreme i softvera, opis funkcionalnosti i opcija,
- FAQ i rješavanje potencijalnih problema.

Troškovi smještaja, putovanja i hrane za edukatore se uključuju u cijenu ponude 9.2 Garantni i produženi garantni period održavanja predmeta nabavke“

Uvidom u Dopune tenderske dokumentacije za nabavku robe sistema za biometrijsku identifikaciju birača i za skeniranje glasačkih listića na biračkim mjestima broj: 07-2-16-3-893-65/25 od 03.12.2025. godine ovaj organ je utvrdio da je pod tačkom 2 propisano slijedeće:

„Dopunjava se tačka 9.1 „Edukacija osoblja“ Tenderske dokumentacije na način da se u podtački „Operatere i tehničare (TOO)“ riječi „5.65 operatera i 500+ tehničara kroz regionalne centre“ zamjenjuju se sa riječima „dovoljan broj operatera i tehničara sa 5.300 biračkih mjesta“

Na kraju teksta tačke 9.1 dodaje se nova rečenica koja glasi: „Kako bi ponudlač mogli odrediti odgovarajući broj potrebnih operatera i tehničkog osoblja koje će ponudlač angažovati na dan uoči izbora i na dan izbora u prilogu ove TD se dostavlja tabelarni pregled u excel tabeli svih biračkih mjesta po OIJ sa brojem registrovanih birača na svakom od biračkih mjesta“

Uvidom u Izmjene i dopune tenderske dokumentacije za nabavku robe sistema za biometrijsku identifikaciju birača i za skeniranje glasačkih listića na biračkim mjestima broj: 07-2-16-3-893-62/25 od 28.11.2025. godine ovaj organ je utvrdio da je pod tačkom 26 propisano slijedeće:

„Dopunjava se Aneks 15E TD na način da se na kraju Aneksa dodaje slijedeći tekst: „Nakon što Ponudlač izvrši edukaciju trenera ToT, educirani treneri će izvršiti edukaciju biračkih odbora po OIJ u trajanju edukacije od šest nastavnih sati za svako OIJ, po grupama od 50 polaznika. U saradnji sa Ugovornim organom dinamika izvođenja edukacije će biti precizirana posebnim planom, nakon konsultacija sa OIK/GIK“.

Pod tačkom 34. propisano je slijedeće: „Briše se dosadašnja tačka 11. Aneks 3 tačka E) Usluga edukacije korisnika i tehničkog osoblja i dodaje se nova tačka 11. koja glasi „Troškovi prevoza opreme iz skladišta Ponudlača do lokacije u OIJ radi održavanja jednodnevne obuke“ paušal 143 OIJ.“

U odnosu na prednje navedeno činjenično stanje ovaj organ ističe da je uvidom u sadržaj tenderskog dokumenta utvrdio da predmet nabavke između ostalog obuhvata i uređaje za biometrijsku identifikaciju birača (uključujući softver, softverske licence, sistem za upravljanje identitetima, potrošni materijal i tehničku podršku); uređaje za skeniranje glasačkih listića (uključujući softver za prepoznavanje i interpretaciju glasačkih listića, softverske licence, potrošni materijal, vanjske baterije/akumulatore i glasačke kutije u koje se integrišu skeneri); sistem za

upravljanje izborima - centralizovani sistem za upravljanje i monitoring rada uređaja. Dakle, radi se o specifičnim uređajima za čiju upotrebu je potrebno izvršiti obuku koja zahtjeva praktičnu primjenu a za koju se putem on-line platformi ne može adekvatno simulirati korištenje i rukovanje sa navedenom opremom, zbog čega je ugovorni organ zahtijevao obuku uživo.

Ovaj organ ukazuje na odredbe člana 102. stav (1) Zakona kojim je propisano da stranke u postupku dužne su iznijeti sve činjenice na kojima zasnivaju svoje zahtjeve ili odluke, postupke, radnje ili nečinjenja, te predložiti dokaze kojima se te činjenice utvrđuju. Istim članom stav (3) Zakona propisano je da u postupku pravne zaštite žalitelj je dužan dokazati ili bar učiniti vjerovatnim postojanje činjenica i razloga koji se tiču pravnog interesa na podnošenje žalbe, povreda postupka ili povreda primjene materijalnog prava, koje su istaknute u žalbi, za koje zna ili bi trebalo da zna. U svojoj žalbi žalitelj ne ističe razloge niti iznosi dokaze da nije u mogućnosti obezbjediti obuku uživo, osim što ističe da obuka uživo zahtjeva visoke troškove. Imajući u vidu činjenicu da je ugovorni organ Izmjenama i dopunama tenderske dokumentacije za nabavku robe sistema za biometrijsku identifikaciju birača i za skeniranje glasačkih listića na biračkim mjestima broj: 07-2-16-3-893-62/25 od 28.11.2025. godine kao i Dopunama tenderske dokumentacije za nabavku robe sistema za biometrijsku identifikaciju birača i za skeniranje glasačkih listića na biračkim mjestima broj: 07-2-16-3-893-65/25 od 03.12.2025. godine brisao obaveze ponuđača koje stvaraju troškove ponuđačima (npr. zakup prostora za održavanje obuka) osim troškova prevoza opreme do osnovne izborne jedinice u kojoj se planira obuka, ovaj organ zaključuje da je obrazloženje ugovornog organa u cjelosti prihvatljivo za ovaj organ, navedeno iz razloga jer je praktična obuka uživo neophodna kako bi članovi biračkih odbora:

- ovladali radom na specijaliziranoj opremi,
- smanjili potrebu za tehničkim intervencijama na dan izbora,
- povećali sigurnost i pouzdanost izbornog procesa,
- savladali sve sigurnosne i proceduralne korake.

Imajući u vidu da je ugovorni organ u svom izjašnjenju detaljno obrazložio da postoji stvarna potreba za obukom uživo, kao i da žalitelj nije dokazao, niti učinio vjerovatnim, da istu neće moći organizovati, odnosno da će zbog iste imati dodatne troškove, s obzirom na činjenicu da je iste ugovorni organ preuzeo na sebe, navod žalitelja se odbija kao neosnovan.

Na navod žalitelja koji predlaže da slično iskustvo s uređajima za biometrijsku identifikaciju uključuje isporuku i integraciju biometrijskih uređaja i softverskih rješenja SAMO za implementacije vezane za izbore. Implementacije izbora su jedinstvene u smislu pripreme i podrške na dan izbora. Imate samo 12 sati da osigurate da sve besprijekorno funkcioniše u tom vremenskom okviru. Sa sistemima kontrole pristupa ili sigurnosti i verifikacije, sistem može prestati raditi cijeli dan ili dva, a zatim biti popravljen sljedećeg dana. Softver i hardver vezan za izbore moraju se rigorozno testirati unaprijed i provjeriti i certificirati prije dana izbora. Iskustvo iz drugih sektora, kao što su kontrola pristupa, sigurnost ili komercijalni verifikacijski sistemi, ne mogu se smatrati ekvivalentnim, jer ta okruženja ne repliciraju operativna, logistička i pravna ograničenja izbornog procesa.

U Izjašnjenju na žalbu ugovorni organ ističe slijedeće:

„U vezi navoda kojim se traži da se prilikom biometrijske identifikacije birača prizna samo stvarno izborni iskustvo ističemo da su neosnovani iz razloga što je odredbom člana 14a stav (1) ZJN propisano da Ugovorni organ provjerava tržište u svrhu pripreme nabavke i informisanje privrednih subjekata o svojim planovima i zahtjevima u vezi s nabavkom, što je i učinio, i to između ostalog, objavljivanjem Javnog poziva na web stranici Ugovornog organa. S tim vezi, istraživanjem tržišta vidljivo je da je određeni broj država ne u okruženju nego u Evropi uveo slične sisteme u svoje izborne procese. Dakle, suprotno navodima podnosioca žalbe u potpunosti su ispoštovani principi jednakog i nediskriminirajućeg pristupa i aktivne i pravične konkurencije iz člana 3. ZJN.

U korist navodima podnosioca žalbe „Implementacija izbora je specifično zahtjevno: postoji jedan fiksni operativni prozor od približno 12 sati u kojem cijeli sistem mora besprijeckorno funkcionirati na hiljadama biračkih mjesta istovremeno. Za razliku od konvencionalnih biometrijskih ili sigurnosnih sistema, koji mogu privremeno otkazati i biti popravljeni sljedećeg dana, izborna tehnologija ima nultu toleranciju na zastoje. Svaki kvar, čak i kratki prekid, može direktno ugroziti pristup birača, odgoditi operacije glasanja i ugroziti kredibilitet izbora“, govori činjenica da je Ugovorni organ postavio visoke standarde zaštite posebno penala prilikom eventualnih zastoja u radu za izborni dan sve s ciljem dobijanja najozbiljnijeg i najkvalitetnijeg ponuđača.

Ugovorni organ ostaje pri zahtjevu iz TD u dijelu uslova za isporuku i integraciju uređaja za biometrijsku identifikaciju birača - uključujući biometrijski softver, softverske licence, sistem za upravljanje identitetima, potrošni materijal za biometrijske uređaje i tehničku podršku. Navedeno je definisano na stranici 23 TD u tački 13.5 Tehnička i profesionalna sposobnost čl. 48. i 49. ZJN Segment A - Tehničke komponente definisano je da se: „pod sličnim iskustvom podrazumijeva i isporuka i integracija biometrijskih uređaja i softverskih rješenja za potrebe sigurnosni sistema (npr. Kontrola pristupa, autentifikacija osoba, sigurnosna verifikacija), Uslovi priznanja iskustva su da tehnički zahtjevi i kompleksnost budu uporedivi sa zahtjevima predmeta nabavke, uključujući:

Integraciju više uređaja u jedinstveni sistem;

Upravljanje identitetima korisnika;

Obaveznu tehničku podršku i održavanje;

Softverske licence i nadogradnje za kontinuirani rad sistema.“

Dokaz 13: Uvid u 23. stranicu TD tačka 13.5.1 a) podtačka 1. Isporuka i integracija uređaja za identifikaciju birača broj: 07-2-16-3-893-42/25 od 14.11.2025. godine

TD izričito priznaje iskustvo u drugim biometrijskim i sigurnosnim sistemima (kontrola pristupa, autentifikacija, verifikacija) pod uvjetom da tehnička složenost i funkcionalnost budu uporedivi sa zahtjevima nabavke. Takvo iskustvo zadovoljava kriterijume „karaktera i kompleksnosti sličnih“ poslova, a ograničavanje priznanja isključivo na implementacije izborne tehnologije bi značajno smanjilo konkurenciju i stvorilo diskriminatorni odnos, što je protivno članu 3. ZJN BiH.

Priznavanje iskustva iz drugih biometrijskih i sigurnosnih sistema je zakonito, proporcionalno i omogućava veću konkurenciju, a istovremeno osigurava da ponuđači posjeduju tehnički kapacitet uporediv sa složenošću izbornog sistema. Smanjena konkurencija povećava rizik od neuspješne nabavke i potencijalno veće cijene.

Žalbeni navod koji traži izmjenu kriterija iskustva nije osnovan u cjelosti jer bi na način kako to zahtijeva žalitelj doveo do diskriminacije, ograničene konkurencije i povećanog rizika neuspjeha nabavke.

Shodno navedenom, svako suprotno postavljanje uslova dovelo bi do favoriziranja ponuđača, a konkurencija bi se svela na veoma mali broj ponuđača čime bi se narušili principi jednakog i diskriminirajućeg pristupa i aktivne i pravične konkurencije iz člana 3. ZJN.“,

Uvidom u spis ovaj organ je utvrdio sljedeće:

Tačkom 13.5 a) Tenderskog dokumenta propisano je sljedeće:

Tehnička i profesionalna sposobnost - član 48. i 49. Zakona

13.5.1 što se tiče tehničke i profesionalne sposobnosti, u skladu sa članom 48 i 49. Zakona, ponuda će biti odbačena ako nisu ispunjeni zahtijevani minimalni uslovi:

a) Uspješno iskustvo ponuđača u izvršenju najmanje jednog (1) ili više ugovora čiji su karakter i kompleksnost isti ili slični predmetu nabavke, minimalne ukupne ugovorene vrijednosti od 37.500.0, 00 KM bez PDV-a, u posljednje 3 (tri) godine zbirno (računajući od dana objave obavještenja o nabavci) ili od datuma registracije, odnosno početka poslovanja, ako je ponuđač registrovan, odnosno počeo sa radom prije manje od tri godine.

Pod pojmom „karakter i kompleksnost slični“ podrazumijeva se uspješno izvršenje ugovora koji obuhvataju sljedeće ključne komponente:

Segment A - Tehničke komponente - Obavezno iskustvo u novčanoj vrijednosti minimalno 40% ukupnog traženog iskustva (minimalno 15.000.000,00 KM)

1. Isporuka i integracija uređaja za biometrijsku identifikaciju birača, uključujući biometrijski softver, softverske licence, sistem za upravljanje identitetima, potrošni materijal za biometrijske uređaje i tehničku podršku.

Pod sličnim iskustvom podrazumijeva se i isporuka i integracija biometrijskih uređaja i softverskih rješenja za potrebe sigurnosnih sistema (npr. kontrola pristupa, autentifikacija osoba, sigurnosna verifikacija), Uslovi priznanja iskustva su da tehnički zahtjevi i kompleksnost budu uporedivi sa zahtjevima predmeta nabavke, uključujući:

Integraciju više uređaja u jedinstveni sistem; Upravljanje identitetima korisnika;

- Obaveznu tehničku podršku i održavanje;
- Softverske licence i nadogradnje za kontinuirani rad sistema.

2. Isporuka i integracija uređaja za skeniranje glasačkih listića, uključujući softver za prepoznavanje i interpretaciju glasačkih listića te pripadajući hardver i potrošni materijal.

Pod sličnim iskustvom podrazumijeva se i isporuka i integracija uređaja i sistema za optičko skeniranje i digitalno prepoznavanje strukturisanih obrazaca i dokumenata, kao što su pasoši, lične isprave ili drugi identifikacioni dokumenti, uz pripadajući softver za obradu podataka. U ovu grupu ne spadaju uređaji čija je primarna funkcija senzorsko ili radarsko detektovanje bez optičkog prepoznavanja strukturisanih podataka.

3. Implementacija sigurnog i zaštićenog prijenosa izbornih podataka između biračkih mjesta i centralnog sistema, uključujući mehanizme enkripcije, autentifikacije i integriteta podataka.

Pod sličnim iskustvom podrazumijeva se i implementacija sigurnih komunikacijskih mreža i rješenja za prijenos i zaštitu podataka u sigurnosnim ili nadzornim sistemima. Uslovi priznanja iskustva su:

- Upotreba standardizovanih mehanizama enkripcije i autentifikacije;
- Održavanje integriteta i pouzdanosti prenesenih podataka;
- Skalabilnost sistema (prijenos podataka između više lokacija ili čvorišta);
- Kontinuirana tehnička podrška i monitoring sistema.

Segment B - Centralni izborni sistem - Obavezno iskustvo minimalno jedan ugovor u novčanom iznosu većem od 1.000.000,00 KM

4. Razvoj, implementacija i korištenje softverskih rješenja za obradu i upravljanje izbornim podacima (sistem za upravljanje izborima), koji uključuju:

- unos i validaciju podataka s biračkih mjesta,
- automatsku verifikaciju i konsolidaciju rezultata,
- izvještavanje putem centralne aplikacije,
- te integraciju sa sistemom za upravljanje izbornim procesima.

Pod sličnim iskustvom podrazumijeva se i razvoj i implementacija centralnih informacionih sistema za obradu, verifikaciju i zaštitu podataka u drugim kompleksnim i sigurnosno osjetljivim procesima, kao što su sistemi za upravljanje identitetima, policijski, bankarski, carinski, sigurnosni (granični), porezni informacioni sistemi i veći centralni informacioni sistemi prividnih kompanija ili korporacija.

Segment C - Uslužni i logistički elementi - Obavezno iskustvo u novčanoj vrijednosti minimalno 40 % ukupnog traženog iskustva (minimalno 15.000.000,00 KM)

5. Tehnička podrška i servisne usluge, uključujući terensku podršku, helpdesk, pozivni centar i logističku koordinaciju.

Pod sličnim iskustvom podrazumijeva se i pružanje tehničke podrške, održavanja i helpdesk usluga za informacione, biometrijske, komunikacione ili druge sigurnosno-kritične sisteme za potrebe državnih, sigurnosnih ili institucionalnih korisnika, ako su zahtjevi po obimu, organizaciji i tehničkoj složenosti uporedivi s predmetom nabavke.

Uslovi priznanja iskustva su:

- Obim pružene podrške mora biti uporediv sa planiranim obimom predmeta nabavke (npr. broj korisnika/uređaja, broj lokacija);

- Organizacija podrške uključuje koordinaciju više timova ili lokacija;
- Tehnička složenost sistema mora biti uporediva sa predmetom nabavke (uključujući softver, hardver i integraciju sistema);
- Pružanje kontinuirane podrške tokom cijelog životnog ciklusa opreme ili sistema.

6. Edukacija korisnika i tehničkog osoblja, uključujući TOT (Training of Trainers) i TOO (Training of Operators) programe.

Pod sličnim iskustvom podrazumijeva se i planiranje, organizacija i realizacija strukturiranih edukacija ili obuka većeg broja učesnika (grupne obuke), koje se odnose na primjenu propisa, standarda, informacionih sistema, sigurnosnih procedura ili drugih kompleksnih poslovnih procesa slične organizacione zahtjevnosti.

Uslovi priznanja iskustva su:

- Edukacija mora biti strukturirana i dokumentovana;
- Broj učesnika mora biti uporediv sa planiranim opsegom predmeta nabavke;
- Organizacijski zahtjevi (planiranje, logistika, materijali, evaluacija) moraju biti slični složenosti predmeta nabavke.

7. Štampanje i pakovanje glasačkih listića prilagođenih za skeniranje, u skladu sa dizajnom i specifikacijama Centralne izborne komisije BiH.

Pod sličnim iskustvom podrazumijeva se i štampanje ili printanje personalizirane dokumentacije koja zahtijeva kontrolu kvaliteta, sigurnosnu verifikaciju ili serijalizaciju—kao što su lični dokumenti, obrasci za matične knjige, sigurnosni obrasci, obrasci za identifikaciju ili (drugi materijali slične tehničke kompleksnosti).

8. Transport i distribucija opreme i glasačkih listića do i od općinskih/gradskih izbornih komisija (OIK/GDC).

Pod pojmom „karakter i kompleksnost slični“ za transport i distribuciju podrazumijeva se iskustvo u:

- Transportu i distribuciji opreme i osjetljivih dokumenata ili materijala (npr. glasačkih listića, sigurnosnih dokumenata, tehničke opreme),
- Koordinaciji i planiranju distribucije na više lokacija u kontinuitetu,
- Upravljanju logističkim procesima sa minimalnim kapacitetom od 40 vozila dnevno u kontinuitetu najmanje 7 do 0 dana ili ekvivalentno opterećenje,
- Osiguranju povrata i skladištenja opreme nakon izvršenja distribucije.

Napomena: Ponuđač ne mora imati identičan broj vozila, ali mora dokazati iskustvo u upravljanju logistički kompleksnim operacijama s višestrukim isporukama i povratima, čime se demonstrira sposobnost obavljanja transporta i distribucije na obimu sličnom predmetu nabavke.

13.5.2 Ponuđač je dužan u ponudi dostaviti sljedeće dokaze a svrhu dokazivanja činjenica navedenih u tački 13.5.1:

a) Spisak o izvršenim ugovorima u posljednje tri (3) godine, referenc listu (minimalno jedan ugovor) uz potvrdu koju izdaje druga ugovorna strana, čija vrijednost, odnosno ukoliko je više ugovora čija ukupna vrijednost nije manja od 37.500.000,00 KM bez PDV-a. Izuzetno ukoliko se takve potvrde ne mogu dobiti od ugovorne strane koja nije ugovorni organ, vrijedi izjava ponuđača o uredno izvršenim ugovorima uz predočavanje dokaza o učinjenim pokušajima da se takve potvrde osiguraju.

- Uz spisak izvršenih ugovora ponuđač je dužan da dostavi Potvrde o uredno izvršenim ugovorima koje je izdala druga ugovorna strana, čija je minimalna ukupna ugovorena vrijednost 37.500.000,00 KM bez PDV-a, a koje obavezno sadrže:

- naziv i sjedište ugovornih strana,
- predmet ugovora,
- vrijednost ugovora,
- vrijeme i mjesto izvršenja ugovora i
- navode o urednom izvršenju ugovora.

Potvrda o uredno izvršenom ugovoru treba biti potpisana i ovjerena od strane druge ugovorne strane. U slučaju da se takva potvrda iz objektivnih razloga ne može dobiti od ugovorne strane koja nije ugovorni organ, važi izjava privrednog subjekta o uredno izvršenim ugovorima, uz predočavanje dokaza o učinjenim pokušajima da se takve potvrde obezbijede.

Napomene:

1. Nije prihvatljivo dostavljanje fotokopija Ugovora umjesto potvrda o izvršenim ugovorima. Ugovorni organ može tražiti od kandidata / ponuđača da pismeno pojasne dostavljene reference u skladu sa članom 48. stav (5) Zakona.
2. Ponuđač koji nije samostalno učestvovao u izvršenju ugovora za koje dostavlja potvrde, (učestvovao kao član grupe/konzorcija ponuđača), potrebno je da te potvrde sadrže podatke o njegovom finansijskom udjelu u izvršenju ugovora i vrsti obavljenih poslova u okviru ugovora. Ukoliko izdata potvrda ne sadrži podatke o finansijskom udjelu ponuđača u izvršenju ugovora i vrsti obavljenih poslova u okviru ugovora, ponuđač uz ovakvu potvrdu treba da dostavi i izvod iz Konzorcijskih ugovora/ugovor Grupe ponuđača ili Izjavu na memorandumu ponuđača datu pod punom materijalnom i krivičnom odgovornošću, iz kojih su vidljivi podaci o njegovom finansijskom udjelu u izvršenju ugovora i vrsti obavljenih poslova u okviru ugovora.
3. Ponuđač koji kao dokaz dostavi potvrdu o uspješnoj realizaciji jednog ugovora koji je po predmetu i karakteru isti ili sličan ovom predmetu nabavke i u traženom iznosu ove procijenjene vrijednosti, onda procentualni zahtjev po segmentima se ne uzimaju u obzir prilikom ocjene tehničke i profesionalne sposobnosti.
4. Svi ponuđači su dužni dostaviti dokaze koji se zahtijevaju ovom tenderskom dokumentacijom u pogledu tehničke i profesionalne sposobnosti, koji su popunjeni u skladu sa uslovima definisanim u tenderskoj dokumentaciji.“

U odnosu na prednje navedeno ovaj organ ističe da je jasno da ugovorni organ pokreće postupak javne nabavke u skladu sa svojim potrebama te da ugovorni organ određuje vrstu i predmet postupka javne nabavke kao i da je ugovorni organ taj koji ima ovlasti za pripremu sadržaja Tenderskog dokumenta, ali pri tome, istodobno, ima obavezu navođenja, ali i zasnivanja razloga o odlučnim činjenicama, koji upućuju na svrhu i smisao zbog kojih se ugovorni organ nedvojbeno odlučio za postavljene zahtjeve. Takva odluka ugovornog organa mora imati razumno i logično objašnjenje. Nadalje, ovaj organ ističe da je članom 44 stav 2 Zakona o javnim nabavkama propisano da Ugovorni organ u tenderskoj dokumentaciji definiše uslove za kvalifikaciju na način da utvrdi minimum zahtjeva za kvalifikaciju kandidata/ponuđača u pogledu njihove lične sposobnosti, ekonomskog i finansijskog stanja, te njihove tehničke i/ili profesionalne sposobnosti. Nadalje, stavom 3 istog člana propisano je da Minimum kvalifikacionih uslova koje ugovorni organ odredi za kandidate/ponuđače, kao i dokumenti koji su potrebni za njihovo dokazivanje obavezno treba da budu srazmjerni predmetu javne nabavke i u skladu s njim. Postavljeni uslovi ne smiju imati ograničavajući karakter na konkurenciju i moraju biti jasni i precizni.

U konkretnom slučaju, vezano za predmetni postupak, žalitelj je osporio zahtjev ugovornog organa iz tačke 13.5 a) Tenderskog dokumenta zahtijevajući da ugovorni organ uspješno iskustvo ograniči samo za implementacije vezane za izbore. Suprotno navodima žalbe, Ugovorni organ je nakon istraživanja tržišta koje se odnosi na ispitivanje mogućeg zadovoljavanja uslova postavljenih u predmetnoj tenderskoj dokumentaciji od strane potencijalnih ponuđača konstatovao da postavljene uslove koje je propisao ugovorni organ može zadovoljiti veći broj ponuđača u Evropi. Ukoliko bi se uspješno iskustvo ograničilo samo na iskustvo za implementacije vezane za izbore, isto bi dovelo do diskriminacije, odnosno do ograničavanja konkurencije a što bi bilo suprotno prednje citiranim zakonskim odredbama.

Sagledavajući sve navedeno a polazeći od žalbenog navoda koji nije zasnovan niti na jedno dokazu već se zasniva na paušalnim tvrdnjama žalitelja, ovaj organ polazeći od obrazloženja

ugovornog organa koji navodi koje su njegove potrebe za predmetnom nabavkom kao i detaljno ispitivanje tržišta koje je proveo ugovorni organ, te polazeći od zakonskih odredbi ovaj organ je ocijenio da je žalba žalitelja neosnovana te da ugovorni organ nije postupio suprotno odredbama zakona prilikom definisanja uslova u vezi sa tehničkom i profesionalnom sposobnošću, pogotovo ukoliko se uzme u obzir da je ugovorni organ priznavanjem iskustva iz drugih biometrijskih i sigurnosnih sistema, ostavio mogućnost većem broju ponuđača da učestvuje u predmetnom postupku javne nabavke.

Na navod žalitelja da referenca: stranica 23 tenderske dokumentacije: Slično iskustvo kao i skeniranje glasačkih listića, žalitelj predlaže da slično iskustvo uključuje samo isporuku i integraciju skeniranja glasačkih listića na biračkim mjestima i softverskih rješenja SAMO za implementacije vezane za izbore. Pasoši, lične karte i drugi identifikacijski dokumenti su generički i uniformni. Glasački listići nisu i zahtijevaju daljnje sigurnosne procese i identifikatore. Pravila za identifikaciju glasačkih listića su prilično različita jer moraju slijediti izborno zakonodavstvo i biti prilagodljiva.

U Izjašnjenju na žalbu ugovorni organ ističe slijedeće:

„U vezi žalbenih navoda kojim je traženo da se prilikom skeniranja glasačkih listića prizna samo stvarno iskustvo na izborima ističemo da su neosnovani iz razloga što je odredbom člana 14.a stav (1) ZJN propisano da Ugovorni organ provjerava tržište u svrhu pripreme nabavke i informisanje privrednih subjekata o svojim planovima i zahtjevima u vezi s nabavkom, što je i učinio, i to između ostalog, objavljivanjem Javnog poziva na web stranici Ugovornog organa. S tim vezi, istraživanjem tržišta vidljivo je da je određeni broj država ne u okruženju nego u Evropi uveo slične sisteme u svoje izborne procese.

Ugovorni organ ostaje pri zahtjevu iz TD u dijelu uslova za isporuku i integraciju uređaja za uređaja za skeniranje glasačkih listića, uključujući softver za prepoznavanje i interpretaciju glasačkih listića te pripadajući hardver i potrošni materijal. Navedeno je definisano na stranici 24 TD i navedeno da se „pod sličnim iskustvom podrazumijeva i isporuka i integracija uređaja i sistema za optičko skeniranje i digitalno prepoznavanje strukturisanih obrazaca i dokumenata, kao što su pasoši, lične isprave ili drugi identifikacioni dokumenti, uz pripadajući softver za obradu podataka. U ovu grupu ne spadaju uređaji čija je primarna funkcija senzorsko ili radarsko detektovanje bez optičkog prepoznavanja strukturisanih podataka.“

Dokaz 14: Uvid u 24. stranicu TD tačka 13.5.1 a) podtačka 2. Isporuka i integracija uređaja za skeniranje glasačkih listića broj: 07-2-16-3-893-42/25 od 14.11.2025. godine

Također, navod podnosioca žalbe kojim zahtijeva da se prilikom skeniranja glasačkih listića prizna samo stvarno iskustvo nije opravdan jer članovi 48. i 49. ZJN omogućavaju ugovornom organu da propiše tehničke i profesionalne uvjete ponuđača, uključujući kriterijume za „karakter i kompleksnost sličnog iskustva“, a član 3. ZJN zabranjuje diskriminaciju i neopravdano ograničavanje konkurencije.

Glasački listići su neuniformni, različiti po izbornim ciklusima i zahtijevaju posebne sigurnosne mjere, dok dan izbora predstavlja fiksni operativni prozor od približno 12 sati u kojem sistem mora besprijekorno funkcionisati. Standardizirani identifikacijski dokumenti (pasoši, lične karte) ne repliciraju ovu složenost.

Navedeni zahtjev iz TD jasno propisuje da se sličnim iskustvom smatraju i sistemi za optičko skeniranje i digitalno prepoznavanje strukturisanih obrazaca i dokumenata, uključujući integraciju skenera, softver, upravljanje podacima i tehničku podršku, pod uslovom da tehnička složenost bude uporediva sa izbornim procesom. Priznavanje iskustva u ovim sličnim sigurnosnim i optičkim sistemima omogućava konkurenciju, a istovremeno osigurava pouzdanost i sigurnost sistema na dan izbora.

Ograničavanje priznanja iskustva isključivo na prethodne implementacije izborne tehnologije značajno bi smanjilo konkurenciju i bilo diskriminatorno.

Ugovorni organ je pravilno i zakonito definisao kriterije za sličnost iskustva, uključujući i slične biometrijske i optičke sisteme, osiguravajući konkurentnost i sigurnost sistema. Shodno navedenom, svako suprotno postavljanje uslova dovelo bi do favoriziranja ponuđača, a konkurencija bi se svela na veoma mali broj ponuđača čime bi se narušili principi jednakog i diskriminirajućeg pristupa i aktivne i pravične konkurencije iz člana 3. ZJN.

Uvidom u spis ovaj organ je utvrdio slijedeće:

Tačkom 13.5 a) Tenderskog dokumenta propisano je slijedeće:

Tehnička i profesionalna sposobnost - član 48. i 49. Zakona

13.5.1 što se tiče tehničke i profesionalne sposobnosti, u skladu sa članom 48 i 49. Zakona, ponuda će biti odbačena ako nisu ispunjeni zahtijevani minimalni uslovi:

a) Uspješno iskustvo ponuđača u izvršenju najmanje jednog (1) ili više ugovora čiji su karakter i kompleksnost isti ili slični predmetu nabavke, minimalne ukupne ugovorene vrijednosti od 37.500.000 KM bez PDV-a, u posljednje 3 (tri) godine zbirno (računajući od dana objave obavještenja o nabavci) ili od datuma registracije, odnosno početka poslovanja, ako je ponuđač registrovan, odnosno počeo sa radom prije manje od tri godine.

Pod pojmom „karakter i kompleksnost slični“ podrazumijeva se uspješno izvršenje ugovora koji obuhvataju sljedeće ključne komponente:

Segment A - Tehničke komponente - Obavezno iskustvo u novčanoj vrijednosti minimalno 40% ukupnog traženog iskustva (minimalno 15.000.000,00 KM)

1. Isporuka i integracija uređaja za biometrijsku identifikaciju birača, uključujući biometrijski softver, softverske licence, sistem za upravljanje identitetima, potrošni materijal za biometrijske uređaje i tehničku podršku.

Pod sličnim iskustvom podrazumijeva se i isporuka i integracija biometrijskih uređaja i softverskih rješenja za potrebe sigurnosnih sistema (npr. kontrola pristupa, autentifikacija osoba, sigurnosna verifikacija). Uslovi priznanja iskustva su da tehnički zahtjevi i kompleksnost budu uporedivi sa zahtjevima predmeta nabavke, uključujući:

Integraciju više uređaja u jedinstveni sistem; Upravljanje identitetima korisnika;

- Obaveznu tehničku podršku i održavanje;
- Softverske licence i nadogradnje za kontinuirani rad sistema.

2. Isporuka i integracija uređaja za skeniranje glasačkih listića, uključujući softver za prepoznavanje i interpretaciju glasačkih listića te pripadajući hardver i potrošni materijal.

Pod sličnim iskustvom podrazumijeva se i isporuka i integracija uređaja i sistema za optičko skeniranje i digitalno prepoznavanje strukturisanih obrazaca i dokumenata, kao što su pasoši, lične isprave ili drugi identifikacioni dokumenti, uz pripadajući softver za obradu podataka. U ovu grupu ne spadaju uređaji čija je primarna funkcija senzorsko ili radarsko detektovanje bez optičkog prepoznavanja strukturisanih podataka.

3. Implementacija sigurnog i zaštićenog prijenosa izbornih podataka između biračkih mjesta i centralnog sistema, uključujući mehanizme enkripcije, autentifikacije i integriteta podataka.

Pod sličnim iskustvom podrazumijeva se i implementacija sigurnih komunikacijskih mreža i rješenja za prijenos i zaštitu podataka u sigurnosnim ili nadzornim sistemima. Uslovi priznanja iskustva su:

- Upotreba standardizovanih mehanizama enkripcije i autentifikacije;
- Održavanje integriteta i pouzdanosti prenesenih podataka;
- Skalabilnost sistema (prijenos podataka između više lokacija ili čvorišta);
- Kontinuirana tehnička podrška i monitoring sistema.

Segment B - Centralni izborni sistem - Obavezno iskustvo minimalno jedan ugovor u novčanom iznosu većem od 1.000.000,00 KM

4. Razvoj, implementacija i korištenje softverskih rješenja za obradu i upravljanje izbornim podacima (sistem za upravljanje izborima), koji uključuju:

- unos i validaciju podataka s biračkih mjesta,

- automatsku verifikaciju i konsolidaciju rezultata,
- izvještavanje putem centralne aplikacije,
- te integraciju sa sistemom za upravljanje izbornim procesima.

Pod sličnim iskustvom podrazumijeva se i razvoj i implementacija centralnih informacionih sistema za obradu, verifikaciju i zaštitu podataka u drugim kompleksnim i sigurnosno osjetljivim procesima, kao što su sistemi za upravljanje identitetima, policijski, bankarski, carinski, sigurnosni (granični), porezni informacioni sistemi i veći centralni informacioni sistemi prividnih kompanija ili korporacija.

Segment C - Uslužni i logistički elementi - Obavezno iskustvo u novčanoj vrijednosti minimalno 40 % ukupnog traženog iskustva (minimalno 15.000.000,00 KM)

5. Tehnička podrška i servisne usluge, uključujući terensku podršku, helpdesk, pozivni centar i logističku koordinaciju.

Pod sličnim iskustvom podrazumijeva se i pružanje tehničke podrške, održavanja i helpdesk usluga za informacione, biometrijske, komunikacione ili druge sigurnosno-kritične sisteme za potrebe državnih, sigurnosnih ili institucionalnih korisnika, ako su zahtjevi po obimu, organizaciji i tehničkoj složenosti uporedivi s predmetom nabavke.

Uslovi priznanja iskustva su:

- Obim pružene podrške mora biti uporediv sa planiranim obimom predmeta nabavke (npr. broj korisnika/uredaja, broj lokacija);
- Organizacija podrške uključuje koordinaciju više timova ili lokacija;
- Tehnička složenost sistema mora biti uporediva sa predmetom nabavke (uključujući softver, hardver i integraciju sistema);
- Pružanje kontinuirane podrške tokom cijelog životnog ciklusa opreme ili sistema.

6. Edukacija korisnika i tehničkog osoblja, uključujući TOT (Training of Trainers) i TOO (Training of Operators) programe.

Pod sličnim iskustvom podrazumijeva se i planiranje, organizacija i realizacija strukturiranih edukacija ili obuka većeg broja učesnika (grupne obuke), koje se odnose na primjenu propisa, standarda, informacionih sistema, sigurnosnih procedura ili drugih kompleksnih poslovnih procesa slične organizacione zahtjevnosti.

Uslovi priznanja iskustva su:

- Edukacija mora biti strukturirana i dokumentovana;
- Broj učesnika mora biti uporediv sa planiranim opsegom predmeta nabavke;
- Organizacijski zahtjevi (planiranje, logistika, materijali, evaluacija) moraju biti slični složenosti predmeta nabavke.

7. Štampanje i pakovanje glasačkih listića prilagođenih za skeniranje, u skladu sa dizajnom i specifikacijama Centralne izborne komisije BiH.

Pod sličnim iskustvom podrazumijeva se i štampanje ili printanje personalizirane dokumentacije koja zahtijeva kontrolu kvaliteta, sigurnosnu verifikaciju ili serijalizaciju—kao što su lični dokumenti, obrasci za matične knjige, sigurnosni obrasci, obrasci za identifikaciju ili (drugi materijali slične tehničke kompleksnosti).

8. Transport i distribucija opreme i glasačkih listića do i od općinskih/gradskih izbornih komisija (OIK/GDC).

Pod pojmom „karakter i kompleksnost slični“ za transport i distribuciju podrazumijeva se iskustvo u:

- Transportu i distribuciji opreme i osjetljivih dokumenata ili materijala (npr. glasačkih listića, sigurnosnih dokumenata, tehničke opreme),
- Koordinaciji i planiranju distribucije na više lokacija u kontinuitetu,
- Upravljanju logističkim procesima sa minimalnim kapacitetom od 40 vozila dnevno u kontinuitetu najmanje 7 do 10 dana ili ekvivalentno opterećenje,
- Osiguranju povrata i skladištenja opreme nakon izvršenja distribucije.

Napomena: Ponuđač ne mora imati identičan broj vozila, ali mora dokazati iskustvo u upravljanju logistički kompleksnim operacijama s višestrukim isporukama i povratima, čime se demonstrira sposobnost obavljanja transporta i distribucije na obimu sličnom predmetu nabavke.

13.5.2 Ponuđač je dužan u ponudi dostaviti sljedeće dokaze a svrhu dokazivanja činjenica navedenih u tački 13.5.1:

a) Spisak o izvršenim ugovorima u posljednje tri (3) godine, referenc listu (minimalno jedan ugovor) uz potvrdu koju izdaje druga ugovorna strana, čija vrijednost, odnosno ukoliko je više ugovora čija ukupna vrijednost nije manja od 37.500.000,00 KM bez PDV-a. Izuzetno ukoliko se takve potvrde ne mogu dobiti od ugovorne strane koja nije ugovorni organ, vrijedi izjava ponuđača o uredno izvršenim ugovorima uz predočavanje dokaza o učinjenim pokušajima da se takve potvrde osiguraju.

- Uz spisak izvršenih ugovora ponuđač je dužan da dostavi Potvrde o uredno izvršenim ugovorima koje je izdala druga ugovorna strana, čija je minimalna ukupna ugovorena vrijednost 37.500.000,00 KM bez PDV-a, a koje obavezno sadrže:

- naziv i sjedište ugovornih strana,
- predmet ugovora,
- vrijednost ugovora,
- vrijeme i mjesto izvršenja ugovora i
- navode o urednom izvršenju ugovora.

Potvrda o uredno izvršenom ugovoru treba biti potpisana i ovjerena od strane druge ugovorne strane. U slučaju da se takva potvrda iz objektivnih razloga ne može dobiti od ugovorne strane koja nije ugovorni organ, važi izjava privrednog subjekta o uredno izvršenim ugovorima, uz predočavanje dokaza o učinjenim pokušajima da se takve potvrde obezbijede.

Napomene:

1. Nije prihvatljivo dostavljanje fotokopija Ugovora umjesto potvrda o izvršenim ugovorima. Ugovorni organ može tražiti od kandidata / ponuđača da pismeno pojasne dostavljene reference u skladu sa članom 48. stav (5) Zakona.

2. Ponuđač koji nije samostalno učestvovao u izvršenju ugovora za koje dostavlja potvrde, (učestvovao kao član grupe/konzorcija ponuđača), potrebno je da te potvrde sadrže podatke o njegovom finansijskom udjelu u izvršenju ugovora i vrsti obavljenih poslova u okviru ugovora. Ukoliko izdata potvrda ne sadrži podatke o finansijskom udjelu ponuđača u izvršenju ugovora i vrsti obavljenih poslova u okviru ugovora, ponuđač uz ovakvu potvrdu treba da dostavi i izvod iz Konzorcijskih ugovora/ugovor Grupe ponuđača ili Izjavu na memorandumu ponuđača datu pod punom materijalnom i krivičnom odgovornošću, iz kojih su vidljivi podaci o njegovom finansijskom udjelu u izvršenju ugovora i vrsti obavljenih poslova u okviru ugovora.

3 Ponuđač koji kao dokaz dostavi potvrdu o uspješnoj realizaciji jednog ugovora koji je po predmetu i karakteru isti ili sličan ovom predmetu nabavke i u traženom iznosu ove procijenjene vrijednosti, onda procentualni zahtjev po segmentima se ne uzimaju u obzir prilikom ocjene tehničke i profesionalne sposobnosti.

4. Svi ponuđači su dužni dostaviti dokaze koji se zahtijevaju ovom tenderskom dokumentacijom u pogledu tehničke i profesionalne sposobnosti, koji su popunjeni u skladu sa uslovima definisanim u tenderskoj dokumentaciji.“

U odnosu na prednje navedeno ovaj organ ističe da je jasno da ugovorni organ pokreće postupak javne nabavke u skladu sa svojim potrebama te da ugovorni organ određuje vrstu i predmet postupka javne nabavke kao i da je ugovorni organ taj koji ima ovlasti za pripremu sadržaja Tenderskog dokumenta, ali pri tome, istodobno, ima obavezu navođenja, ali i zasnivanja razloga o odlučnim činjenicama, koji upućuju na svrhu i smisao zbog kojih se ugovorni organ nedvojbeno odlučio za postavljene zahtjeve. Takva odluka ugovornog organa mora imati razumno i logično objašnjenje. Nadalje, ovaj organ ističe da je članom 44. stav (2) Zakona o javnim nabavkama propisano da Ugovorni organ u tenderskoj dokumentaciji definira uslove za

kvalifikaciju na način da utvrdi minimum zahtjeva za kvalifikaciju kandidata/ponuđača u pogledu njihove lične sposobnosti, ekonomskog i finansijskog stanja, te njihove tehničke i/ili profesionalne sposobnosti. Nadalje, stavom (3) istog člana propisano je da Minimum kvalifikacionih uslova koje ugovorni organ odredi za kandidate/ponuđače, kao i dokumenti koji su potrebni za njihovo dokazivanje obavezno treba da budu srazmjerni predmetu javne nabavke i u skladu s njim. Postavljeni uslovi ne smiju imati ograničavajući karakter na konkurenciju i moraju biti jasni i precizni.

U konkretnom slučaju, vezano za predmetni postupak, žalitelj je osporio zahtjev ugovornog organa iz tačke 13.5 a) Tenderskog dokumenta zahtjevajući da ugovorni organ uspješno iskustvo ograniči samo za implementacije vezane za izbore. Suprotno navodima žalbe, Ugovorni organ je nakon istraživanja tržišta koje se odnosi na ispitivanje mogućeg zadovoljavanja uslova postavljenih u predmetnoj tenderskoj dokumentaciji od strane potencijalnih ponuđača konstatovao da postavljene uslove koje je propisao ugovorni organ može zadovoljiti veći broj ponuđača u Evropi. Ukoliko bi se uspješno iskustvo ograničilo samo na iskustvo za implementacije vezane za izbore, isto bi dovelo do diskriminacije, odnosno do ograničavanja konkurencije a što bi bilo suprotno prednje citiranim zakonskim odredbama.

Sagledavajući sve navedeno, a polazeći od žalbenog navoda koji nije zasnovan niti na jednom dokazu, već se zasniva na paušalnim tvrdnjama žalitelja, ovaj organ polazeći od obrazloženja ugovornog organa koji navodi koje su njegove potrebe za predmetnom nabavkom kao i detaljno ispitivanje tržišta koje je proveo ugovorni organ, te polazeći od zakonskih odredbi ovaj organ je ocijenio da je žalba žalitelja neosnovana te da ugovorni organ nije postupio suprotno odredbama zakona prilikom definisanja uslova u vezi sa tehničkom i profesionalnom sposobnošću, pogotovo ukoliko se uzme u obzir da je ugovorni organ priznavanjem sličnih iskustva koje podrazumijeva isporuku i integraciju uređaja i sistema za optičkoskeniranje i digitalno prepoznavanje strukturisanih obrazaca i dokumenata, kao što su pasoši, lične isprave ili drugi identifikacioni dokumenti, uz pripadajući softver za obradu podataka U ovu grupu ne spadaju uređaji čija je primarna funkcija senzorsko ili radarsko detektovanje bez optičkog prepoznavanja strukturisanih podataka, ostavio mogućnost većem broju ponuđača da učestvuje u predmetnom postupku javne nabavke.

Na navod žalitelja da u Aneksu 15A tehničke specifikacije sistema za biometrijsku identifikaciju birača u tabeli na stranici 138 pod r/b 1 zahtjevan je BVI terminal (uređaj za biometrijsku identifikaciju birača) sa tehničkim specifikacijama, između ostalog, sa IP65 zaštitom, AES-256 enkripcija. Žalitelj zahtijeva da se ukloni zahtjev za IP65 ocjenom za skeniranje glasačkih listića i BVI terminal (uređaj za biometrijsku identifikaciju birača). IP65 ocjena je moguća samo za potpuno zatvorena kućišta. Međutim, uređaji za identifikaciju birača i skeneri glasačkih listića uključuju štampače, putanje papira i druge mehaničke otvore koji se ne mogu zatvoriti. Stoga, primjena IP zahtjeva na uređaj s namjenskim otvorima proturiječi samom IP standardu. Jedina faza u kojoj se primjenjuje IP zaštita je transport i skladištenje - što je već obuhvaćeno zaštitnim kućištem s IP67 ocjenom. Kao rezultat toga, IP65 zahtjev za uređaj je tehnički nemoguć, suvišan i treba ga ukloniti. Žalitelj takođe navodi kako je ugovorni organ svakako na stranici 156 u tabeli komplet skenerskog seta po biračkom mjestu zahtjevao kofer IP67, što svakako potvrđuje i gore navedeni zahtjev za uklanjanje IP65. Ugovorni organ je ovaj žalbeni navod djelimično usvojio, budući da Ugovorni organ zahtijeva uređaj koji mora zadovoljavati standard otpornosti na prolivanje tekućine i prašinu primjeren kancelarijskoj opremi i to IP54, dok transportno pakovanje (kofer) mora biti IP67 radi zaštite tokom skladištenja i transporta. Naručilac je u svom odgovoru tvrdio da je IP zaštita za standardnu kancelarijsku opremu IP54. Ta tvrdnja nije tačna. Većina standardne kancelarijske opreme nema IP zaštitu (bez zaštite) ili ima jednostavnu zaštitu od umetanja velikih stranih tijela unutar kućišta (IP20). Međutim, zbog svoje operativne prirode, biometrijski identifikacijski uređaj i skener glasačkih listića uključuju neophodne otvore (kao što

su priključci, ventilacijski otvori i interfejsi integriranih komponenti) koji se ne mogu zatvoriti bez narušavanja normalnog rada. Zatvaranje ovih područja radi postizanja IP54 ocjene ometalo bi bitne operacije i ugrozilo upotrebljivost opreme. Ako je razlog zahtjeva za IP54 osiguranje adekvatne zaštite tokom transporta, rukovanja i skladištenja, potvrđujemo da je ta potreba u potpunosti pokrivena torbom za nošenje koju isporučujemo za oba uređaja. Torbica ima ocjenu IP67, nudeći viši nivo zaštite od zahtjeva IP54, efikasno štiteći uređaje od prašine i prodora vode tokom svih faza nekorištenja. U radnim uslovima, ovi uređaji su namijenjeni za upotrebu u zatvorenom prostoru u kontrolisanim okruženjima, gdje IP54 nije potreban za njihovo normalno funkcionisanje. Kombinacija uređaja i njegovog zaštitne torbe sa IP67 oznakom stoga ispunjava i premašuje predviđeni nivo zaštite, uz očuvanje pune funkcionalnosti uređaja. Iz ovih razloga, tražimo uklanjanje zahtjeva IP65/IP54 za uređaje.

U Izjašnjenju na žalbu ugovorni organ ističe slijedeće:

„Ugovorni organ je, uzimajući u obzir ove tehničke ograničenosti, zahtjev žalitelja djelimično usvojio i spustio nivo zaštite na način da uređaji moraju zadovoljavati standard IP54, koji osigurava zaštitu od prašine i prskanja tekućine primjereno radnom okruženju biračkih mjesta (unutrašnji prostori, moguća vlaga, prašina), s tim da koferi uređaja moraju biti zaštićeni sa IP67 ocjenom, što pruža maksimalnu zaštitu tokom transporta i skladištenja.

Dokaz 15: Izmjene i dopune TD broj: 07-2-16-3-893-62/25 od 28.11.2025. godine u tački 18.

Realni uslovi na biračkim mjestima: Biračka mjesta u Bosni i Hercegovini često nisu "kontrolisana kancelarijska okruženja" kako to žalitelj navodi. Radi se o prostorima poput školskih sala, društvenih domova i učionica s visokom koncentracijom prašine i velikim protokom ljudi, primjera radi posljednji izbori su održani pri vanjskim temperaturama koje su bile u minusu, a neka biračka mjesta nisu bila ni otvorena. Kada se u takvim okolnostima niskih temperatura otvore biračka mjesta onda uređaj standarda IP20 (bez zaštite od tečnosti i s minimalnom zaštitom od prašine) predstavlja neprihvatljiv rizik za kontinuitet izbornog procesa.

Zaštita tokom rada (Operativna faza): Argument žalitelja da je IP67 kofer dovoljan je neosnovan. Kofer štiti uređaj isključivo tokom transporta i skladištenja. Ugovorni organ zahtijeva zaštitu uređaja tokom njegovog rada na dan izbora. Rizik od slučajnog prolijevanja tečnosti (voda, kafa) od strane članova biračkog odbora ili prskanja tečnosti je realan. IP54 standard (zaštita od prskanja vodom iz svih pravaca) osigurava da takav incident ne dovede do trenutnog otkaza uređaja i prekida glasanja na tom biračkom mjestu.

Tehnička izvodivost: Neosnovani su navodi žalitelja da je IP54 nemoguć za uređaje s otvorima za papir. Naime, prema standardu IEC 60529, oznaka IP5x (zaštita od prašine) ne podrazumijeva hermetičku zatvorenost, već da "prodiranje prašine nije u potpunosti spriječeno, ali prašina ne smije prodrijeti u količini koja bi ometala zadovoljavajući rad opreme". Postoje brojni uređaji na tržištu (industrijski skeneri, POS terminali, terenska oprema) koji imaju mehaničke otvore, a ipak zadovoljavaju IP54 standard kroz adekvatan inženjerski dizajn (zaptivke, odvodni kanali za tečnost, zaštićena elektronika).

Dugotrajnost investicije: S obzirom na to da se radi o opremi koja se planira koristiti u više izbornih ciklusa, Ugovorni organ insistira na "semi-rugged" (polu-otpornom) standardu koji garantuje veću izdržljivost komponenti u odnosu na standardnu komercijalnu (home/office) plastiku. Smanjenje zahtjeva na IP20 bi značajno povećalo rizik od kvarova i smanjilo životni vijek opreme.

Slijedom navedenog, zahtjev za IP54 je tehnički opravdan, moguć i proporcionalan rizicima kojima je oprema izložena tokom izbornog dana, iz kojih razloga je navedeni žalbeni navod neosnovan.“

Uvidom u spis ovaj organ je utvrdio slijedeće:

Uvidom u Aneks 15 A Tenderskog dokumenta ovaj organ je utvrdio da je za Komplet biometrijskog seta po biračkom mjestu zahtijevano između ostalog:

Šifra	Naziv stavke	Opis/Funkcija	Minimalna tehnička specifikacija	Jedinica mjere	Količina (poBM)	Napomena
1	BVI terminal (uređaj za biometrijsku identifikaciju birača)	Verifikacija identiteta glasača pomoću otiska prsta i ličnih dokumenata	All in ove tablet minimlano 8" touchscreen ,MRZ čitač.RFID/NFC čitač. FBI PIV FAP20 skener otiska, matrični/termalni štampač, baterija, ≥12h, IP 65, enkripcija AES-256,digitalni potpis logova, launcher zaključan	Komad	1	Predinstaliran softver + dataset birača
5	Kofer IP67	Zaštita i transport opreme	Vodootporan, ukljapajući, otporan na udarce, pjena po mjeri, prostor za sve komponente, QR/serijski kod,unutrašnja inventarna lista	Komad	1	Kofer mora biti plombiran i evidentiran

Uvidom u Izmjene i dopune tenderske dokumentacije za nabavku robe sistema za biometrijsku identifikaciju birača i za skeniranje glasačkih listića na biračkim mjestima broj: 07-2-16-3-893-62/25 od 28.11.2025. godine ovaj organ je utvrdio da je pod tačkom 14 propisano slijedeće: Mijenja se Aneks 3A TD tačka 1. u koloni „specifikacija/zahtjev“ i Aneks 15A TD Tačka 1 u koloni „minimalne tehničke specifikacije“ na način da se riječi „IP65“ zamjenjuju riječima „IP54“

Što se tiče isticanja žalitelja da IP54 zaštita nije potrebna za normalno funkcionisanje uređaja za biometrijsku identifikaciju birača, ovaj organ ističe da žalitelj niti jednim dostavljenim dokazom ne zasniva navedenu tvrdnju, naprotiv koristi neodređene termine koje pri tome ne dovodi u svezu sa konkretnim okolnostima u kojima i u svezi kojih se realizuje predmet nabavke.

S tim u svezi, okolnosti predmetnog slučaja ukazuju da je navedene tehničke karakteristike uređaja koji se nabavlja ugovorni organ mijenjao na način da je spustio nivo zaštite na način da uređaji moraju zadovoljavati standard IP54, koji osigurava zaštitu od prašine i prskanja tekućine primjereno radnom okruženju biračkih mjesta (unutrašnji prostori, moguća vlaga, prašina) u namjeri da omogući većem broju ponuđača da se prijave za konkretni postupak javne nabavke. Uz to, ugovorni organ upućuje da je takva vrsta zaštite potrebna iz razloga što, sljedstveno iznesenoj odnosnoj iskustvenoj praksi, biračka mjesta u Bosni i Hercegovini često nisu „kontrolisana kancelarijska okruženja“ kako to žalitelj navodi. Radi se o prostorima poput školskih sala, društvenih domova i učionica s visokom koncentracijom prašine i velikim protokom ljudi, primjera radi posljednji izbori su održani pri vanjskim temperaturama koje su bile u minusu, a neka biračka mjesta nisu bila ni otvorena. Kada se u takvim okolnostima niskih temperatura otvore biračka

mjestu onda uređaj standarda IP20 (bez zaštite od tečnosti i s minimalnom zaštitom od prašine) predstavlja neprihvatljiv rizik za kontinuitet izbornog procesa.

U prednjem smislu i iz prednje navedenih razloga žalitelj nije učinio vjerovatnim da predmetna zaštita predstavlja višak u odnosu na iznesene osvrte ugovornog organa koje ugovorni organ iznosi shodno analizi dosadašnjih informacija biračkih procesa, a što je u direktnoj poveznici sa predmetom nabavke.

Treba daljnje naglasiti da što se tiče žaliteljevog osporavanja postavljenog zahtjeva za IP54 zaštitom sve u namjeri dokazivanja umanjena ili otežane mogućnosti pristupa postupku žalitelja treba istaći da pri upućivanju na jednu tehničku karakteristiku uređaja za biometrijsku identifikaciju birača, u namjeri da se učini vjerovatnim da je ista nepotrebna ili da je istu nemoguće ispuniti, da bi se postiglo uvjerenje u pouzdanost tako iznesene teze, nužno je istodobno sačiniti analizu svih tehničkih zahtjeva uređaja za biometrijsku identifikaciju birača kao cjeline, na kojeg se upućuje, te izvesti zaključivanje kako i na koji način izdvojena tehnička karakteristika/koku reducirano potencira žalitelj/ ima uticaj na funkcioniranje uređaja sistemski i ukazati na korelativnosti tehničkih parametara a što je nužno, jer može dovesti do potpuno drugačijeg rezultata zaključivanja. U intenciji zasnivanja predmetnog stava u suprotno, to žalitelj očito propušta.

Stoga, sagledavši složenost predmeta nabavke, potom sagledavši okruženje u kojim će navedeni uređaji funkcionisati, posebno uzevši aktivnosti ugovornog organa u smislu izmjene navedenih tehničkih karakteristika na način da je smanjen nivo zaštite, sve u namjeri proširenja konkurentnosti postupka, to ovaj organ nije ocijenio da je žalitelj uspio dokazati u suprotno, posebno cjenivši specifičnost predmeta javne nabavke.

Na navod žalitelja da u Aneksu 3A Obrazac ponuđene robe i kompatibilnosti zahtjevani su minimalni tehnički zahtjevi za tehničke komponente Sistema, pa tako na stranici 70 pod tačkom 4.1.5. navodi se zahtjev za OCR-a, kao i stranici 71 pod tačkama 4.2.4 i 4.2.6. za prepoznavanje znakova Optičko prepoznavanje znakova (OCR) ili Inteligentno prepoznavanje znakova (ICR) kao dijela zahtjeva za skener glasačkih listića. Žalitelj traži da se uklone takvi zahtjevi. Skeneri glasačkih listića ne koriste OCR/ICR; oni se oslanjaju isključivo na OMR (optičko prepoznavanje oznaka), koje očitava popunjene oznake na unaprijed definiranim mjestima na glasačkim listićima. OCR/ICR tehnologije su dizajnirane za interpretaciju štampanog ili rukom pisanog teksta i zahtijevaju znatno veći kapacitet obrade, koji skeneri na biračkim mjestima nisu napravljeni da podrže. Uključivanje OCR/ICR-a bi nepotrebno povećalo složenost uređaja, usporilo obradu glasačkih listića i ne bi pružilo nikakvu dodatnu vrijednost izbornom toku. Iz ovih razloga, zahtjevi za OCR/ICR nisu primjenjivi i treba ih eliminirati. Ovaj žalbeni navod nije usvojen i zahtjev za uklanjanje OCR/ICR uslova je odbijen uz obrazloženje da su potrebni za čitanje QR kodova. U odgovoru se navodi da je potreban OCR za čitanje QR kodova (osnovna sigurnosna funkcija). Prepoznavanje QR koda se provodi korištenjem digitalne obrade slike i prepoznavanja uzoraka, gdje se kodod tretira kao mašinski čitljiva binarna mreža (kao specijalizirani jezik jedinica i nula). OCR (optičko prepoznavanje znakova) koristi ekstrakciju karakteristika (Feature Extraction) za prepoznavanje oblika koji su ljudima čitljivi (slova i brojeva), te ih prevodi u digitalni tekst, OCR se tehnički ne može koristiti za prepoznavanje QR kodova. CIK je u svom odgovoru već priznao da prepoznavanje slobodnog rukopisa nije potrebno. S obzirom na to da se QR kodovi mogu čitati bez OCR/ICR tehnologije, tražimo da CIK ukloni sve OCR/ICR zahtjeve iz TD-a i da naloži čitanje QR kodova sa 100% tačnošću i oznaka korištenjem OMR tehnologije.

U Izjašnjenju na žalbu ugovorni organ ističe slijedeće:
„U skladu sa članom 54. Zakonom o javnim nabavkama BiH, ugovorni organ je ovlašten da propiše tehničke specifikacije u skladu sa stvarnim potrebama predmeta nabavke. Propisani zahtjevi moraju biti opravdani svrhom i ciljem nabavke, uz poštivanje člana 3. ZJN BiH, koji zabranjuje diskriminaciju i ograničavanje konkurencije bez opravdanog razloga, što je u predmetnoj TD i urađeno.

U vezi navoda žalitelja da se zahtjev za podrškom OCR (Optičko prepoznavanje znakova) i ICR (Intelligentno prepoznavanje znakova) tehnologijama za uređaje tražen tenderskom dokumentacijom ukloni ističemo da je isti neosnovan iz sljedećih razloga:

Zahtjev za OCR/ICR tehnologijom u tenderskoj dokumentaciji nije postavljen isključivo radi QR kodova, već radi osiguranja integriteta izbornog procesa, napredne verifikacije listića i dugoročne upotrebljivosti sistema, iz sljedećih razloga:

Sigurnosna verifikacija sadržaja listića (Anti-Swap zaštita) OMR (Optičko prepoznavanje oznaka) funkcionira isključivo na principu koordinata (npr. "ako je zacrnjeno polje na koordinati X,Y, to je glas za stranku A"). Međutim, ovo ostavlja prostor za greške u definiciji listića. OCR tehnologija omogućava skeneru da, pored OMR oznake, pročita i tekstualni naziv kandidata ili političkog subjekta odštampanog pored te oznake. Na taj način sistem vrši dvostruku provjeru (Cross-Verification): provjerava da li oznaka na papiru zaista odgovara tekstu na papiru. Ovo je ključna sigurnosna funkcija koja spiječava situacije u kojima bi pogrešno definisan softver glas za "Stranku A" pripisao "Stranci B" zbog greške u koordinatama. Bez OCR-a, skener je "slijep" za stvarni tekstualni sadržaj listića.

Čitanje alfanumeričkih serijskih brojeva i sigurnosnih kodova Pored QR kodova, glasački listići mogu sadržavati (ili će u budućnosti sadržavati, s obzirom na dugoročnost ugovora) odštampane alfanumeričke serijske brojeve ili "hash" kodove koji nisu u formatu barkoda/QR koda. OMR tehnologija ne može pročitati niz slova i brojeva (npr. "BiH-2024-XY"). Zahtjev za OCR osigurava da uređaj može pročitati jedinstveni identifikator svakog listića čak i ako je oštećen dio gdje se nalazi QR kod, ili ako se sigurnosni koncept promijeni u budućnosti.

Tretman nespecifičnih oznaka (ICR - Intelligent Character Recognition) Glasači često ne popunjavaju listiće savršenim zacrtnjenjem elipse (što traži OMR), već koriste kvačice, križiće ("X"), ili kruže imena kandidata. ICR tehnologija je znatno naprednija u interpretaciji namjere birača kada oznaka nije standardna. Dokazana sposobnost uređaja da koristi ICR ukazuje na napredan procesorski i softverski kapacitet koji može smanjiti broj nevažjećih listića prepoznavanjem jasne volje birača koja bi za obični OMR bila nevidljiva ili "greška".

Performanse savremenih uređaja Argument žalitelja da OCR/ICR zahtijeva "znatno veći kapacitet obrade koji usporava uređaj" je tehnološki zastario. U 2025. godini, čak i standardni mobilni procesori, a pogotovo namjenski industrijski skeneri, posjeduju hardverske akceleratori (NPU/DSP) sposobne za OCR obradu u realnom vremenu (milisekunde) bez ikakvog uticaja na brzinu prolaska papira. Ugovorni organ traži savremenu opremu, a ne tehnologiju koja je limitirana procesorskom snagom od prije deset godina.

Fleksibilnost za buduće izborne cikluse Ugovor se zaključuje na duži period. Zakonodavstvo se može promijeniti u smjeru uvođenja "write-in" glasova (dopisivanje imena) ili drugačijeg dizajna listića. Uređaj koji podržava isključivo OMR je "hardverski zaključan" u trenutni koncept. Zahtjev za OCR/ICR osigurava da je investicija Ugovornog organa zaštićena i da hardver može odgovoriti na buduće promjene bez potrebe za zamjenom cjelokupnog sistema.

Dakle, zahtjev za OCR/ICR nije greška niti suvišan teret, već strateški zahtjev za pametnim skenerima koji "razumiju" sadržaj listića, a ne samo geometriju mrlja na papiru. Time se podiže nivo sigurnosti i revizibilnosti izbora, iz kojih razloga je žalbeni navod neosnovan.

Naglašavamo, da je ovakav zahtjev utemeljen na principu najefikasnijeg trošenja budžetskih sredstava iz člana 3. ZJN."

Uvidom u spis ovaj organ je utvrdio slijedeće:

Uvidom u Aneks 3A Tenderskog dokumenta ovaj organ je utvrdio da je istim između ostalog zahtijevano:

Red. Br.	Komponenta/funkcionalnost	Specifikacija/zahtjev	Potvrda tehničkih karakteristika (DA/NE)	Broj stranice u prospektnoj dokumentaciji ako je odgovor DA	Opis ponuđenog ukoliko ke odgovor NE+ prilog izjava ponuđača
4.1.5 OMR/OCR prepoznavanje	Prepoznavanje oznaka i teksta				

U odnosu na prednje navedeno ovaj organ ističe da ugovorni organ zahtjev za OCR (Optičko prepoznavanje znakova) i ICR (Inteligentno prepoznavanje znakova) pravda činjenicom da je isti postavljen u cilju osiguranja integriteta izbornog procesa, napredne verifikacije listića i dugoročne upotrebljivosti sistema.

OCR tehnologija omogućava skeneru da, pored OMR oznake, pročita i tekstualni naziv kandidata ili političkog subjekta odštampanog pored te oznake. Na taj način sistem vrši dvostruku provjeru (Cross-Verification): provjerava da li oznaka na papiru zaista odgovara tekstu na papiru. Ovo je ključna sigurnosna funkcija koja sprječava situacije u kojima bi pogrešno definisan softver glas za „Stranku A“ pripisao „Stranci B“ zbog greške u koordinatama. Zahtjev za OCR osigurava da uređaj može pročitati jedinstveni identifikator svakog listića čak i ako je oštećen dio gdje se nalazi QR kod, ili ako se sigurnosni koncept promijeni u budućnosti. ICR tehnologija je znatno naprednija u interpretaciji namjere birača koji često ne popunjavaju listiće savršenim zacrnjenjem elipse (što traži OMR), već koriste kvačice, križiće („X“), ili kruže imena kandidata. U 2025. godini, čak i standardni mobilni procesori, a pogotovo namjenski industrijski skeneri, posjeduju hardverske akceleratori (NPU/DSP) sposobne za OCR obradu u realnom vremenu (milisekunde) bez ikakvog uticaja na brzinu prolaska papira.

Prednje iznesena argumentacija ugovornog organa očigledno je zasnovana na pravilima struke a iscrpljena je kroz dosadašnje iskustvo prikupljeno na bazi analize do sada provedenih izbornih procesa, sve u namjeri da izbjegne rizike u predmetnoj osjetljivoj materiji, na što ugovorni organ ne samo da ima pravo, već i obavezu da od početka do kraja zakonito upravlja postupkom i vodi računa o stepenu zaštite koji je u konkretnom slučaju posebnih okolnosti više nego neophodan.

U tom smislu, žaliteljevom se isticanju u suprotno ne može dati prednost usljed prednje iznesenih uvjerljivih razloga ugovornog organa u odnosu na koja, usljed očito evidentnog javnog interesa i u namjeri postizanja pouzdanosti izbornog procesa, treba dati prioritet. Pri tome, žaliteljevo isticanje u suprotno ne može dovesti do drugačijeg zaključivanja, s obzirom da žaliteljeva argumentacija nije uvjerljiva u dovoljnom stepenu pouzdanosti da bi se istoj i povjerovalo, naročito pri okolnostima i specifičnostima predmetne javne nabavke.

Ugovorni organ je navedeno sporno pitanje uvjerljivo raspravio na ozbiljan, kvalitetan i pouzdan način, nudeći ključne argumente koji upućuju na neophodnost postavke predmetnog sadržaja sve shodno pravilima struke i upućujućim tehničkim normativima u odnosu na predmetna stručna pitanja te u odnosu na sporno pitanje dao zadovoljavajuće odgovore koji doprinose stvaranju pouzdanog uvjerenja u održivost premetnost sadržaja, a što se i ovaj organ uvjerio.

Imajući u vidu naprijed navedeno ovaj navod žalitelja se odbija kao neosnovan.

Na navod žalitelja da u Aneksu 15B Sistem za skeniranje listića (SGL) na stranici 154 pod tačkom 4.1. Hardverske karakteristike između ostalog zahtjevana je Optička rezolucija: 600 DPI. Žalitelj preporučuje smanjenje minimalne optičke rezolucije na: 200 DPI. To je rezolucija koja bi bila efikasna za performanse skenera glasačkih listića na dan izbora. Podržavanje veće rezolucije usporava brzinu obrade i efikasnost glasanja što omogućava veću brzinu protoka birača prilikom

glasanja. ...Američki EAC WSG 2.0, najnoviji i najrigorozniji standard u Sjedinjenim Američkim Državama za glasačke sisteme, potvrđuje da snimanje u sivim tonovima od 200 DPI ili dvotonsko snimanje u potpunosti ispunjava uslove za tačnost prebrojavanja glasova. Ovo svako može potvrditi pristupom javnoj WSG dokumentaciji. Slika od 600 DPI ima 9 puta više piksela od slike od 200 DPI, što dramatično povećava veličinu datoteke i korištenje memorije, vrijeme obrade slike, zahtjeve za pohranu, mrežu i arhiviranje. Ovi faktori smanjuju propusnost skenera i mogu skratiti životni ciklus prenosivih medija ili SSD memorije. Ne samo da slike od 600 DPI nisu neophodne, već zapravo čine proces glasanja složenijim i sporijim...

U Izjašnjenju na žalbu ugovorni organ ističe sljedeće:

„U skladu sa članom 54. Zakonom o javnim nabavkama BiH, ugovorni organ je ovlašten da propiše tehničke specifikacije u skladu sa stvarnim potrebama predmeta nabavke. Propisani zahtjevi moraju biti opravdani svrhom i ciljem nabavke, uz poštivanje člana 3. ZJN BiH, koji zabranjuje diskriminaciju i ograničavanje konkurencije bez opravdanog razloga, što je u predmetnoj TD i urađeno.

Navod žalitelja da je 600 DPI "nepotreban", "štetan zbog šuma" i da "usporava proces" zasnovan je na zastarjelim tehnološkim ograničenjima i minimalnim standardima, a ne na potrebama modernog, transparentnog i sigurnog izbornog procesa u BiH. Razlozi za zadržavanje ovog uslova su sljedeći:

Osnovna svrha skenera nije samo trenutno prebrojavanje OMR oznaka (za šta je žalitelj u pravu da je niža rezolucija dovoljna), već kreiranje vjerodostojne digitalne arhive glasačkih listića. U slučaju prigovora, ponovnog brojanja ili sudske revizije, digitalna slika postaje ključni dokaz. Rezolucija od 200 DPI, koju predlaže žalitelj, pri zumiranju (zoom-in) postaje pikselizirana i nejasna. Suprotno tome, slika od 600 DPI omogućava forenzičku analizu: razlikovanje namjernog poteza olovke od slučajne mrlje, analizu pritiska olovke, te precizno utvrđivanje da li linija prelazi rub kvadratića. Ugovorni organ zahtijeva kvalitet slike koji ne ostavlja mjesto sumnji prilikom vizuelne inspekcije od strane ljudi (posmatrača, sudija), a ne samo mašine.

Navod žalitelja da 600 DPI "povećava rizik od lažno pozitivnih oznaka" zbog teksture papira je tehnički netačna u kontekstu moderne obrade slike. Naprotiv, viša rezolucija pruža više podataka algoritmima za filtriranje. Na 200 DPI, mala čestica prašine može zauzeti cijeli piksel i izgledati kao tačka (dio oznake). Na 600 DPI, ista čestica je jasno definisana kao nepravilna mrlja koju softver za čišćenje slike (despeckle algorithms) može puno lakše prepoznati kao šum i ukloniti, a da ne ošteti stvarne oznake birača. Viša rezolucija omogućava preciznije "pragove" (thresholding) za odvajanje oznake od pozadine.

Navod da 600 DPI "dramatično povećava vrijeme obrade" i "smanjuje propusnost" vrijedio je za tehnologiju prije 10 godina. Današnji moderni skeneri i procesori (koje Ugovorni organ zahtijeva kroz ovaj tender) posjeduju namjenske čipove za obradu slike (DSP/FPGA) koji vrše kompresiju i obradu 600 DPI slika u realnom vremenu bez usporavanja mehaničkog prolaza papira. Ugovorni organ nabavlja opremu za narednih 10 godina (više izbornih ciklusa) i neprihvatljivo je investirati u tehnologiju koja radi na "minimumu" današnjih standarda.

Takođe, navod žalitelja kojim se poziva na američki standard VVSG 2.0 koji navodi da je 200 DPI "dovoljno" ističemo da "dovoljno" ne znači "optimalno" ili "najbolje za potrebe BiH". Ugovorni organ ima pravo tražiti više standarde od minimalnih propisanih, posebno u kontekstu specifičnog nepovjerenja u izborni proces u BiH, gdje je visoka transparentnost i kvaliteta arhivirane građe od presudnog značaja.

Iako 600 DPI kreira veće sirove slike, moderne metode kompresije (koje su također dio industrijskih standarda) omogućavaju da se te slike efikasno pohranjuju bez gubitka ključnih detalja. Zahtjev za većim SSD kapacitetom (koji žalitelj također osporava u žalbenom navodu 13.) je upravo tu da podrži ovaj nivo kvaliteta. Ugovorni organ ne želi žrtvovati kvalitet dokaza radi uštede na prostoru za pohranu koji je danas jeftin i dostupan.

S tim u vezi, smanjenje rezolucije na 200 DPI bi degradiralo kvalitet digitalne arhive i otežalo ljudsku verifikaciju spornih listića. Zahtjev za 600 DPI je postavljen s ciljem maksimalne

transparentnosti i sigurnosti, te je tehnički potpuno izvodiv sa savremenom opremom, zbog čega Ugovorni organ ostaje pri traženom zahtjevu iz TD.

Naglašavamo, da je propisivanje zahtjeva za OCR/ICR tehnologijom u potpunosti u okviru ovlasti ugovornog organa, opravdano svrhom i ciljem nabavke, te u skladu sa članom 3. ZJN BiH. Zahtjev nije suvišan niti diskriminatoran, već strateški potreban za osiguranje pouzdanog, sigurnog i fleksibilnog izbornog procesa.“

Uvidom u spis ovaj organ je utvrdio slijedeće:

Uvidom Aneks 15B Tenderskog dokumenta u dijelu Sistem za skeniranje glasačkih listića (SGL) u tački 4.1 Hardverske karaktersitike propisano je između ostalog:

- Optička rezolucija $\geq 600\text{DPI}$

U odnosu na postavku zahtjeva ne samo tehničke prirode već i svih ostalih aspekata nabavke, nesporno je da ovlasti za pripremu elemenata nabavke ima isključivo ugovorni organ, pri tome je obaveza ugovornog organa uputiti na razloge i okolnosti postavljenih zahtjeva u namjeri zasnivanja svrhe i smisla koji se predmetnom nabavkom želi postići, uključujući sve njene elemente koji su sastavni dio. U konkretnom slučaju ugovorni organ je zatražio da Optička rezolucija sistema za skeniranje listića bude $\geq 600\text{DPI}$, te je u svom izjašnjenju zasnovao razloge za postavljanje takvog zahtjeva ističući da osnovna svrha skenera nije samo trenutno prebrojavanje OMR oznaka već kreiranje vjerodostojne digitalne arhive glasačkih listića. U slučaju prigovora, ponovnog brojanja ili sudske revizije, digitalna slika postaje ključni dokaz. Rezolucija od 200 DPI, koju predlaže žalitelj, pri zumiranju (zoom-in) postaje pikselizirana i nejasna. Suprotno tome, slika od 600 DPI omogućava forenzičku analizu: razlikovanje namjernog poteza olovke od slučajne mrlje, analizu pritiska olovke, te precizno utvrđivanje da li linija prelazi rub kvadratića. Na 200 DPI, mala čestica prašine može zauzeti cijeli piksel i izgledati kao tačka (dio oznake). Na 600 DPI, ista čestica je jasno definisana kao nepravilna mrlja koju softver za čišćenje slike (despeckle algorithms) može puno lakše prepoznati kao šum i ukloniti, a da ne ošteti stvarne oznake birača.

Ugovorni organ dalje ističe da današnji moderni skeneri i procesori posjeduju namjenske čipove za obradu slike (DSP/FPGA) koji vrše kompresiju i obradu 600 DPI slika u realnom vremenu bez usporavanja mehaničkog prolaza papira. Ugovorni organ takođe ističe nabavlja opremu za narednih 10 godina (više izbornih ciklusa) u BiH.

Prednje označenom složenom, tehnički zahtjevnom pitanju ugovorni organ je pristupio na sistematičan način navodeći valjane razloge za navedenu postavku a što je prihvatljivo i za ovaj organ s obzirom da na takav način, ugovorni organ olakšao razumijevanje složene materije tehničke prirode, uključio dovoljno potpunih i jasnih informacija sve u namjeri da se nesmetano usvoji i razumije krajnji cilj koji se ima namjeru postići predmetnom nabavkom.

Imajući u vidu činjenicu da je ugovorni organ naveo valjane razloge da optička rezolucija sistema za skeniranje listića bude $\geq 600\text{DPI}$, a da pri tome žalitelj navedeni zahtjev nije osporio na kvalitetan način, osim namjere da predmetne tehničke karakteristike u najvećoj mjeri prilagoditi striktno svojim zahtjevima, navod žalitelja se odbija kao neosnovan.

Na navod žalitelja da je na stranici 156 u tabeli pod rb/5 Komplet skenerskog seta po biračkom mjestu pod r/b 1 zahtjevano je SGL Terminal: SSD 128 GB. Žalitelj preporučuje sljedeću promjenu: smanjenje zahtjeva za SSD na 32 GB. 128 GB ograničava potencijalne dobavljače - samo jedan dobavljač ima tu specifikaciju. Interna memorija pohranjuje samo naš efikasan operativni sistem i aplikaciju. Povećanje zahtjeva za kapacitetom ne poboljšava performanse.

U Izjašnjenju na žalbu ugovorni organ ističe sljedeće:

„U vezi navoda žalitelja „da se SSD pohrana smanji na minimalno 32 GB“ ističemo da je Ugovorni organ Izmjenama i dopunama tenderske dokumentacije broj: 07-2-16-3-893-62/25 od 28.11.2025. godine u Aneksu 15.B TD tačka 5. „Komplet skenerskog seta po biračkom mjestu“ u Tabeli pod r/b 1 u koloni „minimalna specifikacija“ oznaku „SSD 128 GB“ zamijenio oznakom „SSD 64 GB“ čime je već izvršena prilagodba minimalnog kapaciteta.

Dokaz 16: Izmjene i dopune tenderske dokumentacije broj: 07-2-16-3-893-62/25 od 28.11.2025. godine u tački 17

Ugovorni organ smatra da je kapacitet od 32 GB, koji je žalitelj predložio, nedovoljan za dugoročnu sigurnost i stabilnost sistema, posebno uzimajući u obzir da je odbijen zahtjev za smanjenjem rezolucije na 200 DPI (ostaje zahtjev za 600 DPI). S obzirom na veličinu slika visoke rezolucije, potrebu za prostorom za operativni sistem, swap datoteke, audit logove i buduća sigurnosna ažuriranja tokom trajanja ugovora, 32 GB predstavlja rizik od brzog popunjavanja memorije, što bi moglo ugroziti rad uređaja na dan izbora. Također, 32 GB ne ostavlja dovoljno prostora za sigurnosnu redundanciju (interni backup podataka u slučaju kvara eksterne memorije).

Nadalje, kapacitet od 64 GB je industrijski standard za embedded sisteme i osigurava dovoljan balans: pruža dovoljno prostora za robustan rad sistema i pohranu kriptovane rezerve podataka (backup) na samom uređaju, a istovremeno je široko dostupan kod različitih proizvođača opreme, čime se otklanja prigovor o favoriziranju jednog dobavljača.

Naglašavamo, smanjenje kapaciteta SSD-a na 32 GB bi ugrozilo stabilnost, sigurnost i dugoročno funkcionisanje uređaja. Kapacitet od 64 GB, koji je definisan u izmjenama TD, predstavlja minimalno tehnički opravdan standard, osigurava pouzdan rad sistema i dugoročnu zaštitu podataka, te je u potpunosti u skladu sa članom 54. i članom 3. ZJN.

Uvidom u spis ovaj organ je utvrdio sljedeće:

Uvidom Aneks 15B Tenderskog dokumenta u tački 5. Komplet skenerskog seta po biračkom mjestu zahtjevano je između ostalog sljedeće:

Šifra	Naziv	Opis	Minimalna specifikacija	Količina	Napomena
1	SGL terminal	All-in-one uređaj (skener/print/kamera/touch)	Ekran ≥8" CPU ≥ 2.0 GHz, RAM 8 GB, SSD 128 GB , AES-256, IP 65 duplex	1	Predinstaliran softver i dataset

Uvidom u Izmjene i dopune tenderske dokumentacije za nabavku robe sistema za biometrijsku identifikaciju birača i za skeniranje glasačkih listića na biračkim mjestima broj: 07-2-16-3-893-62/25 od 28.11.2025. godine ovaj organ je utvrdio da je pod tačkom 17 propisano sljedeće:

U Aneksu 15B TD Tačka 5. „Komplet skenerskog seta po biračkom mjestu“ u tabeli pod r/b 1 u koloni „Minimalna specifikacija“ oznaka „SSD 128 GB“ se zamjenjuje sa „SSD 64GB“

Što se tiče isticanja žalitelja da za Komplet skenerskog seta po biračkom mjestu, SGL terminal zahtjev za SSD 128 GB ograničava potencijalne dobavljače - samo jedan dobavljač ima tu specifikaciju, ovaj organ ističe da je ugovorni organ navedenu tehničku karakteristiku mijenjao na način da je zahtjevani kapacitet smanjen sa SSD 128GB na SSD 64 GB u namjeri da omogućiti većem broju ponuđača da se prijave za konkretni postupak javne nabavke. Također, žalitelj niti

jednim dostavljenim dokazom ne zasniva navedenu tvrdnju, naprotiv koristi neodređene termine koje pri tome ne dovodi u vezu sa konkretnim okolnostima u kojima i u svezi kojih se realizuje predmet nabavke.

Uz to, ugovorni organ upućuje da je kapacitet od 32 GB, koji je žalitelj predložio, nedovoljan za dugoročnu sigurnost i stabilnost sistema, posebno uzimajući u obzir da je odbijen zahtjev za smanjenjem rezolucije na 200 DPI (ostaje zahtjev za 600 DPI). 32 GB predstavlja rizik od brzog popunjavanja memorije, što bi moglo ugroziti rad uređaja na dan izbora. Također, 32 GB ne ostavlja dovoljno prostora za sigurnosnu redundanciju (interni backup podataka u slučaju kvara eksterne memorije). Nadalje, kapacitet od 64 GB je industrijski standard za embedded sisteme i osigurava dovoljan balans: pruža dovoljno prostora za robustan rad sistema i pohranu kriptovane rezerve podataka (backup) na samom uređaju, a istovremeno je široko dostupan kod različitih proizvođača opreme, čime se otklanja prigovor o favoriziranju jednog dobavljača.

U prednjem smislu i iz prednje navedenih razloga žalitelj nije učinio vjerovatnim da kapacitet SSD 64 GB predstavlja ograničavajući uslov koji žalitelj ne može ispuniti u odnosu na iznesene osvrte ugovornog organa koje ugovorni organ iznosi.

Treba daljnje naglasiti da što se tiče žaliteljevog osporavanja postavljenog zahtjeva za kapacitet SSD 64 GB sve u namjeri dokazivanja umanjena ili otežane mogućnosti pristupa postupku žalitelja treba istaći da pri upućivanju na jednu tehničku karakteristiku skenerskog seta, u namjeri da se učini vjerovatnim da je ista nepotrebna ili da je istu nemoguće ispuniti, da bi se postiglo uvjerenje u pouzdanost tako iznesene teze, nužno je istodobno sačiniti analizu svih tehničkih zahtjeva skenerskog seta kao cjeline, na kojeg se upućuje, te izvesti zaključivanje kako i na koji način izdvojena tehnička karakteristika/koku reducirano potencira žalitelj/ ima uticaj na funkcioniranje skenerskog seta sistemski i ukazati na korelativnosti tehničkih parametara a što je nužno, jer može dovesti do potpuno drugačijeg rezultata zaključivanja. U intenciji zasnivanja predmetnog stava u suprotno, to žalitelj očito propušta.

Stoga, sagledavši složenost predmeta nabavke, posebno uzevši aktivnosti ugovornog organa u smislu izmjene navedenih tehničkih karakteristika na način da je smanjen zahtjevani kapacitet, sve u namjeri proširenja konkurentnosti postupka, to ovaj organ nije ocijenio da je žalitelj uspio dokazati u suprotno, posebno cjenivši specifičnost predmeta javne nabavke.

Na navod žalitelja da je na stranici 119. navedeno da se Skener jednostavno prenosi na praznu glasačku kutiju, u kom trenutku se kutija sa koje je skinut automatski zatvara, sprečavajući njeno fizičko otvaranje bez narušavanja pečata. Žalitelj zahtijeva da se ovaj zahtjev ukloni. Zahtjev bi trebao biti: glasačka kutija treba da omogućava sigurno zatvaranje bez izlaganja/pristupa glasačkim listićima unutra...

U Izjašnjenju na žalbu ugovorni organ ističe slijedeće:

„U vezi navoda žalitelja kojim traži uklanjanje uslova za automatsko zatvaranje i zamjenu nekim koji je realističniji: „Glasačka kutija ne smije dozvoliti pristup glasačkim listićima nakon što se SGL ukloni, ali mora imati sigurno zatvaranje zaštićeno od neovlaštenog otvaranja sa sigurnosnim pečatima" ističemo da je Ugovorni organ jasno u Rješenju kojim je odlučeno o žalbi žalitelja broj: 07-2-16-3-893-57/25 od 26.11.2025. godine odbio kao neosnovan ovaj žalbeni navod i obrazložio razloge odbijanja, te ostaje pri istom.

Naime, Ugovorni organ u TD ne zahtijeva automatsko pečačenje nakon uklanjanja SGL nego je zahtjev da se nakon uklanjanja SGL-a glasačka kutija automatski zatvori na način da se ne mogu ubaciti glasački listići koji nisu prošli skener niti zamijeniti postojeći glasački listići iz kutije. Primjeri žalitelja "na primjer, nakon prve instalacije na početku izbornog dana, ako član biračkog odbora odluči ponovo provjeriti da li je glasačka kutija prazna prije prvog glasanja, to neće moći učiniti" i "Drugi primjer je da ako se skener zamijeni zbog kvara, bit će potrebna i dodatna glasačka

kutija, a tada će glasovi biti nepotrebno dijeljeni u dvije glasačke kutije umjesto jedne” uopšte ne prikazuju realnu sliku kakva će biti na izborima prema Izbornom zakonu BiH. Glasačka kutija i specifične tehnologije se aktiviraju u prisustvu svih članova biračkog odbora i posmatrača pred samo otvaranje biračkog mjesta. Nakon toga glasačka kutija se ne dira. U slučaju kvara skenera, ona se zaključana odlaže i pečati, a glasački listići iz te kutije se ne diraju do okončanja izbornog procesa.

Ugovorni organ je propisao automatsko zatvaranje glasačke kutije nakon uklanjanja SGL-a isključivo radi zaštite integriteta izbornog procesa, u skladu sa članom 54. ZJN. Cilj ovog rješenja je onemogućiti dodavanje glasačkih listića u kutiju van SGL-a, čime se spiječava svaka potencijalna zloupotreba.

Tehnička izvedba ovog rješenja je jednostavna sa mehaničkim rješenjem - klapnom postavljenom na baglama, pod oprugama.

- Kada se skener postavi na kutiju, klapna se otvara i „otključava“ otvor za kutiju u položaju koji omogućava rad skenera na način da glasački listići iz skenera neometano ulaze u kutiju.

- U trenutku uklanjanja skenera (npr. zbog zamjene kutije zbog napunjenosti glasačkim listićima), podizanjem klapne ona se automatski zatvara “zaključava”, fizički blokirajući pristup glasačkim listićima.

- Novo otvaranje moguće je tek kada se ukloni poklopac kutije, čime se narušavaju pečati i plombe, a što postaje vidljivo.

Dakle, mehaničko rješenje je jednostavno za implementaciju, pruža visok nivo sigurnosti, osigurava integritet glasova, onemogućava neovlašteni pristup i u potpunosti je u skladu sa sigurnosnim zahtjevima izbornog procesa.“

Uvidom u spis ovaj organ je utvrdio slijedeće:

Uvidom u Aneks 15 Tenderskog dokumenta Tehnička specifikacija ovaj organ je utvrdio da je na strani 119 u tački 2.3 Skeniranje glasačkih listića i brojanje glasova propisano između ostalog: „Tokom cijelog procesa glasanja, skener nije povezan na mrežu-radi u potpuno off-line režimu. Uređaj nema integrisan Wi-Fi/Bluetooth ili druge bežične komunikacije aktivne tokom glasanja. Time se eliminiše mogućnost bilo kakve vanjske elektronske intervencije dok traju izbori, što značajno doprinosi sigurnosti. **Skener se jednostavno prenosi na praznu glasačku kutiju pri čemu se kutija sa koje je skinut automatski zatvara i onemogućeno je njeno fizičko otvaranje bez narušavanja pečata. Novu kutiju skener pregleda i tek nakon što utvrdi da nema ubačenih listova nastavlja sa radom.**“

U odnosu na postavku zahtjeva ne samo tehničke prirode već i svih ostalih aspekata nabavke, nesporno je da ovlasti za pripremu elemenata nabavke ima isključivo ugovorni organ, pri tome je obaveza ugovornog organa uputiti na razloge i okolnosti postavljenih zahtjeva u namjeri zasnivanja svrhe i smisla koji se predmetnom nabavkom želi postići, uključujući sve njene elemente koji su sastavni dio. U konkretnom slučaju ugovorni organ je zatražio da se glasačka kutija sa koje je skinut skener automatski zatvara i onemogućeno je njeno fizičko otvaranje bez narušavanja pečata, te je u svom izjašnjenju zasnovao razloge za postavljanje takvog zahtjeva ističući da je isti potreban radi zaštite integriteta izbornog procesa. Također, u odnosu na isticanje žalitelja da njegova trenutna glasačka kutija ne podržava navedenu funkciju, a s obzirom na kratak vremenski okvir za isporuku i implementaciju, nema vremena za razvoj takve funkcije na glasačkoj kutiji, ugovorni organ u svom izjašnjenju ističe da je tehnička izvedba ovog rješenja je jednostavna, opisujući da se radi o mehaničkom rješenju - klapnom postavljenom na baglama, pod oprugama. Kada se skener postavi na kutiju, klapna se otvara i „otključava“ otvor za kutiju u položaju koji omogućava rad skenera na način da glasački listići iz skenera neometano ulaze u kutiju. U trenutku uklanjanja skenera (npr. zbog zamjene kutije zbog napunjenosti glasačkim listićima), podizanjem klapne ona se automatski zatvara “zaključava”, fizički blokirajući pristup glasačkim listićima. Novo

otvaranje moguće je tek kada se ukloni poklopac kutije, čime se narušavaju pečati i plombe, a što postaje vidljivo.

Sve prednje navedene okolnosti ukazuju na to da se radi o specifičnim razlozima koje ističe ugovorni organ kojim zasniva izneseno u smislu potrebe za navedenu funkcionalnost kod glasačke kutije. Očito se radi o poboljšanju funkcionalnog rješenja kojim se ima namjeru postići sigurnost i operativnost obavljanja biračkog procesa. U tom smislu, žaliteljevom se isticanju u suprotno ne može dati prednost, naročito uzevši da isti ističe da nije u mogućnosti usljed nedostatka vremena za razvoj takve funkcije na glasačkoj kutiji, a čemu se ne može dati prednost takvim razlozima, usljed prednje iznesenih uvjerljivih razloga ugovornog organa u odnosu na koja, usljed očito evidentnog javnog interesa i u namjeri postizanja pouzdanosti izbornog procesa, treba dati prioritet.

Svaki ponuđač, koji je zainteresovan za određeni postupak javne nabavke, treba da se pripremi za isti na profesionalan način i da bude spreman odgovoriti opravdanim zahtjevima postavljenim u cilju i svrsi postizanja kvaliteta i funkcionalnosti predmeta koji se nabavlja. Ukoliko je pri tome istaknut subjektivan razloga nemogućnosti ostvarenja postavljenog zahtjeva/"nedostatak vremena"/ kao što je u konkretnom slučaju riječ, isti se ne može cijeniti prihvatljivim niti uvjerljivim u mjeri da se cijeni odlučnim za drugačije odlučivanje, naročito uzevši u obzir sve prednje izneseno.

Na navod žalitelja da je na stranici 153 tenderske dokumentacije naveden je MDW (Middleware) Biometrijski modul Tehnički zahtjevi MDW Biometrijske komponente za pohranu uključuju korištenje SQL Servera 2022. Žalitelj predlaže korištenje PostgreSQL-a kao alternative SQL Serveru 2022. PostgreSQL je relacijska baza podataka otvorenog koda, korporativnog nivoa, koja se široko koristi u kritičnim vladinim i izbornim sistemima. U potpunosti podržava zahtjeve sigurnosti, performansi i dostupnosti definirane u specifikaciji. Kako PostgreSQL ispunjava zahtjeve: Sigurnost: Podržava AES-256 enkripciju (podaci u mirovanju), TLS 1.3 (podaci u tranzitu), sigurnost na nivou reda i detaljnu reviziju putem pgAudita. Kriptografija: Kompatibilna sa PKI, međusobnim TLS-om i certifikatima koje izdaju vanjski autoriteti (uključujući CIK CA). Performanse: Lako obrađuje >5.000 zapisa/sat s latencijom <5 sekundi. Dostupnost: Podržava replikaciju i automatski failover putem zrelih alata kao što su Patroni ili PgAutoFailover. Upravljanje certifikatima: Integrira se s HSM modulima i podržava automatiziranu rotaciju certifikata i CRL/OCSP validaciju. Ovaj pristup garantira isti (ili viši) nivo sigurnosti, skalabilnosti i operativne pouzdanosti, a istovremeno smanjuje troškove licenciranja. Osim toga, ova opcija omogućava ponuđačima da predlože vlastita provjerena, već implementirana middleware rješenja zasnovana na PostgreSQL-u, pod uvjetom da u potpunosti ispunjavaju potrebne tehničke specifikacije. Ovaj žalbeni navod nije usvojen od strane ugovornog organa, budući da je CIK je odbacio prijedlog da se za modul Centralized Middleware koristi PostgreSQL umjesto SQL Server MDW-a. Ovaj zahtjev je, posebno, specifičan za tehnologiju, za razliku od drugih zahtjeva koji ostavljaju ponuđačima da predlože tehnologije na kojima su njihovi sistemi izgrađeni. Naš prijedlog PostgreSQL-a ispunjava sve zahtjeve sigurnosti, kriptografije, performansi, dostupnosti i upravljanja certifikatima. Naš zahtjev nije da se nameće PostgreSQL kao rješenje, već da se prepusti ponuđačima da predlože tehnologiju na kojoj se rješenje zasniva, kako se ne bi dala nefer prednost određenim ponuđačima koji već koriste tu tehnologiju. Ovo krši principe jednakog i nediskriminirajućeg pristupa i aktivne i fer konkurencije iz člana 3. Zakona o javnim nabavkama BiH. Iz svega navedenog žalitelj traži da se izmijeni zahtjev u pogledu onoga što integracija želi postići, a ne koju tehnologiju primijeniti.

U Izjašnjenju na žalbu ugovorni organ ističe slijedeće:

„Navod žalitelja kojim predlaže da se koristi PostgreSQL-a kao alternativa SQL Serveru 2022. je neosnovan iz razloga standardizacije, interoperabilnosti i operativne efikasnosti. Nadalje, isti je neosnovan i iz sljedećih razloga:

U skladu sa članovima 54. i 3. Zakonom o javnim nabavkama, ugovorni organ ima pravo propisati tehničke specifikacije i zahtjeve koji su nužni za postizanje svrhe i cilja nabavke, uz uslov da se time ne ograničava neosnovano konkurencija niti se favorizuje određeni ponuđač. Član 3. ZJN zahtijeva da svi kriteriji budu opravdani, transparentni i proporcionalni predmetu nabavke.

Cjelokupna postojeća IT infrastruktura Centralne izborne komisije (CIK) bazirana je na Microsoft tehnologijama. Svi postojeći servisi, sigurnosne polise, autentifikacijski mehanizmi (Active Directory) i alati za upravljanje bazama podataka su konfigurisani i optimizovani za MS SQL Server okruženje. Uvođenje heterogenog sistema (miješanje MS SQL i PostgreSQL tehnologija) zahtijevalo bi uspostavljanje potpuno nove, paralelne infrastrukture za održavanje, nadzor i sigurnosno kopiranje (backup), što bi predstavljalo nesrazmjerne tehničke poteškoće i rizik po stabilnost sistema, ali i dodatni trošak po Ugovorni organ.

Nadalje, IT osoblje Ugovornog organa, koje će biti zaduženo za nadzor i održavanje sistema u produkciji, obučeno je i certificirano za rad sa Microsoft SQL Server bazama podataka. Prihvatanje žalbenog navoda i uvođenje PostgreSQL-a zahtijevalo bi dugotrajnu i skupu preobuku (edukaciju) postojećeg kadra, ili zapošljavanje novog osoblja specijalizovanog za Linux/PostgreSQL administraciju. Ovo bi prouzrokovalo značajne dodatne troškove koji nisu predviđeni budžetom, kao i operativne rizike u kritičnom periodu izbora dok osoblje ne stekne potrebne vještine. Ugovorni organ ima pravo minimizirati operativne rizike odabirom tehnologije kojom njegovo osoblje već vlada.

Takođe, Postojeći alati koje CIK koristi za Disaster Recovery, monitoring performansi i sigurnosni audit su licencirani i podešeni za MS SQL Server. Uvođenje PostgreSQL-a bi zahtijevalo nabavku novih softverskih alata za nadzor te baze, novih licenci za backup softver i promjenu sigurnosnih procedura, što komplikuje arhitekturu sistema i povećava mogućnost ljudske greške.

Iako Zakon o javnim nabavkama načelno promoviše "ekvivalentnost", on također prepoznaje pravo Ugovornog organa da osigura kompatibilnost s postojećom opremom i softverom kako bi se izbjegli nesrazmjerni tehnički problemi u radu i održavanju. Zahtjev za SQL Serverom nije hirovit, već je nužan za osiguranje kontinuiteta poslovanja unutar etabliiranog IT standarda institucije.

Shodno navedenom, s obzirom na to da je CIK krajnji korisnik koji mora upravljati sistemom, zahtjev za SQL Serverom je opravdan potrebom za efikasnim održavanjem od strane postojećeg kadra i korištenjem postojeće infrastrukture.

Shodno tome, propisani tehnički zahtjevi su razumni, proporcionalni i u skladu sa članom 3. ZJN, jer osiguravaju da predmet nabavke bude funkcionalan, siguran i dugoročno održiv, a istovremeno omogućavaju poštivanje principa konkurencije, jednakog tretmana ponuđača i najefikasnijeg trošenja budžetskih para. „

Uvidom u spis ovaj organ je utvrdio slijedeće:

Uvidom u Aneks 15 A Tenderskog dokumenta Tehnička specifikacija Sistema za biometrijsku identifikaciju birača ovaj organ je utvrdio da je na strani 153 zahtijevao između ostalog: **Pohrana: Enkriptovana baza SQL Server 2022, row-level security, audit triggeri**

Razmatrajući navod u predmetnom smislu, ovaj organ ističe da ugovorni organ definiše zahtjeve u skladu sa svojim potrebama, te je nesporno da pri tome treba voditi računa o osnovnim principima. S tim u vezi obrazloženje ugovornog organa u smislu postavljenog zahtjeva koji se odnosi na **SQL Server 2022** upućuje na ključne postavke, koje su za ugovorni organ relevantne i kategorične shodno stvarnim potrebama, ističući da je „...Cjelokupna postojeća IT infrastruktura Centralne izborne komisije (CIK) bazirana je na Microsoft tehnologijama. Svi postojeći servisi, sigurnosne polise, autentifikacijski mehanizmi (Active Directory) i alati za upravljanje bazama podataka su konfigurisani i optimizovani za MS SQL Server okruženje... Uvođenje heterogenog sistema (miješanje MS SQL i PostgreSQL tehnologija) zahtijevalo bi uspostavljanje potpuno nove, paralelne infrastrukture za održavanje, nadzor i sigurnosno kopiranje (backup), što bi predstavljalo

nesrazmjerne tehničke poteškoće i rizik po stabilnost sistema, ali i dodatni trošak po Ugovorni organ.“

Nadalje, ugovorni organ iznosi argumentaciju da bi uvođenje PostgreSQL-a zahtijevalo preobuku (edukaciju) postojećeg kadra, ili zapošljavanje novog osoblja specijalizovanog za Linux/PostgreSQL administraciju. Ovo bi prouzrokovalo značajne dodatne troškove koji nisu predviđeni budžetom, kao i operativne rizike u kritičnom periodu izbora dok osoblje ne stekne potrebne vještine.

Prednje navedena argumentacija koju ugovorni organ iznosi očito proizilazi iz ograničenja na koja ugovorni organ upućuje u odnosu i u svezi sa predmetnim postupkom, potencirajući da su navedeni razlozi van kontrole ugovornog organa, što nije zanemarljivo i upućuje na zahtjev za cjelovitim pristupom. Istodobno, žalitelj svoje tvrdnje reducirano bazira a ničim ne zasniva ističući da je ugovorni organ diskriminisao ponuđače koji nude PostgreSQL, a što, u odnosu na istaknute potrebe, specifičnosti ali i ograničenja s tim u svezi, na koja upućuje ugovorni organ, ne može predstavljati prioritet.

Imajući u vidu naprijed navedeno, navod žalitelja se odbija kao neosnovan.

Na navod žalitelja da je Ugovorni organ izmijenio i dopunio tendersku dokumentaciju za nabavku robe sistema za biometrijsku identifikaciju birača i skeniranje glasačkih listića na biračkim mjestima broj 07-2-16- 3-893-42/25 za otvoreni postupak nabavke (međunarodni platni razred) pozivajući se na odredbe člana 53. stav (6) Zakona o javnim nabavkama, ali isti u potpunosti nije primjenio. Naime, odredba člana 53. stav (6) Zakona o javnim nabavkama propisuje:“(?) Ugovorni organ može napraviti izmjene i dopune tenderske dokumentacije pod uslovom da se one dostave zainteresiranim kandidatima/ponuđačima istog dana, a najkasnije pet dana prije isteka utvrđenog roka za prijem zahtjeva za učešće ili ponuda. U slučaju da takve izmjene podrazumijevaju suštinsku promjenu predmeta nabavke, ugovorni organ produžiti će rok za prijem zahtjeva za učešće ili ponuda u zavisnosti od složenosti predmeta nabavke. Rok za produženje ne može biti kraći od sedam dana. „ Budući da je ugovorni organ izmijenio tendersku dokumentaciju koja podrazumjeva suštinsku promjenu predmeta nabavke, te da se radi o vrlo specifičnoj i zahtjevnoj nabavki, bio je dužan i obavezan da produži najmanje rok za predaju ponuda za 15 dana, budući da se radi o vrlo zahtjevnom postupku javne nabavke kako bi potencijalni ponuđači imali dovoljno vremena da pripreme ponudu u skladu sa svim zahtjevima i promjenama koje su dopunjene i izmjenjene u tenderskoj dokumentaciji. Posebno žalitelj naglašava da je rok koji se sada određen 30.12.2025. godine, te da produžavanjem roka samo za 7 dana kako je to propisano članom 53. stav (6) Zakona o javnim nabavkama ne bi imalo nikakvog efekta, jer u tom periodu dolaze novogodišnji praznici i u tom produženom roku ne rade institucije koje bi trebale izdati određene potvrde/uvjerenja što bi onemogućilo potencijalne ponuđače da predaju uredno svoju ponudu. Prema tome, žalitelj zahtjeva da se ovaj žalbeni navod usvoji i utvrdi novi datum za predaju ponuda koji ne bi nikako trebao biti kraći od 15 dana.

U Izjašnjenju na žalbu ugovorni organ ističe slijedeće:

„Ugovorni organ je na strani 9. TD definisao predmet javne nabavke i ostaje pri istom. Sve izmjene i dopune TD koje su objavljene odnosile su se isključivo na preciziranje tehničkih zahtjeva, pojašnjenja i korekcije unutar istog funkcionalnog i tehničkog okvira, ali ne i na promjenu vrste, obima ili karaktera predmeta nabavke. Dakle, suštinska promjena predmeta javne nabavke se nije desila, iz kojih razloga Ugovorni organ nije produžio rok za dostavu ponuda. Osim toga, žalitelj nije naveo o kojim suštinskim izmjenama tenderske dokumentacije se radi, a Ugovorni organ ističe da je predmet nabavke ostao ne promijenjen, a isti podrazumijeva isporuku, instalaciju, konfiguraciju i edukaciju za kompletan sistem za biometrijsku identifikaciju birača i skeniranje glasačkih listića na biračkim mjestima, uključujući sve potrebne komponente: opremu, softver, potrošni materijal, tehničku podršku, Štampanje glasačkih listića i distribuciju do nadležnih

izbornih tijela, s ciljem osiguranja sigurnog, transparentnog i efikasnog provođenja izbora u Bosni i Hercegovini.

Dakle, kako se predmet nabavke nije mijenjao, a izmjene TD nisu bile takve prirode da utiču na sadržaj ponuda, nije postojala zakonska obaveza produženja roka za dostavu ponuda, niti bi produženje roka imalo bilo kakav pravni osnov.“

Razmatrajući sve navedeno ovaj organ ističe da sama činjenica da su izvršene izmjene tenderske dokumentacije ne predstavlja automatski osnov za produženje roka, ukoliko se ne radi o suštinskim izmjenama koje utiču na konkurenciju i jednak tretman ponuđača što u ovom postupku nije slučaj. Naime, prema ocjeni ovog organa a uvažavajući i obrazloženje ugovornog organa nesporno je da do suštinskih promjena predmeta javne nabavke nije došlo niti je žalitelj naveo o kojim suštinskim izmjenama tenderske dokumentacije se radi, a koje bi mogle imati za posljedicu obavezno produženje roka za dostavljanje ponuda.

Dalje samo činjenica da su izmjene izvršene 22 dana prije isteka roka jasno ukazuje da su svi potencijalni ponuđači imali razuman i dovoljan vremenski period da se upoznaju sa izmjenama i po potrebi prilagode svoje ponude. Žalitelj u svojim navodima nije konkretizirao niti dokazao na koji način su predmetne izmjene uticale na njegovu mogućnost pripreme ponude niti je naveo koje su to odredbe izmjena zahtijevale produženje roka.

Imajući u vidu sve navedeno ovaj organ cijeni da su navodi u predmenom smislu neosnovani.

Na navod žalitelja da je ugovorni organ u Izmjenama i dopunama tenderske dokumentacije broj 07-2-16-3-893-62/25 od 28.11.2025. godine pod tačkom 13. izmijenio tačku 5.5. tenderske dokumentacije tako što je povećao vrijednost javne nabavke za 8.000.000,00 KM, pa je umesto 75.200.000,00 KM sada procijenjena vrijednost javne nabavke 83.200.000,00 KM. Takva izmjena tačke 5.5. tenderske dokumentacije je zahtjevala i izmjenu tačke 15.1.1 (Garancija za ozbiljnost ponude) tako što je u navedenoj tački potrebno izmijeniti procijenjenu vrijednost javne nabavke sa 75.200.000,00 KM na 83.200.000,00 KM i vrijednost garancije za ozbiljnost ponude sa 1.128.000,00 KM na 1.248.000,00 KM. Žalitelj zahtjeva da se usvoji ovaj žalbeni navod i izmjeni tačka 15.1.1 tenderske dokumentacije koja bi bila usklađena sa tačkom 5.5. tenderske dokumentacije.

U Izjašnjenju na žalbu ugovorni organ ističe slijedeće:

„U vezi navoda br. 25. ističemo da su isti irelevantni jer Ugovorni organ u skladu sa članom 61. stav (2) i (3) ZJN može zahtijevati garanciju za ozbiljnost ponude ako je vrijednost nabavke veća od 100.000,00 KM. U slučaju kada je vrijednost nabavke jednaka ili veća od 100.000,00 KM garancija za ozbiljnost ponude neće preći 1,5% procijenjene vrijednosti ugovora. Shodno navedenom. Ugovorni organ ostaje pri traženom u TD, u članu 15.1 - Garancija za ozbiljnost ponude koja glasi na iznos 1.128.000,00 KM, što je u skladu sa ZJN.

Ugovorni organ ističe da iznos od 1.128.000,00 KM je povoljniji odnosno manji od iznosa koji žalitelj traži žalbom, u pravcu povećanja ovog iznosa odnosno težeg položaja za ponuđača. Žalitelj nema interes da se poveća ovaj iznos, a Ugovorni organ smatra dovoljnim ovaj iznos i ostaje pri istom koji je manji od 1,5% od procijenjene vrijednosti ugovora, a što je u skladu sa ZJN iz kojih razloga je ovaj žalbeni navod u potpunosti neosnovan.“

Uvidom u spis ovaj organ je utvrdio slijedeće:

Tačkom 5.5 Tenderskog dokumenta propisano je slijedeće:

„5.5 Procijenjena vrijednost nabavke (bez PDV-a):

75.200.000,00 KM bez PDV-a, slovima: sedamdesetpetmilijonadvijestotiniiljada KM bez PDV“

Tačkom 15.1.1 Tenderskog dokumenta propisano je slijedeće:

„Da bi učestvovali u postupku javne nabavke, dobavljači moraju dostaviti originalnu bezuslovnu garanciju za ozbiljnost ponude (u daljem tekstu: garancija za ponudu). Iznos tražene garancije za ponudu je 1,5 % od procijenjene vrijednosti ugovora, (iznos procijenjene vrijednosti je 75.200.0,00 KM (riječima: sedamdesetpetmilijonadvijestotinhiljada KM) što znači da garancija za ozbiljnost ponude glasi na iznos od 1.128.000,00 KM (riječima: milion stotinudvadesetosamhiljada KM) i sa rokom važnosti, period važnosti ponude.“

Uvidom u Izmjene i dopune tenderske dokumentacije za nabavku robe sistema za biometrijsku identifikaciju birača i za skeniranje glasačkih listića na biračkim mjestima broj: 07-2-16-3-893-62/25 od 28.11.2025. godine ovaj organ je utvrdio da je pod tačkom 13 propisano slijedeće:

„Mijenja se tačka 5.5 TD procijenjena vrijednost nabavke (bez PDV-a) na način da se riječi: „75.200.000,00 KM bez PDV-a slovima: sedamdesetpetmilijonadvijestotinhiljada KM bez PDV-a, zamjenjuju riječima: „83.200.000,00 KM bez PDV, slovima: osamdesettrmilijonadvijestotinhiljada KM bez PDV-a. „

U odnosu na prednje navedeno ovaj organ ističe da je članom 61 stav 3 Zakona o javnim nabavkama propisano da „ U slučaju kada je vrijednost nabavke jednaka ili veća od vrijednosti iz stava (2) ovog člana, garancija za ozbiljnost ponude neće preći 1,5% procijenjene vrijednosti ugovora. Grupa ponuđača dostavlja garanciju koja odgovara traženom iznosu, bez obzira da li je dostavlja jedan član, više ili svi članovi grupe ponuđača.“ Imajući u vidu činjenicu da je tačkom 15.1.1 Tenderskog dokumenta propisano da je iznos tražene garancije 1.128.000,00 KM (riječima: milion stotinudvadesetosamhiljada KM), kao i da isti ne prelazi 1,5 % procijenjene vrijednosti nabavke (83.200.000,00 KM bez PDV), navedena odredba tenderskog dokumenta je usklađena se prednje citiranom zakonskom odredbom zbog čega se ovaj navod žalitelja odbija kao neosnovan.

Na osnovu činjenica utvrđenih u postupku i provedenih dokaza, shodno članu 104. i 111. stav (1) tačka c) Zakona o javnim nabavkama, ovaj organ riješio je žalbu, kao u dispozitivu ovog rješenja.

Uputstvo o pravnom lijeku

Ovo rješenje je konačan upravni akt. Protiv ovog rješenja može se podnijeti tužba u upravnom sporu pred Sudom Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana prijema rješenja.
Taksa na tužbu iznosi 100,00 KM.

Dostaviti:

-
- Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine, Sarajevo
- evidencija
- a/a